

ΑΝΩΤΑΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής

ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: Κουτσογιάννη Ευαγγελία

ΝΙΚΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ (Α.Μ. 14679)

Πειραιάς

Φεβρουάριος 2016

Στους αγαπητούς αναγνώστες,

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εργασία αυτή έχει ως στόχο να παρουσιάσει την εργασιακή πραγματικότητα και να αναδείξει τα αποτελέσματα της ανάλυσης των στοιχείων της αγοράς εργασίας των χωρών της Ευρώπης. Μέσα από τη διαχρονική εξέταση των μεταβολών βασικών μεταβλητών για κάθε οικονομία, όπως είναι αυτές της απασχόλησης και της ανεργίας, προσδοκά να εξάγει χρήσιμα συμπεράσματα τόσο για τη μέχρι τώρα εξέλιξή τους, όσο και για τη μελλοντική πορεία τους. Έτσι, αποδεχόμενοι τη γνωστή ρήση, ότι δηλαδή "η ιστορία επαναλαμβάνεται", να είμαστε σε θέση να προβλέψουμε και να αποτρέψουμε μελλοντικές κρίσεις, που όπως γίνεται αντιληπτό στη συνέχεια, μπορούν να αποβούν μοιραίες για τις οικονομίες σε βάθος χρόνου. Εκτός όμως από την οικονομική διάσταση των κρίσεων, ιδιαίτερα σημαντική είναι και η κοινωνική τους πτυχή, καθώς έχουν άμεση επίδραση στην καθημερινή ζωή των ατόμων.

Όλα τα παραπάνω αποτελούν αντικείμενο μελέτης της επιστήμης των Εργασιακών Σχέσεων, στην οποία γίνεται ιδιαίτερη μνεία. Μεγάλη αναφορά γίνεται και στην έννοια του Συνδικαλισμού, που είναι ζωτικής σημασίας για την ομαλή λειτουργία της αγοράς εργασίας και τη διασφάλιση της ισότιμης μεταχείρισης των εργαζομένων. Καταλήγοντας, παρουσιάζονται συνοπτικά οι τάσεις όλων των μεγεθών που αναλύονται σε αυτή την έρευνα σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ενώ γίνεται προσπάθεια σύνδεσής τους για την αποτελεσματική ερμηνεία τους.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή.....σελίδα 1

Κεφάλαιο 1: Εργασιακές Σχέσεις

- 1.1. Οι Εργασιακές Σχέσεις ως επιστήμη.....σελίδα 3
- 1.2. Σχολές Οικονομικής Σκέψης που εξετάζουν εργασιακά θέματα.....σελίδα 3
  - 1.2.1. Φιλελευθερισμός.....σελίδα 4
  - 1.2.2. Κλασική Οικονομική Σκέψη.....σελίδα 4
  - 1.2.3. Σοσιαλιστική Οικονομική Σκέψη και Θεωρία του Marx.....σελίδα 4
  - 1.2.4. Νεοκλασική Σχολή.....σελίδα 5
  - 1.2.5. Θεσμική Σχολή.....σελίδα 5
  - 1.2.6. Νεομαρξιστική ή Ριζοσπαστική Σχολή.....σελίδα 5
- 1.3. Συλλογικές Διαπραγματεύσεις.....σελίδα 6
- 1.4. Συνδικαλισμός.....σελίδα 6
  - 1.4.1. Εργατικός Συνδικαλισμός.....σελίδα 7
  - 1.4.2. Εργοδοτικός Συνδικαλισμός.....σελίδα 8
  - 1.4.3. Ιστορική αναδρομή.....σελίδα 8
  - 1.4.4. Η περίπτωση της Ελλάδας.....σελίδα 10
- 1.5. Συνδικαλιστική πυκνότητα.....σελίδα 11

Κεφάλαιο 2: Απασχόληση ως κύρια μεταβλητή της Ευρωπαϊκής αγοράς εργασίας

- 2.1. Χρήσιμες Έννοιες.....σελίδα 13
- 2.2. Ευέλικτη αγορά εργασίας.....σελίδα 14
- 2.3. Ποσοστό απασχόλησης με βάση την ηλικία.....σελίδα 16
- 2.4. Απασχόληση ανά τομέα παραγωγής.....σελίδα 17
- 2.5. Ποσοστό απασχόλησης ξένων υπηκόων.....σελίδα 19
- 2.6. Ποσοστό ημιαπασχόλησης.....σελίδα 20
- 2.7. Ποσοστό αυτοαπασχόλησης.....σελίδα 20

2.8. Άτομα που εργάζονται σε δύο ή περισσότερες δουλειές.....σελίδα	21
2.9. Μέσος όρος ωρών εργασίας την εβδομάδα.....σελίδα	22
2.10. Μέσοι ετήσιοι μισθοί και κατώτατοι μισθοί στις χώρες της Ευρώπης.....σελίδα	23
2.11. Φόρος Εισοδήματος.....σελίδα	25
2.12. Πλαίσια συντάξεων στις χώρες της Ευρώπης.....σελίδα	26

Κεφάλαιο 3: Ανεργία στις χώρες της Ευρώπης

3.1. Η σημασία της ανεργίας στην Οικονομία.....σελίδα	29
3.2. Είδη ανεργίας.....σελίδα	30
3.3. Αίτια ανεργίας.....σελίδα	31
3.4. Δημόσιες πολιτικές για την αντιμετώπιση της ανεργίας.....σελίδα	31
3.5. Φορείς για την καταπολέμηση της ανεργίας.....σελίδα	32
3.6. Επιδόματα ανεργίας στις χώρες της Ευρώπης.....σελίδα	33
3.7. Ποσοστό ανεργίας.....σελίδα	35
3.8. Ποσοστό ανεργίας με βάση την εκπαίδευση.....σελίδα	37
3.9. Μακροχρόνια ανεργία και αποθαρρυσμένοι εργαζόμενοι.....σελίδα	38
Συμπεράσματα και προτάσεις.....σελίδα	40
Λίστα βιβλιογραφικών αναφορών.....σελίδα	43
Παράρτημα.....σελίδα	45

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η περίοδος κατά την οποία υλοποιείται η παρούσα μελέτη, χαρακτηρίζεται πολύ κρίσιμη για τη μελλοντική πορεία των χωρών της Ευρωπαϊκής ηπείρου. Αρχικά, τα ευρωπαϊκά κράτη δοκιμάζονται έντονα από τη μαζική εισροή προσφύγων, αλλά και μεταναστών από τη Συρία και άλλες χώρες της Μέσης Ανατολής, ως αποτέλεσμα των πολεμικών συρράξεων που συνεχίζονται με αμείωτο ρυθμό τα τελευταία χρόνια. Η εισροή αυτή, που όλο και αυξάνεται, αναμένεται να δημιουργήσει μεγάλη ανθρωπιστική κρίση στις χώρες της Γηραιάς ηπείρου. Επίσης, το τοπίο είναι ακόμα θολό και από τη μεγάλη κρίση που ξέσπασε στην Ουκρανία και στην οποία εμπλέκηκαν σημαντικά η Ρωσία και χώρες της δυτικής Ευρώπης.

Επιπλέον, οι συνέπειες της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης του 2008 ταλαιπωρούν ακόμα και σήμερα ορισμένες οικονομίες, ειδικότερα εκείνες του Ευρωπαϊκού Νότου. Έτσι, η Ευρώπη και συγκεκριμένα η Ευρωζώνη καλείται να βρει λύση για την οριστική αντιμετώπιση των συνεπειών αυτών, με σκοπό να επιβεβαιώσει το λόγο δημιουργίας της, που είναι η λειτουργία της ως ενιαίο σύνολο.

Οι παραπάνω εξελίξεις δεν θα μπορούσαν να αφήσουν ανεπηρέαστη την ευρωπαϊκή αγορά εργασίας, που καταβάλει μεγάλη προσπάθεια για να διατηρήσει τα παλαιότερα επίπεδα ευημερίας της. Έτσι, βασικό αντικείμενο αυτής της έρευνας αποτελεί η εξέταση των κύριων μεταβολών στο χώρο της αγοράς εργασίας των χωρών της Ευρώπης, όπως αυτές διαμορφώθηκαν στα πρώτα χρόνια του 21^{ου} αιώνα. Επίσης, θα γίνει ανάλυση του τρόπου με τον οποίο αναπτύχθηκε η επιστήμη των Εργασιακών Σχέσεων και διερεύνηση των κυριότερων εξελίξεων στο χώρο του Συνδικαλισμού, μιας έννοιας συνυφασμένης με τον εργασιακό τομέα.

Συμπερασματικά, το κυρίως μέρος της χωρίζεται σε τρία βασικά κεφάλαια, το καθένα από τα οποία περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

Το πρώτο κεφάλαιο αναφέρεται στις εργασιακές σχέσεις και τη σημαντικότητα των συλλογικών διαπραγματεύσεων. Ακόμα, παρατίθενται οι Σχολές Οικονομικής Σκέψης που ασχολήθηκαν εκτενώς με εργασιακά θέματα. Επίσης, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην έννοια του

συνδικαλισμού και γίνεται μια ιστορική αναδρομή για την πορεία των ευρωπαϊκών συνδικαλιστικών κινημάτων, από τη δημιουργία τους μέχρι σήμερα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στην απασχόληση, που αποτελεί τη σπουδαιότερη μεταβλητή μιας αγοράς εργασίας. Συγκεκριμένα, γίνεται αναφορά στο εργατικό δυναμικό των χωρών, στο ποσοστό της απασχόλησης βάσει ηλικίας και τομέα παραγωγής, στο ποσοστό των ημιαπασχολούμενων και των αυτοαπασχολούμενων, στο ποσοστό της απασχόλησης των ξένων υπηκόων, στο μέσο ετήσιο και στον κατώτατο μισθό κάθε χώρας, στο φόρο εισοδήματος, στο μέσο όρο των ωρών που εργάζονται τα άτομα πλήρους απασχόλησης την εβδομάδα και τον αριθμό των ατόμων που απασχολούνται σε δυο ή περισσότερες δουλειές.

Στο τρίτο και τελευταίο κεφάλαιο της εργασίας γίνεται λόγος για την έννοια της ανεργίας, τα είδη της, στα αίτια που την προκαλούν και τις δημόσιες πολιτικές που ακολουθούνται για την αντιμετώπισή της. Επίσης, παρουσιάζονται το ποσοστό της ανεργίας, ανάλογα με το φύλο και το επίπεδο της εκπαίδευσης, σε κάθε χώρα της Ευρώπης, το ποσοστό των μακροχρόνια ανέργων και αυτό των αποθαρρυσμένων εργαζομένων. Τέλος, το κεφάλαιο ολοκληρώνεται με την παράθεση των δημόσιων και ιδιωτικών φορέων για την αντιμετώπιση της ανεργίας σε κάθε μια ευρωπαϊκή χώρα, αλλά και με τα ισχύοντα συστήματα για την απόδοση των επιδομάτων ανεργίας.

Πριν ξεκινήσει, όμως, η ανάλυση των στοιχείων της παρούσας μελέτης, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την καθηγήτριά μου κ. Κουτσογιάννη Ευαγγελία, για την ανάθεση του θέματος της εργασίας, καθώς επίσης και για την άμεση βοήθεια και ανταπόκριση σε οτιδήποτε την χρειάστηκα. Τέλος, ευχαριστώ από καρδιάς την οικογένειά μου για την αμέριστη στήριξη που μου παρείχε καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

1.1. Οι Εργασιακές Σχέσεις ως επιστήμη

Ο όρος Εργασιακές Σχέσεις άρχισε να συναντάται από την περίοδο της Βιομηχανικής Επανάστασης και μετά, λόγω της μαζικής εκμετάλλευσης των εργατών στα εργοστάσια παραγωγής και της ανάγκης για αλλαγή των συνθηκών εργασίας και διαβίωσης των ανθρώπων αυτών. Ουσιαστικά, προσδιορίζει, όπως άλλωστε δηλώνει και το όνομά του, τις σχέσεις μεταξύ των μερών που εμπλέκονται στην αγορά εργασίας. Πιο συγκεκριμένα, αφορά τις σχέσεις μεταξύ των τριών βασικών πλευρών που δραστηριοποιούνται και έχουν συμφέροντα στο χώρο της εργασίας. Έτσι, στη μία πλευρά βρίσκονται οι εργαζόμενοι και οι οργανώσεις τους (συνδικάτα), στην άλλη βρίσκονται οι εργοδότες και οι ενώσεις τους και κάπου στη μέση το κράτος και οι εργασιακοί του φορείς. Οι τρεις αυτές ομάδες αλληλεπιδρούν μεταξύ τους, με σκοπό να διαμορφώνουν και να εξελίσσουν τα γενικότερα πλαίσια λειτουργίας της εργασιακής αγοράς.

Οι Εργασιακές Σχέσεις άρχισαν να υφίστανται ως ξεχωριστός κλάδος των κοινωνικών επιστημών, μόλις, στις τελευταίες δεκαετίες του περασμένου αιώνα, λόγω του διαρκώς αυξανόμενου ενδιαφέροντος για θέματα γύρω από το εργασιακό περιβάλλον. Τα θέματα που πραγματεύεται ως επιστήμη συνδέονται στενά με τα αντικείμενα άλλων επιστημονικών τομέων και συγκεκριμένα με την Οικονομική της Εργασίας, τη Βιομηχανική Κοινωνιολογία, την Πολιτική Κοινωνιολογία, τη Βιομηχανική Ψυχολογία και το Εργατικό Δίκαιο (Κατσανέβας, 2007, σελ. 51). Περισσότερο από όλες σχετίζεται με την Οικονομική της Εργασίας, διαφέρει όμως σημαντικά και από αυτή, καθώς περιλαμβάνει πιο θεωρητικά θέματα με την έννοια της εξήγησης της λειτουργίας των παραπάνω εμπλεκόμενων στην αγορά εργασίας, ενώ δεν εντρυφεί σε θέματα που ανήκουν στα πλαίσια της Οικονομικής Επιστήμης.

1.2. Σχολές Οικονομικής Σκέψης που εξετάζουν εργασιακά θέματα

Για να μπορέσουν οι Εργασιακές Σχέσεις να αναδειχθούν ως ξεχωριστή επιστήμη, χρειαζόνταν ένα θεωρητικό υπόβαθρο για να στηριχτούν. Το υπόβαθρο αυτό διαμορφώθηκε με την πάροδο των αιώνων και βασίστηκε στις εξελίξεις τόσο στο εργασιακό περιβάλλον όσο και

σε ολόκληρες τις κοινωνίες. Στο τμήμα αυτό θα παρουσιαστούν συνοπτικά οι Οικονομικές Σχολές που ασχολήθηκαν έντονα με εργασιακά θέματα.

1.2.1. Φιλελευθερισμός

Με τον όρο αυτό αναφερόμαστε κυρίως στους συγγραφείς, από τα τέλη του 17^{ου} μέχρι τα τέλη του 18^{ου} αιώνα, που εντόπισαν τις ατέλειες του «εμποροκρατισμού» (mercantilism), όπως ονομάστηκε αργότερα από τον Adam Smith, και έδωσαν τις δικές τους προτάσεις σε σημαντικά οικονομικά θέματα (Δρακόπουλος & Καραγιάννης, 2003, σελ.43). Κύριοι εκφραστές του φιλελευθερισμού ήταν ο Daniel Defoe και ο Sir James Steuart.

Ασχολήθηκαν ιδιαίτερα με την αμοιβή της εργασίας, υποστηρίζοντας ότι η αύξηση των εργατικών μισθών πάνω από το επίπεδο συντήρησης θα επέφερε πολλαπλά οφέλη στην κοινωνία. Επίσης, θα αύξανε το κίνητρο και τη διάθεση των εργαζομένων να εργαστούν και συνεπώς την παραγωγικότητά τους, αυξάνοντας έτσι περαιτέρω το παραγόμενο προϊόν.

1.2.2. Κλασική Οικονομική Σκέψη

Αποτελεί τη μετάβαση από τις αρχικές σπασμωδικές οικονομικές θεωρίες στην οργανωμένη οικονομική σκέψη. Εμφανίστηκε στα τέλη του 18^{ου} αιώνα με πρωτοστάτη τον «πατέρα» της Οικονομικής Επιστήμης, τον Adam Smith, αλλά και με άξιους συνεχιστές του, στα πρόσωπα κυρίως των David Ricardo, Thomas Robert Malthus και John Stuart Mill. Η Κλασική Οικονομική Σκέψη έθεσε τα θεμέλια για την ανάπτυξη της Οικονομικής Επιστήμης όπως τη γνωρίζουμε σήμερα.

Ως προς τα εργασιακά θέματα οι Κλασικοί οικονομολόγοι ασχολήθηκαν με το διαχωρισμό των τάξεων ανάλογα με τους πόρους που διαθέτουν, με τη δίκαιη κατανομή τους, αλλά και με τη βέλτιστη διανομή του εισοδήματος (Δρακόπουλος & Καραγιάννης, 2003, σελ. 69). Τέλος, γίνεται ειδική μνεία στην θετική επίδραση του καταμερισμού της εργασίας στην παραγωγικότητα των εργαζομένων.

1.2.3. Σοσιαλιστική Οικονομική Σκέψη και Θεωρία του Marx

Η σχολή αυτή έκανε την εμφάνισή της την ίδια περίπου περίοδο με την Κλασική σχολή, δηλαδή της περίοδο της Βιομηχανικής Επανάστασης. Ουσιαστικά αποτελείται από ιδέες αντίθετες στην Κλασική Θεωρία, που άσκησαν ιδιαίτερη κριτική προς αυτή. Συνδέθηκε έντονα

με το ξέσπασμα του εργατικού κινήματος στην Αγγλία και τη Γαλλία, αρχικά με τους Λοντιστές και στη συνέχεια με τους Χαρτιστές και τις μάχες των Οουενιστικών εργατικών σωματείων (Scrapanti & Zamagni, 1993, Σακκά, 2002, σελ. 173). Κεντρικά πρόσωπα αυτής της σχολής ήταν ο Saint-Simon, ο Charles Fourier και ο Robert Owen, οι οποίοι πρότειναν διάφορα μέτρα για την ανοικοδόμηση του καπιταλιστικού συστήματος.

Πολύ μεγάλη ήταν και η συνεισφορά του Karl Marx, όχι μόνο στις ιδέες των σοσιαλιστών, αλλά και γενικότερα στην εξέλιξη της ιστορίας. Άσκησε και αυτός με τη σειρά του κριτική στους Κλασικούς οικονομολόγους, ενώ τόνισε την αξία της εργατικής δύναμης και της ανάγκης για ολική αναμόρφωση του συστήματος.

1.2.4. Νεοκλασική Σχολή

Στηριζόμενη στη βάση της Κλασικής Θεωρίας και έχοντας ως ιδρυτή της τον Alfred Marshall και άξιους διαδόχους του τους Irving Fisher και John Hicks, η Νεοκλασική Σχολή προσέφερε πολλά στην ανάπτυξη της Οικονομικής Επιστήμης. Επιπλέον, επέκτεινε τη θεωρία της διανομής του προϊόντος και όρισε την προσφορά και τη ζήτηση εργασίας, προσφέροντας έτσι πολλά στην επιστήμη των Εργασιακών Σχέσεων (Κατσανέβας, 2007, σελ. 37).

1.2.5. Θεσμική Σχολή

Η Θεσμική Σχολή εμφανίστηκε στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, ως αποτέλεσμα του έργου τριών Αμερικανών οικονομολόγων και συγκεκριμένα των Thorstein Veblen, John Rogers Commons και Wesley Clair Mitchell. Η σχολή αυτή εναντιώθηκε έντονα στις ιδέες και στον τρόπο αντιμετώπισης των οικονομικών φαινομένων από τους Νεοκλασικούς.

Επίσης, τάχθηκε υπέρ της κρατικής παρέμβασης και της πιο δίκαιης αναδιανομής του πλούτου. Ακόμα, αναφέρθηκε στη λειτουργία των συνδικαλιστικών οργανώσεων και σε άλλα κρίσιμα εργασιακά θέματα (Δρακόπουλος & Καραγιάννης, 2003, σελ. 269-282).

1.2.6. Νεομαρξιστική ή Ριζοσπαστική Σχολή

Βασίστηκε έντονα στις ιδέες του Karl Marx και των Σοσιαλιστών. Κύριοι εκφραστές της ήταν οι Victor Allen, David Gordon και Richard Hyman, οι οποίοι κατάφεραν να συνεχίσουν και να εκσυγχρονίσουν τη μαρξιστική θεωρία. Τέλος, αναγνώρισε τα δικαιώματα της εργατικής τάξης και την ανάγκη για διεκδίκησή τους μέσω των απεργιών (Κατσανέβας, 2007, σελ. 40-41).

1.3. Συλλογικές Διαπραγματεύσεις

Το βασικότερο μέρος της επιστήμης των Εργασιακών Σχέσεων αποτελούν οι συλλογικές διαπραγματεύσεις. Ο όρος συλλογική διαπραγμάτευση επινοήθηκε από τους Sidney και Beatrice Webb, τους πρωτοπόρους του Βρετανικού εργατικού κινήματος. Ένας αντιπροσωπευτικός ορισμός της συλλογικής διαπραγμάτευσης δίνεται από τον Harold Davey (Davey, 1972, σελ. 2) και είναι ο ακόλουθος:

η συλλογική διαπραγμάτευση ορίζεται ως μια συνεχής θεσμική σχέση ανάμεσα σε μια εργοδοτική οντότητα (κυβερνητική ή ιδιωτική) και σε έναν εργασιακό οργανισμό (ένωση ή σύνδεσμο), ο οποίος εκπροσωπεί αποκλειστικά μια ορισμένη ομάδα εργαζομένων του εν λόγω εργοδότη (κατάλληλη ομάδα διαπραγμάτευσης), που ασχολούνται με τη διαπραγμάτευση, διαχείριση, ερμηνεία και επιβολή των γραπτών συμφωνιών που καλύπτουν τις κοινές αντιλήψεις ως προς τους μισθούς ή τα ημερομίσθια, τις αμοιβές, τις ώρες εργασίας και τους λοιπούς όρους απασχόλησης.

Ουσιαστικά, δηλαδή, πρόκειται για μία πολύ σημαντική λειτουργία που συντελείται από τα εμπλεκόμενα μέρη στην αγορά εργασίας, όπως αυτά αναφέρθηκαν παραπάνω και καθορίζει τα πλαίσια απασχόλησης μιας ομάδας εργαζομένων. Χωρίς τη ζωτικής σημασίας λειτουργία της συλλογικής διαπραγμάτευσης οι εργαζόμενοι θα ήταν απροστάτευτοι απέναντι στην εξουσία των εργοδοτών τους και θα αναγκάζονταν να υπογράφουν ατομικές συμβάσεις εργασίας με ιδιαίτερα δυσμενείς γι' αυτούς όρους. Κατά τη συλλογική διαπραγμάτευση, όμως, οι ενώσεις των εργαζομένων διαθέτουν πολύ περισσότερη δύναμη, αφού συγκεντρώνουν τη διαπραγματευτική ισχύ μεγάλου αριθμού εργαζομένων και μπορούν να διαπραγματεύονται γι' αυτούς με πολύ πιο ευνοϊκούς όρους.

Η συλλογική διαπραγμάτευση και ο τρόπος καθορισμού των όρων απασχόλησης οδηγούν στην έννοια και τη λειτουργία του συνδικαλισμού, για τον οποίο γίνεται λόγος στη συνέχεια.

1.4. Συνδικαλισμός

Ο όρος συνδικαλισμός προέρχεται από την ελληνική λέξη σύνδικος, που σημαίνει το τρίτο άτομο που βοηθάει κατά τη δίκη σε περιπτώσεις πτώχευσης, με σκοπό να καταγραφούν και να

εκπονηθούν τα περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη και να γίνει εξόφληση των πιστωτών (Θεοδωράτος, 1999, σελ. 229). Η έννοια του Συνδικαλισμού έχει πολλές σημασίες, αλλά κυρίως αναφέρεται ως η δράση των επαγγελματικών σωματείων (εργασιακών και εργοδοτικών). Έτσι, διακρίνεται σε δύο μεγάλες κατηγορίες: τον Εργατικό Συνδικαλισμό και τον Εργοδοτικό Συνδικαλισμό, που περιγράφονται παρακάτω.

1.4.1. Εργατικός Συνδικαλισμός

Ο Εργατικός Συνδικαλισμός αποτελείται από τις ενώσεις των εργαζομένων, που μέσα από την αλληλεπίδραση με τις αντίστοιχες εργοδοτικές οργανώσεις προσπαθούν να εξασφαλίσουν όσο το δυνατόν καλύτερες συνθήκες και όρους εργασίας για τα μέλη τους. Από την εποχή της Βιομηχανικής Επανάστασης που πρωτοεμφανίστηκε, ως αποτέλεσμα της αγανάκτησης των εργαζομένων από την απάνθρωπη σε πολλές περιπτώσεις εκμετάλλευσή τους από τους εργοδότες, μέχρι και σήμερα έχει περάσει από διάφορα στάδια και δοκιμασίες, όπως θα δούμε στη συνέχεια. Επίσης, ο πίνακας 1, που βρίσκεται στο παράρτημα της εργασίας, περιλαμβάνει τις κύριες συνδικαλιστικές οργανώσεις σε κάθε χώρα της Ευρώπης.

Εργατικά Συνδικαλιστικά Κινήματα

Με την πάροδο του χρόνου δημιουργήθηκαν αρκετά Συνδικαλιστικά Κινήματα, τα οποία έδρασαν σε διαφορετικές χώρες και περιόδους και έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση της ιστορίας. Χαρακτηρίζονταν όχι μόνο από διαφορετικές ιδέες και επιδιώξεις, αλλά και από πολύ διαφορετικό τρόπο δράσης.

- Συνδικαλιστικό Κίνημα των Trade Unions: Αποτελεί το Κίνημα που καθιέρωσε την κλασική δομή των εργασιακών συνδικάτων όπως τα γνωρίζουμε σήμερα. Ξεκίνησε και έδρασε κυρίως στην Αγγλία και είχε μεγάλη επιρροή στη διαμόρφωση του εργατικού Συνδικαλισμού σε πολλές ακόμα Ευρωπαϊκές, και όχι μόνο, χώρες. Είχε στόχο την προάσπιση των εργατικών συμφερόντων, τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και τον καθορισμό δικαιότερων μισθών. Τέλος, υποστήριζε τη δυνατότητα εκλογής συνδικαλιστών στο Κοινοβούλιο, με σκοπό την πιο άμεση εκπροσώπηση των εργατών.

- Αναρχοσυνδικαλισμός: Αναπτύχθηκε κυρίως στις χώρες της Νότιας Ευρώπης και συγκεκριμένα στη Γαλλία, την Ιταλία και την Ισπανία. Διαφέρει ριζικά από το Κίνημα των trade unions, καθώς στοχεύει στην ανατροπή του καπιταλιστικού συστήματος και την επικράτηση των εργατών στην εξουσία. Συνδέεται στενά με τον αναρχισμό και έχει σαν βασικό εργαλείο του την τρομοκρατία του λαού για την υλοποίηση των επιδιώξεών του.
- Σοσιαλδημοκρατικό Συνδικαλιστικό Κίνημα: Πρόκειται για ένα κίνημα που διέπεται από πιο δομημένες αρχές σε σχέση με το προηγούμενο και ως προς αυτές βρίσκεται κάπου μεταξύ των δύο προαναφερθέντων κινήματων. Γνώρισε άνθιση κυρίως στη Γερμανία και την Αυστρία. Κύρια επιδίωξή του ήταν η τροποποίηση του κεφαλαιοκρατικού συστήματος και η μετατροπή του σε σοσιαλιστικό. Επιπλέον, στόχευσε στην υπεράσπιση των εργατικών συμφερόντων κυρίως μέσω του Σοσιαλδημοκρατικού κόμματος.
- Κομμουνιστικό Συνδικαλιστικό Κίνημα: Αναπτύχθηκε την ίδια περίοδο με το Κομμουνιστικό κόμμα, μετά το τέλος του Α' Παγκοσμίου Πολέμου. Επηρέαστηκε πολύ από το Λενινισμό και τον Μπολσεβικισμό και κύριο μέλημά του είναι η ανατροπή του κεφαλαιοκρατικού καθεστώτος. Βοηθά στην πολιτικοποίηση των μελών του και την σταδιακή προσχώρησή τους στο Κομμουνιστικό Κόμμα (Θεοδωράτος, 1999, σελ. 231-234).

1.4.2. Εργοδοτικός Συνδικαλισμός

Ο Εργοδοτικός Συνδικαλισμός αποτελείται από τις οργανώσεις των εργοδοτών, οι οποίες λειτουργούν με σκοπό να παρέχουν στα μέλη τους όσο το δυνατόν πιο ισχυρή θέση κατά τις συλλογικές διαπραγματεύσεις. Έχουν συνήθως περισσότερη δύναμη από τις εργατικές ενώσεις, αφού διατηρούν πιο στενές επαφές με το κράτος και τους φορείς του, αλλά και επειδή από τα μέλη τους εξαρτάται η οικονομική δραστηριότητα κάθε χώρας. Έτσι, μέσα από την πίεση που ασκούν στο κράτος καταφέρνουν να πετυχαίνουν τις επιδιώξεις τους στη πλειονότητα των περιπτώσεων.

1.4.3. Ιστορική αναδρομή

Τα πρώτα συνδικάτα δημιουργήθηκαν στην Αγγλία στις αρχές του 18^{ου} αιώνα για την κάλυψη των άμεσων αναγκών των εργατών. Οι παλαιότερες μορφές τους αποτελούνταν από

τεχνίτες που ταξίδευαν σε όλα τα μήκη της χώρας με σκοπό να εργαστούν πάνω στην τέχνη τους, αφού δε διέθεταν κεφάλαια για να ιδρύσουν τη δική τους επιχείρηση.

Η μεγάλη αναταραχή που είχε δημιουργηθεί στην Ευρώπη στα τέλη του 18^{ου} αιώνα (Γαλλική και Ρωσική Επανάσταση και ανταρσία στην Ιρλανδία το 1798), κατέστησε επιτακτική την ανάγκη για επέμβαση των κυβερνήσεων. Έτσι, τα έτη 1799 και 1800 το Αγγλικό Κοινοβούλιο πέρασε μια σειρά νόμων, τους κακόφημους "Combination Laws", που απαγόρευαν τη δημιουργία ενώσεων τόσο από τους εργαζομένους όσο και από τους εργοδότες. Στην πορεία οι νόμοι αυτοί στρέφονταν, όπως ήταν αναμενόμενο, κατά των ενώσεων των εργαζομένων.

Μέχρι και το 1824 που ανακλήθηκαν αυτοί οι νόμοι, οι εργατες είχαν το δικαίωμα να συνασπίζονται μόνο σε φιλικούς συλλόγους. Από την ανάκλησή τους, όμως, το κλίμα έγινε πιο ευνοϊκό για την ανάπτυξη συνδικάτων. Έπειτα, λοιπόν από μια αποτυχημένη προσπάθεια για την ανάπτυξη εθνικού συνδικάτου το 1818, με την ίδρυση του «Φιλανθρωπικού Συλλόγου» και την κατάρρευσή του μερικούς μήνες αργότερα, ο John Doherty ίδρυσε το 1830 την «Εθνική Ομοσπονδία για την Προστασία της Εργασίας» (NAPL). Αυτή η ένωση όλων των επαγγελματιών είχε σκοπό τη διατήρηση των μισθών σε ένα σημαντικό ύψος, όμως διαλύθηκε ένα χρόνο αργότερα. Την ίδια περίοδο, η πολιτική γνώση άρχισε να διαδίδεται στην εργατική τάξη και σε αυτό συντέλεσαν καθοριστικά ο David Ricardo και ο Robert Owen. Ο τελευταίος ίδρυσε το 1834 την πρώτη πολιτική ένωση τη γνωστή «Μεγάλη Εθνική Ένωση Συνδικάτων», η οποία αν και επιβίωσε για 10 χρόνια κρίθηκε ιδιαίτερα επιτυχής.

Στα μέσα του 19^{ου} αιώνα και συγκεκριμένα το 1851, δημιουργήθηκε μια ένωση που αντιπροσώπευσε τη νέα γενιά των δυνατών και υψηλής εξειδίκευσης ενώσεων και καθόρισε σημαντικά τις εξελίξεις. Πρόκειται για την «Συγχωνευμένη Ένωση Μηχανικών, Μηχανουργών, Μεταλλουργών, Κατασκευαστών μύλων και Κατασκευαστών σχεδίων», η γνωστή ASE. Η προσπάθεια της ASE στέφθηκε με απόλυτη επιτυχία και κατάφερε να λειτουργήσει αποτελεσματικά ως εθνική ένωση, με την ηγεσία της εγκατεστημένη στο Λονδίνο.

Το 1860 ιδρύθηκε το Συμβούλιο Επαγγελματιών του Λονδίνου (London Trades Council), το πρώτο Συνδικαλιστικό Συμβούλιο (TUC), με σκοπό να συντονίζει τη συνδικαλιστική υποστήριξη στους οικοδόμους. Παράλληλα, εμπνευσμένες από τη μεγάλη επιτυχία της ASE και τον τρόπο που αυτή βοήθουσε τους συνδικαλιστές, οι ενώσεις των ξυλουργών ενώθηκαν για να ιδρύσουν τη «Συγχωνευμένη Ένωση Επιπλοποιών και Ξυλουργών» με Γενικό Γραμματέα τον Robert Applegarth, δημιουργώντας έτσι το δεύτερο μεγαλύτερο εθνικό συνδικάτο.

Το 1900 ιδρύθηκε το πρώτο Κοινοβουλευτικό Κόμμα που συνδεόταν με ισχυρούς δεσμούς με τα συνδικάτα των εργαζομένων το Εργατικό Κόμμα (Labour Party). Αυτό ήταν αποτέλεσμα μιας συνδιάσκεψης, στην οποία συμμετείχαν 129 εκπρόσωποι από 70 συνδικάτα. Πρωτοστάτης αυτής της κίνησης ήταν ο Keir Hardie, ο ιδρυτής του Ανεξάρτητου Εργατικού Κόμματος (Simpson, 1973, σελ. 18-35).

Φεύγοντας όμως από τη μελέτη του αγγλικού συνδικαλιστικού συστήματος και μεταφερόμενοι και στις άλλες Ευρωπαϊκές χώρες του 20^{ού} αιώνα, παρατηρούμε ότι η περίοδος από την θέσπιση του δικαιώματος στο συνδικαλισμό μέχρι και τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, χαρακτηρίζεται από πολλές αναταραχές, απεργιακούς αγώνες και σταδιακούς περιορισμούς στη δημιουργία ενώσεων. Η Οκτωβριανή Επανάσταση στη Ρωσία, που πρέσβευε τις ιδέες του σοσιαλισμού, βρήκε πρόσφορο έδαφος ειδικά μετά το ξέσπασμα της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης του 1929, που αμφισβήτησε έντονα την ύπαρξη του καπιταλιστικού συστήματος. Πάντως είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι κατά τη μικρή περίοδο οικονομικής ανάπτυξης στις καπιταλιστικές χώρες μετά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, οι συνδικαλιστικές τους οργανώσεις κατάφεραν να πετύχουν σπουδαίες κατακτήσεις, όπως η καθιέρωση του οκταώρου, των συλλογικών διαπραγματεύσεων και του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης.

Μετά από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, τα κράτη εφάρμοσαν πολιτικές με στόχο τη διασφάλιση της ανάπτυξης, την προστασία των εργαζομένων και τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας. Παρ' όλα αυτά, από τα τέλη του 20^{ού} αιώνα παρατηρείται έντονα η τάση μείωσης του αριθμού των μελών των συνδικαλιστικών οργανώσεων στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης. Η τάση αυτή οφείλεται κυρίως στην αδυναμία προσέλκυσης νέων μελών από τα συνδικάτα και οδήγησε σε μεγάλη απώλεια της δύναμης τους. Οι μόνες χώρες που αντιστέκονται είναι οι χώρες της Σκανδιναβικής Χερσονήσου, το Βέλγιο και το Λουξεμβούργο, κυρίως λόγω του ότι τα συνδικάτα συμμετέχουν στη χορήγηση των επιδομάτων ανεργίας. Τα συνδικάτα προσπαθούν πλέον μέσω των συγχωνεύσεων και της εφαρμογής πολιτικών για την προσέλκυση νέων μελών, να ανακτήσουν το χαμένο έδαφος και να συνεχίσουν να αποτελούν θεμελιώδη παράγοντα της αγοράς εργασίας (Παλαιολόγος, 2006, σελ. 52-69, 157, 169-182, 271-272).

1.4.4. Η περίπτωση της Ελλάδας

Το συνδικαλιστικό σύστημα της χώρας μας αποτελεί ιδιαίζουσα περίπτωση και για το λόγο αυτό αναφέρεται ξεχωριστά. Η ιστορία του ξεκινά το 1879 με την ίδρυση του πρώτου εργατικού

συνδικαλιστικού σωματείου και συγκεκριμένα του Συνδέσμου ξυλουργών ναυπηγέων Σύρου. Έπειτα από πολλές αιματηρές διεκδικήσεις συμφερόντων και το πέρασμα από ολοκληρωτικά καθεστώτα, απέκτησε τη μορφή που έχει σήμερα, με την εκπροσώπηση δηλαδή από δύο μεγάλες συνδικαλιστικές οργανώσεις, τη ΓΣΕΕ και την ΑΔΕΔΥ.

Το ελληνικό συνδικαλιστικό κίνημα είναι διαμορφωμένο σε τρία βασικά επίπεδα ανάλογα με το μέγεθός τους και την «απόστασή» τους από την αγορά εργασίας. Έτσι, στο πρώτο επίπεδο λειτουργούν τα πρωτοβάθμια σωματεία, τα οποία αποτελούν τους πρώτους πυρήνες συσπείρωσης των εργαζομένων, και χωρίζονται ανάλογα με τον κλάδο και την περιοχή που αναφέρονται σε κλαδικά, επιχειρησιακά ή εργοστασιακά και γενικά σωματεία ή συνδικάτα. Τα περισσότερα πρωτοβάθμια σωματεία συμμετέχουν σε δευτεροβάθμιο επίπεδο σε Εργατικά Κέντρα και Ομοσπονδίες, που είναι ευρύτερες οργανώσεις από τα σωματεία του πρώτου επιπέδου. Τέλος, το τριτοβάθμιο επίπεδο αποτελείται από τις Συνομοσπονδίες.

Όπως αναφέρθηκε και στην αρχή αυτού του τμήματος η συνδικαλιστική οργάνωση της χώρας μας έχει κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που την ξεχωρίζουν από αυτές των υπολοίπων χωρών της Ευρώπης. Το πρώτο βασικό χαρακτηριστικό είναι ο υπερβολικά μεγάλος αριθμός σωματείων. Εντύπωση προκαλεί ιδίως ο αριθμός των πρωτοβάθμιων σωματείων, ο οποίος αγγίζει τα 4000 σωματεία. Επίσης, η δομή του συνδικαλιστικού συστήματος είναι ιδιαίτερα πολύπλοκη και αλλοπρόσαλλη με τέτοιο τρόπο, ώστε να είναι δυνατό, για παράδειγμα, ένας μισθωτός να εκπροσωπείται δύο φορές στη ΓΣΕΕ, μία από το Εργατικό Κέντρο και μία από την Ομοσπονδία που ανήκει το σωματείο του. Επιπλέον, η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, που το επίσημο συνδικαλιστικό κίνημα στηρίζεται από ένα συντηρητικό πολιτικό κόμμα (Νέα Δημοκρατία). Στις υπόλοιπες χώρες, οι συνδικαλιστικές οργανώσεις συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με κόμματα από το χώρο της κεντροαριστεράς. (Κατσανέβας, 1996, σελ. 41-48, 149, 2007, σελ. 353-363, 373)

1.6. Συνδικαλιστική πυκνότητα

Όσον αφορά τον Εργατικό Συνδικαλισμό, υπάρχει ένα μέγεθος που μετράει σε μεγάλο βαθμό την αποτελεσματικότητα του συνδικαλιστικού κινήματος. Το μέγεθος αυτό, που υπολογίζεται σε εθνικό επίπεδο, ονομάζεται συνδικαλιστική πυκνότητα και εκφράζει τον αριθμό των εργαζομένων που συμμετέχουν σε συνδικαλιστικές οργανώσεις. Επομένως, μπορεί να προσδιοριστεί με τον ακόλουθο τύπο:

$$\text{Συνδικαλιστική πυκνότητα} = \frac{\text{Μέλη συνδικάτων}}{\text{Εν δυνάμει μέλη}} * 100$$

Εύκολα συνάγεται ότι όσο αυξάνεται η συνδικαλιστική πυκνότητα μιας χώρας, τόσο πιο ισχυρό είναι το συνδικαλιστικό της σύστημα. Παρ' όλα αυτά, υπάρχουν πολλά προβλήματα που συνδέονται με τον υπολογισμό της συνδικαλιστικής πυκνότητας μιας χώρας και οδηγούν πολλές φορές σε λανθασμένες ερμηνείες. Αυτά μπορούν να χωριστούν σε δύο κατηγορίες. Από τη μία πλευρά, ο τρόπος μέτρησης της συνδικαλιστικής πυκνότητας διαφέρει από χώρα σε χώρα, καθώς υπάρχουν τέσσερις αποδεκτοί τρόποι μέτρησης. Αντιθέτως, από την άλλη πλευρά, τα προβλήματα αφορούν την «ομοιογένεια, τη σαφήνεια και την πληρότητα των διαθέσιμων στοιχείων σε κάθε χώρα και κάθε συνδικαλιστική οργάνωση». Έτσι, παρατηρείται πολύ συχνά το φαινόμενο των μη αξιόπιστων στοιχείων σε σχέση με τη συνδικαλιστική πυκνότητα (Παλαιολόγος, 2006, σελ. 147-153). Τέλος, πολύ συχνό είναι και το φαινόμενο οι συνδικαλιστικές οργανώσεις να παρουσιάζουν μεγαλύτερο αριθμό μελών από τον πραγματικό με σκοπό να αυξηθεί το κύρος τους και για μεγαλύτερη επιχορήγηση, που συνήθως δίνεται ανάλογα με τον αριθμό των ψηφισάντων μελών τους (Κατσανέβας, 1996, σελ. 89).

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω στοιχεία, καθώς και αυτά που υπάρχουν στους πίνακες 2 και 3, που βρίσκονται στο παράρτημα και δείχνουν τη συνδικαλιστική πυκνότητα ως ποσοστό των μισθωτών και τον απόλυτο αριθμό των συνδικαλισμένων σε κάθε χώρα της Ευρώπης αντίστοιχα, προκύπτουν κάποια ενδιαφέροντα συμπεράσματα. Αρχικά, εύκολα διακρίνουμε την πολύ μεγάλη μείωση των συνδικαλισμένων ατόμων κατά την εξεταζόμενη περίοδο στη Σλοβενία, την Εσθονία, την Τσεχία, την Ουγγαρία, την Τουρκία και τη Γερμανία. Το γεγονός αυτό συνάδει και με την τάση μείωσης του αριθμού των συνδικαλιστικών οργανώσεων που αναφέρθηκε παραπάνω. Αντιθέτως, μεγάλη αύξηση καταγράφει ο ίδιος αριθμός στην Ισπανία και την Ιταλία.

Επίσης, εντυπωσιακή είναι και η τάση μείωσης της συνδικαλιστικής πυκνότητας, καθώς η συγκεκριμένη μεταβλητή μειώνεται, κατά τις εξεταζόμενη περίοδο, σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες εκτός της Ισπανίας και της Ιταλίας. Τέλος, η συνδικαλιστική πυκνότητα ως προς τον αριθμό των μισθωτών εμφανίζει τα μεγαλύτερά της μεγέθη στην Ισλανδία, τη Δανία και τις Σκανδιναβικές χώρες, όπως ήδη αναφέρθηκε, και τα μικρότερα στην Τουρκία, την Εσθονία, τη Γαλλία, την Ουγγαρία και την Πολωνία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΩΣ ΚΥΡΙΑ ΜΕΤΑΒΛΗΤΗ **ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ**

2.1. Χρήσιμες Έννοιες

Η σπουδαιότερη μεταβλητή στην οικονομία μιας χώρας είναι αυτή της απασχόλησης. Αυτή καθορίζει πόσο αποτελεσματική είναι η αγορά εργασίας και δείχνει τον συνολικό αριθμό των ατόμων που εργάζονται σε κάθε έναν από τους τρεις τομείς παραγωγής, δηλαδή τον πρωτογενή, τον δευτερογενή και τον τριτογενή. Επίσης, εκφράζει τις παραγωγικές δυνατότητες της κοινωνίας ανά πάσα στιγμή, καθώς οι απασχολούμενοι είναι αυτοί που προσφέρουν στο συνολικό προϊόν της και τη μεγέθυνσή του. Ένας πολύ σημαντικός παράγοντας για την απασχόληση είναι η «ποιότητα» των εργαζομένων, η οποία καθορίζεται από το επίπεδο της εκπαίδευσής τους και δείχνει τις παραγωγικές τους δυνατότητες, που θεωρείται ότι αυξάνονται ανάλογα με τα χρόνια εκπαίδευσής τους.

Ο συνολικός πληθυσμός μιας χώρας αποτελείται από τον οικονομικά ενεργό και τον μη οικονομικά ενεργό πληθυσμό της. Με τον όρο οικονομικά ενεργός πληθυσμός, εννοούμε το εργατικό δυναμικό μιας χώρας το οποίο αποτελείται από το σύνολο των απασχολούμενων και των ανέργων της χώρας αυτής. Στον μη οικονομικά ενεργό πληθυσμό, συμπεριλαμβάνονται τα άτομα που δεν ανήκουν στο εργατικό δυναμικό και συγκεκριμένα αυτά που την τελευταία εβδομάδα δεν εργάζονταν και δεν έψαχναν για μια θέση εργασίας τις τελευταίες τέσσερις εβδομάδες (Abel και συν, 2008, Λαντούρης, 2010, σελ. 204). Οι περισσότεροι αναλυτές ενδιαφέρονται περισσότερο για τις διακυμάνσεις του εργατικού δυναμικού κάθε χώρας, γι' αυτό και η μελέτη αυτή προσανατολίζεται προς αυτή την κατεύθυνση. Για το λόγο αυτό παρατίθεται στο παράρτημα της εργασίας ο πίνακας 4, που περιλαμβάνει το εργατικό δυναμικό (σε απόλυτους αριθμούς) για κάθε ευρωπαϊκή χώρα την περίοδο 2000-2014.

Όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, οι απασχολούμενοι και οι άνεργοι μιας χώρας δημιουργούν το εργατικό της δυναμικό. Ως απασχολούμενοι, θεωρούνται τα άτομα εκείνα που εργάζονται ως μισθωτοί υπάλληλοι, απασχολούνται στη δικιά τους επιχείρηση ή εργάζονται χωρίς αμοιβή στην επιχείρηση κάποιου μέλους της οικογένειάς τους, καθώς και όσοι δεν εργάζονται, αλλά κατέχουν μια θέση εργασίας και προσωρινά απέχουν από αυτήν, λόγω

ασθένειας ή διακοπών ή κακών καιρικών συνθηκών (Mankiw & Ball, 2011, Σοκοδήμος, 2013, σελ. 82). Όσον αφορά τους ανέργους θα αναφερθούμε αναλυτικότερα στο επόμενο κεφάλαιο της εργασίας μας.

Πολύ συχνά στην αγορά εργασίας μιας χώρας, παρατηρείται το φαινόμενο της υποαπασχόλησης και της μερικής απασχόλησης μεγάλης μερίδας των εργαζομένων της. Με τον όρο υποαπασχόληση, αναφερόμαστε στα άτομα εκείνα που ενώ μπορούν και επιθυμούν να απασχοληθούν πλήρως με το ισχύον ωράριο της εβδομαδιαίας εργασίας, στην πραγματικότητα απασχολούνται λιγότερες ώρες. Επίσης, στην μερική απασχόληση περιλαμβάνεται κάθε επαγγελματική δραστηριότητα που παρέχεται σε τακτική εθελοντική βάση για ορισμένο αριθμό ωρών ανά ημέρα ή ανά βδομάδα, οι οποίες είναι σημαντικά χαμηλότερες από τον κανονικό εργάσιμο χρόνο (Κατσανέβας, 2007, σελ. 68). Και τα δύο αυτά είδη απασχόλησης αποτελούν μορφές ευέλικτης εργασίας, για την οποία γίνεται λόγος στην συνέχεια.

2.2. Ευέλικτη αγορά εργασίας

Από τις αρχές της δεκαετίας του '90, παρατηρείται το φαινόμενο της ολοένα και μεγαλύτερης προσαρμογής των κανόνων εργασίας στις νέες ανάγκες του παραγωγικού συστήματος και τη νέα οργάνωση των επιχειρήσεων, έτσι ώστε η κάθε επιχείρηση να ανταποκρίνεται πιο γρήγορα και πιο αποτελεσματικά στις νέες ανάγκες της αγοράς (Βλαχοπούλου, 2014, σελ. 27). Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα την όλο και μεγαλύτερη μείωση του αριθμού των εργαζομένων πλήρους απασχόλησης στις χώρες της Ευρώπης και την αύξηση του αριθμού εκείνων που απασχολούνταν σε κάποια μορφή ευέλικτης απασχόλησης.

Μια αγορά εργασίας μπορεί να χαρακτηριστεί ευέλικτη όταν υπάρχει ένας υψηλός βαθμός προσαρμοστικότητας των παραγωγικών οργανισμών σε τεχνικές και οργανωτικές καινοτομίες, όταν διασφαλίζεται η κινητικότητα των εργαζομένων από τη μια θέση εργασίας στην άλλη και όταν υπάρχει χαλαρότητα των νομικών ή θεσμικών περιορισμών που διέπουν τις συμβάσεις εργασίας, με προσαρμοστικότητα τόσο των ονομαστικών όσο και των πραγματικών μισθών (Κατσέλη & Μαγουλά, 2005, σελ. 334).

Οι υποστηρικτές των ευέλικτων μορφών απασχόλησης πιστεύουν ότι με την ευελιξία των προσλήψεων και των απολύσεων μια επιχείρηση μπορεί να προσαρμοστεί πιο εύκολα στα νέα δεδομένα του εθνικού ή διεθνούς ανταγωνισμού και να καταστεί πιο αποδοτική συντελώντας στη γενικότερη ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας. Επίσης, θεωρούν ότι μειώνει την ανεργία, καθώς θα εργάζονται περισσότερα άτομα για λιγότερες ώρες και με μειωμένο μισθό, γεγονός που λειτουργεί ως κίνητρο για τις επιχειρήσεις ώστε να δημιουργήσουν νέες θέσεις εργασίας. Έτσι επωφελείται διπλά και το κράτος, αφ' ενός μεν επειδή έτσι θα μπορέσει να εξοικονομήσει δημόσιους πόρους από τη μείωση των επιδομάτων ανεργίας, αφ' ετέρου δε λόγω του ότι με αυτό τον τρόπο θα καταφέρει να διευρύνει την φορολογική του βάση, αυξάνοντας τα έσοδά του.

Αντίθετα, υπάρχουν και εκείνοι που υποστηρίζουν ότι οι ευέλικτες μορφές απασχόλησης δημιουργούν προβλήματα στην αγορά εργασίας. Συγκεκριμένα, ισχυρίζονται ότι δεν βοηθούν το εργατικό δυναμικό να αναπτύξει τις δεξιότητές του και να δημιουργήσει μια περισσότερο προσωπική σχέση με την επιχείρηση στην οποία εργάζεται, καθώς επίσης ο εργαζόμενος δεν προλαβαίνει να εξοικειωθεί με το αντικείμενο της εργασίας του, για να μπορέσει να αποδώσει καλύτερα σε αυτήν, γεγονός που οδηγεί σε μειωμένη παραγωγικότητα. Τέλος, δεν συμφέρει μια επιχείρηση να επενδύσει σε εργαζόμενους μερικής απασχόλησης, αφού δεν πρόκειται να κάνει απόσβεση των χρημάτων της (Τοπαλίδη, 2012, σελ. 26-27).

Αδιαμφισβήτητο είναι, πάντως, το γεγονός ότι οι απασχολούμενοι σε ευέλικτες μορφές εργασίας δεν θα είχαν, κατά τη συντριπτική πλειονότητά τους, τη δυνατότητα να εργαστούν αν δεν υπήρχαν αυτές οι μορφές εργασίας. Αυτό μπορεί να προκύπτει από κάποιους προσωπικούς περιορισμούς, όπως είναι ο περιορισμένος χρόνος για εργασία λόγω οικογενειακών και άλλων υποχρεώσεων, από τη διαμόρφωση της καπιταλιστικής κοινωνίας που οδηγεί αναπόφευκτα σε ένα δεδομένο ποσοστό ανεργίας ή από τη δυναμική και προσαρμοζόμενη στις τεχνολογικές και άλλες εξελίξεις αγορά εργασίας. Αυτό που αξίζει να σημειωθεί, εν τέλει, είναι πως οι ευέλικτες μορφές απασχόλησης είναι πολύ χρήσιμες στη σύγχρονη διάρθρωση των οικονομιών και βοηθούν στη μεγέθυνση του παραγόμενου προϊόντος.

2.3. Ποσοστό απασχόλησης με βάση την ηλικία

Στο τμήμα αυτό της εργασίας, παρατίθενται τα στοιχεία για το ποσοστό απασχόλησης στις χώρες της Ευρώπης ανά ηλικιακή ομάδα. Η πρώτη ομάδα είναι τα άτομα 15-24 ετών, η δεύτερη αποτελείται από άτομα 25-54 ετών και η τρίτη και τελευταία από άτομα 55-64 ετών. Η ανάλυση που ακολουθεί στηρίζεται στα αντίστοιχα δεδομένα των πινάκων 5, 6 και 7 που βρίσκονται στο παράρτημα της εργασίας.

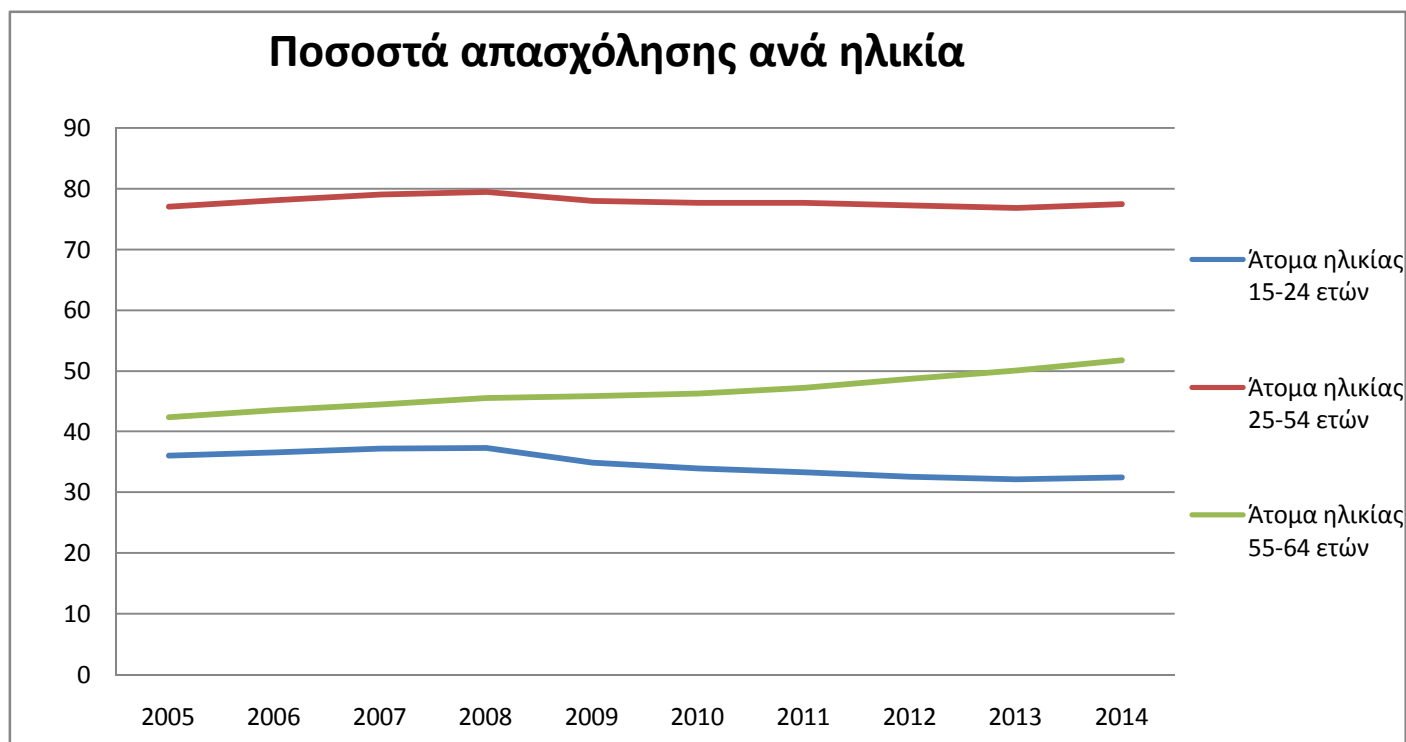
Από τα εν λόγω στοιχεία, λοιπόν, μπορεί να εξαχθεί ένα αρκετά ενδιαφέρον συμπέρασμα. Ενώ η τάση του ποσοστού απασχόλησης σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης των 28 χωρών, στις δύο πρώτες ηλικιακές ομάδες, είναι η ίδια και συγκεκριμένα αυξάνεται μέχρι το 2008, μειώνεται στη συνέχεια μέχρι το 2013 και αυξάνεται ξανά το 2014, στην τελευταία η τάση του ποσοστού απασχόλησης είναι αυξητική καθ' όλη τη χρονική διάρκεια της περιόδου. Το γεγονός αυτό ίσως οφείλεται στην ολοένα και αυξανόμενη μείωση του αριθμού των προσλήψεων νέων ανθρώπων, ειδικά τα τελευταία χρόνια, κάτι που οδηγεί και σε αύξηση του μέσου όρου ηλικίας των εργαζομένων.

Το μεγαλύτερο ποσοστό απασχόλησης ατόμων ηλικίας μεταξύ 15 και 24 ετών, κατά μέσο όρο στο διάστημα 2000-2014, παρουσιάζουν η Ολλανδία και η Δανία, με ποσοστό άνω του 60%. Όμως από το 2009 και μετά, το ποσοστό μειώνεται συνεχώς και στις δύο χώρες. Αντίθετα, το μικρότερο ποσοστό παρατηρείται στην Ελλάδα, την Ιταλία, την Ουγγαρία και το Λουξεμβούργο. Επίσης, οι χώρες που κατέχουν το μεγαλύτερο ποσοστό απασχόλησης στα άτομα ηλικίας 25-54 ετών είναι η Σουηδία και η Δανία, με ποσοστό άνω του 84% (κατά μέσο όρο και πάλι), ενώ αυτές με το χαμηλότερο είναι η Ιταλία, η Ελλάδα και η Ισπανία με το ποσοστό τους να είναι κατά μέσο όρο 71%, για το χρονικό διάστημα της έρευνας.

Τέλος, αναφορικά με το ποσοστό απασχόλησης των ατόμων ηλικίας από 55 έως 64 ετών, οι χώρες με το μεγαλύτερο ποσοστό είναι η Σουηδία, η Δανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Γερμανία. Μάλιστα η Σουηδία εμφανίζει το μεγαλύτερο ποσοστό απασχόλησης με διαφορά από τις υπόλοιπες, το οποίο κατά μέσο όρο είναι ίσο με 70,1%. Αντίθετα αυτές με το μικρότερο είναι η Σλοβενία, η Πολωνία και η Ουγγαρία.

Οι παραπάνω διακυμάνσεις φαίνονται αναλυτικά και στο διάγραμμα (Σχ. 1), που παρατίθεται στη συνέχεια και δείχνει τα ποσοστά απασχόλησης για την Ευρωπαϊκή Ένωση των 28 χωρών (ΕΕ28) ανά ηλικιακή ομάδα την περίοδο 2005-2014.

Σχήμα 1: Ποσοστά απασχόλησης ανά ηλικιακή ομάδα για την Ευρωπαϊκή Ένωση των 28 χωρών τα έτη 2005-2014.

Πηγή: ΟΟΣΑ (OECD) (2015)

2.4. Απασχόληση ανά τομέα παραγωγής

Οι αναλυτές των οικονομιών των χωρών δείχνουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τον αριθμό των ατόμων που εργάζονται στον κάθε τομέα παραγωγής. Οι τομείς παραγωγής είναι τρεις: ο πρωτογενής, που περιλαμβάνει τη γεωργία, την αλιεία, την κτηνοτροφία και την εξόρυξη μετάλλων, ο δευτερογενής, που περιλαμβάνει τη βιοτεχνία, τη βιομηχανία και τις κατασκευές και ο τριτογενής που αφορά την παροχή υπηρεσιών.

Στην πλειοψηφία των χωρών της Ευρώπης παρατηρείται μια διαχρονική μείωση του αριθμού των εργαζομένων στον πρωτογενή τομέα παραγωγής, όπως γίνεται αντιληπτό από τον πίνακα 8, που βρίσκεται στο παράρτημα. Αυτό οφείλεται στην ανάπτυξη της τεχνολογίας, καθώς και στην είσοδο πολλών μεταναστών, οι οποίοι δεν περιλαμβάνονται στο εργατικό δυναμικό κάθε χώρας και προτιμώνται από τις επιχειρήσεις του τομέα αυτού, επειδή ζητούν χαμηλότερο μισθό από τους ντόπιους εργαζόμενους. Οι αιτίες αυτές οδηγούν σε μείωση του αριθμού των εργαζομένων στον πρωτογενή τομέα παραγωγής. Οι χώρες με το μεγαλύτερο αριθμό εργαζομένων στον εν λόγω τομέα είναι η Πολωνία και η Ιταλία, ενώ αυτές με το μικρότερο είναι το Λουξεμβούργο και η Ισλανδία.

Τα άτομα που εργάζονται στο δευτερογενή τομέα παραγωγής είναι πολύ περισσότερα από εκείνα που εργάζονται στον πρωτογενή σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες, σύμφωνα με τα δεδομένα του πίνακα 9 στο παράρτημα. Ο αριθμός των εργαζομένων του δευτερογενή τομέα παρουσιάζει, επίσης, μια διαχρονική μείωση της τιμής του, που οφείλεται στις αιτίες που αναφέραμε προηγουμένως για τη μείωση του αριθμού των εργαζομένων στον πρωτογενή τομέα παραγωγής. Επιπλέον, αυτό ήταν συνέπεια και των πολιτικών των κυβερνήσεων που ακολουθήθηκαν τα τελευταία χρόνια σε χώρες όπως η Ελλάδα και η Γαλλία, οι οποίες έχουν καταστήσει ασύμφορη την παραγωγή για τις περισσότερες επιχειρήσεις, με αποτέλεσμα οι τελευταίες είτε να διακόψουν τη λειτουργία τους είτε να αναγκαστούν να μετεγκατασταθούν σε χώρες με ευνοϊκότερες συνθήκες λειτουργίας. Ο μεγαλύτερος αριθμός ατόμων που απασχολούνται στο δευτερογενή τομέα εμφανίζεται στις κατεξοχήν βιομηχανικές χώρες και συγκεκριμένα στη Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και στην Ιταλία, ενώ ο μικρότερος παρατηρείται ξανά στο Λουξεμβούργο και την Ισλανδία, λόγω του μικρού μεγέθους του πληθυσμού τους σε σχέση με τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες.

Τέλος, η τάση του αριθμού των εργαζομένων στον τριτογενή τομέα είναι ακριβώς αντίθετη σε σχέση με τις δύο προηγούμενες περιπτώσεις, καθώς διαχρονικά αυξάνεται. Αυτό οφείλεται στην ολοένα και μεγαλύτερη στροφή των επιχειρήσεων στον τομέα της παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση των αυξανόμενων αναγκών των καταναλωτών. Επίσης, πολύ μεγάλη είναι η αύξηση που σημειώνεται στον τομέα των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και κυρίως του τραπεζικού τομέα. Από τον πίνακα 10, που παρατίθεται στο παράρτημα, προκύπτει, όπως προαναφέρθηκε, ότι το σύνολο των ατόμων που απασχολούνται στον τριτογενή τομέα είναι

μεγαλύτερο και από τους άλλους δυο τομείς παραγωγής. Οι χώρες που εμφανίζουν το μεγαλύτερο αριθμό εργαζομένων στον τριτογενή τομέα είναι και πάλι η Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιταλία, ενώ αυτές με το μικρότερο είναι η Ισλανδία και το Λουξεμβούργο.

2.5. Ποσοστό απασχόλησης ξένων υπηκόων

Ένας σημαντικός παράγοντας στην αγορά εργασίας μιας χώρας είναι ο αριθμός των υπηκόων ξένων χωρών που ανήκουν σε αυτή. Αυτό καθιστά πολύ ενδιαφέρουσα την ανάλυση της τάσης του ποσοστού απασχόλησής τους ως προς το συνολικό αριθμό τους, το οποίο απεικονίζεται στον πίνακα 11 που βρίσκεται στο παράρτημα, και όπως φαίνεται υπερβαίνει το 60% για την πλειοψηφία των χωρών της Ευρώπης.

Γενικά, σε επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 28 χωρών, η τάση του ποσοστού απασχόλησης των ξένων υπηκόων ως προς τον συνολικό πληθυσμό τους είναι αυξητική μέχρι το 2008, στη συνέχεια μειώνεται μέχρι το 2013, ενώ το 2014 αυξάνεται και πάλι. Η τάση αυτή, οφείλεται φυσικά στο ξέσπασμα της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης χρέους, η οποία επηρέασε και το ποσοστό ανεργίας των ευρωπαϊκών χωρών, όπως θα δούμε στο επόμενο κεφάλαιο. Μέχρι το 2009, το μεγαλύτερο ποσοστό απασχόλησης παρουσιάζει η Πορτογαλία, όμως από το 2010 και μετά τα σκήπτρα λαμβάνει το Λουξεμβούργο. Συνολικά, για όλο το χρονικό διάστημα της έρευνας, το μεγαλύτερο μέσο ποσοστό απασχόλησης ξένων υπηκόων παρατηρείται στην Πορτογαλία (70,4%) και στο Λουξεμβούργο (69,4%), ενώ οι χώρες με το μικρότερο είναι η Πολωνία και το Βέλγιο με 50% και 51% αντίστοιχα, κατά μέσο όρο.

Το υψηλό ποσοστό απασχόλησης των ξένων υπηκόων, σε συνδυασμό με τις μεγάλες ροές μεταναστών και προσφύγων από τις χώρες της Μέσης Ανατολής, δημιουργούν και αναμένεται να δημιουργήσουν ακόμα πολλά προβλήματα στον εργασιακό τομέα των ευρωπαϊκών χωρών, γιατί θα πρέπει να βρεθεί ο κατάλληλος αριθμός θέσεων εργασίας προκειμένου να απασχοληθούν και οι άνθρωποι αυτοί. Οι ροές των μεταναστών προς τις χώρες της Ευρώπης, δεν εμπίπτουν στα πλαίσια της παρούσας μελέτης και για αυτό το λόγο δεν αναλύονται περαιτέρω.

2.6. Ποσοστό ημιαπασχόλησης

Η ημιαπασχόληση, όπως έχει αναφερθεί και προηγουμένως, αποτελεί μία μορφή ευέλικτης απασχόλησης. Αφορά τα άτομα εκείνα που παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε τακτική βάση, αλλά για ορισμένο αριθμό ωρών την ημέρα ή την εβδομάδα, οι οποίες είναι σαφώς λιγότερες από τον κανονικό εργάσιμο χρόνο ενός εργαζομένου πλήρους απασχόλησης. Από το πίνακα 12 που βρίσκεται στο παράρτημα, εξάγονται σημαντικά συμπεράσματα για την τάση του ποσοστού ημιαπασχόλησης στις χώρες της Ευρώπης.

Συγκεκριμένα, σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης των 28 χωρών, το ποσοστό ημιαπασχόλησης αυξάνεται διαχρονικά από 14,8% το 2000 σε 17,4% το 2014, με μια μικρή μείωση να παρατηρείται το τελευταίο έτος. Με τον τρόπο αυτό, αποδεικνύεται η ολοένα και μεγαλύτερη στροφή των επιχειρήσεων στη πρόσληψη εργαζομένων μερικής απασχόλησης, καθώς είναι «φθηνότεροι» για αυτές και μπορούν να τους χρησιμοποιήσουν κυρίως της ώρες αιχμής. Το μεγαλύτερο ποσοστό ημιαπασχόλησης παρατηρείται στην Ολλανδία διαχρονικά, το οποίο κυμαίνεται από 32,1% το 2000 μέχρι 38,5% το 2014, ενώ ακολουθούν το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ιρλανδία και η Γερμανία. Αντίθετα, οι χώρες με το μικρότερο ποσοστό είναι η Βουλγαρία και η Σλοβακία, με το ποσοστό τους να μην υπερβαίνει το 3% κατά μέσο όρο, για το χρονικό διάστημα της έρευνας.

Βέβαια αξίζει να αναφερθεί ότι υπάρχει μια μειονότητα χωρών, το ποσοστό ημιαπασχόλησης των οποίων μειώνεται διαχρονικά. Οι χώρες αυτές είναι η Κροατία, η Λετονία, η Λιθουανία, η Πολωνία και η Ρουμανία. Τέλος, σε δύο χώρες και ειδικότερα στη Σουηδία και τη Βουλγαρία παραμένει σχεδόν αμετάβλητο για το χρονικό διάστημα 2000-2014.

2.7. Ποσοστό αυτοαπασχόλησης

Ως αυτοαπασχολούμενος, καλείται ένας άνθρωπος που έχει δημιουργήσει μια δικιά του επιχείρηση και δεν εργάζεται ως μισθωτός υπάλληλος. Υπάρχουν αρκετοί λόγοι για τους οποίους κάποιος δεν επιθυμεί να εργαστεί ως υπάλληλος και προτιμά να προσπαθήσει να δημιουργήσει κάτι δικό του, όπως είναι οι προσωπικές φιλοδοξίες του ατόμου και η δυσκολία εύρεσης εργασίας λόγω των περιορισμένων διαθέσιμων θέσεων. Από τον πίνακα 13 στο

παράρτημα, εξάγονται σημαντικά συμπεράσματα για το ποσοστό αυτοαπασχόλησης στις χώρες της Ευρώπης.

Ειδικότερα, σε επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 28 χωρών, το ποσοστό αυτοαπασχόλησης εμφανίζει μια διαχρονική μείωση από 18,3% που ήταν το 2000 σε 16,5% το 2013. Το γεγονός αυτό, οφείλεται στο ότι μετά το ξέσπασμα της οικονομικής κρίσης χρέους υπάρχει μεγαλύτερη οικονομική αδυναμία από την πλευρά των ανθρώπων, ώστε να δημιουργήσουν μια νέα επιχείρηση, ή υπάρχει μεγάλη διστακτικότητα εκ μέρους τους, αφού αντιλαμβάνονται την υφιστάμενη κατάσταση στο χώρο της επιχειρηματικότητας και τους κινδύνους που αυτή εγκυμονεί. Εξαιρέσεις αποτελούν οι περιπτώσεις των χωρών της Φινλανδίας, της Τσεχίας, της Σλοβακίας, της Εσθονίας, της Αυστρίας και του Ηνωμένου Βασιλείου, όπου το ποσοστό αυτοαπασχόλησης τους αυξάνεται διαχρονικά αντί να μειώνεται, όπως και οι περιπτώσεις των χωρών της Σουηδίας, της Δανίας και της Γερμανίας που διατηρούν αμετάβλητο το ποσοστό τους διαχρονικά.

Το μεγαλύτερο ποσοστό αυτοαπασχόλησης παρατηρείται στην Ελλάδα, αλλά με πτωτική τάση. Το 2000, το ποσοστό αυτό στη χώρα μας ισούταν με το 42% του εργατικού της δυναμικού, ενώ το 2014 μειώθηκε στο 35,4%. Άλλες χώρες με υψηλό ποσοστό αυτοαπασχόλησης είναι η Ιταλία, η Πολωνία και η Πορτογαλία, ενώ το μικρότερο ποσοστό εμφανίζεται στο Λουξεμβούργο, την Εσθονία, τη Δανία και τη Γαλλία με μέσο όρο 6,3%, 8,6%, 9% και 9,1% αντίστοιχα, κατά το χρονικό διάστημα της έρευνας.

2.8. Άτομα που εργάζονται σε δύο ή περισσότερες δουλειές

Πολλά άτομα αναγκάζονται να εργαστούν σε δύο ή περισσότερες δουλειές για να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν στις αυξημένες οικονομικές τους υποχρεώσεις, καθώς εξαιτίας των επιπτώσεων της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης χρέους οι μισθοί έχουν μειωθεί αισθητά, σε σημείο που για πολλά άτομα ο ένας μισθός δεν επαρκεί για την αξιοπρεπή διαβίωσή τους. Επίσης, λόγω και της έξαρσης του φαινομένου των ευέλικτων μορφών απασχόλησης τα τελευταία χρόνια, ο αριθμός των ατόμων που απασχολούνται σε περισσότερες δουλειές έχει αυξηθεί σημαντικά.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα 14, για τον αριθμό των ατόμων με δύο ή περισσότερες δουλειές στις χώρες της Ευρώπης για το διάστημα 2000-2014, παρατηρούμε ότι συνολικά ο αριθμός των ατόμων, τόσο σε επίπεδο των χωρών της Ευρωζώνης, όσο σε επίπεδο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 28 χωρών αυξάνεται μέχρι το 2008, στη συνέχεια την διετία 2009-2010 μειώνεται και μέχρι το 2014 αυξάνεται και πάλι. Τα περισσότερα άτομα που εργάζονται σε περισσότερες δουλειές εμφανίζονται στην Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, την Γαλλία και την Πολωνία, ενώ τα λιγότερα στο Λουξεμβούργο, τη Μάλτα, την Κύπρο και τα Σκόπια. Βέβαια το γεγονός αυτό, οφείλεται κυρίως στον συνολικό πληθυσμό των χωρών αυτών.

Ιδιαίτερη περίπτωση αποτελεί η χώρα μας, καθώς η τάση του αριθμού των ατόμων με δύο ή περισσότερες δουλειές είναι αυξητική μέχρι το 2008, ενώ μέχρι το 2014 ο αριθμός τους μειώνεται συνεχώς. Επίσης, οι χώρες που μειώνεται ο αριθμός των ατόμων το 2014, αντί να αυξάνεται σύμφωνα με την τάση του αντίστοιχου αριθμού σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης και Ευρωζώνης, είναι (εκτός από την Ελλάδα που αναφέραμε προηγουμένως) η Ιρλανδία, η Λετονία, η Ουγγαρία, η Πολωνία, η Ρουμανία, η Σλοβακία και η Τσεχία. Μάλιστα, χαρακτηριστικό είναι το ότι στις χώρες αυτές το 2014 το ποσοστό ανεργίας μειώνεται, γεγονός που αναδεικνύει μια θετική συσχέτιση του ποσοστού ανεργίας και του αριθμού των ατόμων με δύο ή περισσότερες δουλειές. Παρ' όλα αυτά, πρέπει να αναφερθεί ότι τα επίσημα στοιχεία για τις χώρες ενδέχεται να διαφέρουν σημαντικά από την πραγματικότητα λόγω της ύπαρξης της «μαύρης» εργασίας, η οποία στις περισσότερες περιπτώσεις είναι δύσκολο να υπολογιστεί. Οι χώρες στις οποίες εμφανίζεται μεγάλο πρόβλημα μαύρης εργασίας είναι κυρίως οι χώρες της Νότιας Ευρώπης.

2.9. Μέσος όρος ωρών εργασίας την εβδομάδα

Στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης ο μέσος όρος των ωρών εργασίας την εβδομάδα είναι 40-42 ώρες, κάτι που σημαίνει ότι οι περισσότεροι ευρωπαίοι εργάζονται περίπου οχτώ ώρες την ημέρα. Ο ευρωπαϊκός μέσος όρος των 28 χωρών, για το χρονικό διάστημα 2003-2014, είναι 41,7 ώρες την εβδομάδα. Βέβαια συχνό φαινόμενο, ειδικά τα τελευταία χρόνια, είναι αυτό των υπερωριών οι οποίες αυξάνουν κατά πολύ το μέσο όρο ωρών εργασίας την εβδομάδα, ενώ

πρέπει να τονιστεί ότι στον πίνακα 15 που παρατίθεται στο παράρτημα συμπεριλαμβάνονται και οι υπερωρίες στις ώρες εργασίας είτε αυτές πληρώνονται είτε όχι.

Οι χώρες στις οποίες ο μέσος όρος ωρών εργασίας την εβδομάδα είναι μεγαλύτερος από 42 είναι η Ελβετία, η Ελλάδα, η Πολωνία, το Ηνωμένο Βασίλειο, τα Σκόπια, η Τσεχία και η Ισλανδία. Στην Ισλανδία μάλιστα, παρατηρείται ο μεγαλύτερος αριθμός ωρών εργασίας την εβδομάδα στις χώρες της Ευρώπης, αλλά το 2014 οι ώρες εργασίας έχουν μειωθεί σε 44,8 ώρες σε σχέση με το 2000, όπου ήταν 47,2 ώρες την εβδομάδα. Αντίθετα οι χώρες με εβδομαδιαίες ώρες εργασίας χαμηλότερες των 40 ωρών είναι η Λιθουανία και η Νορβηγία, με την δεύτερη να έχει τις λιγότερες ώρες εργασίας την εβδομάδα από τις χώρες της Ευρώπης και συγκεκριμένα 39,1 ώρες εργασίας κατά μέσο όρο, για το διάστημα 2000-2014.

2.10. Μέσοι ετήσιοι μισθοί και κατώτατοι μισθοί στις χώρες της Ευρώπης

Το εισόδημα από την εργασία ή αλλιώς ο εργατικός μισθός είναι η σημαντικότερη μεταβλητή που απασχολεί τους εργαζομένους και το βασικότερο κίνητρο που τους ωθεί να προτιμήσουν την εργασία από τησχόλη. Είναι το στοιχείο που τους δίνει αγοραστική δύναμη, την οποία μπορούν να χρησιμοποιήσουν για την αγορά και κατανάλωση αγαθών με σκοπό τη μεγιστοποίηση της χρησιμότητας-ευημερίας τους. Παρ' όλα αυτά, στη συγκριτική ανάλυση που λαμβάνει χώρα σε αυτό το τμήμα δεν ενδιαφερόμαστε τόσο για τις ονομαστικές αξίες των μισθών, αλλά για τις διαχρονικές και διακρατικές μεταβολές τους. Έτσι, τα στοιχεία που ακολουθούν είναι αποπληθωρισμένα, ώστε να μπορεί να γίνει άμεση σύγκρισή τους και ανάλυση των διακυμάνσεών τους χωρίς την επίδραση του πληθωρισμού σε αυτά. Στο παράρτημα παρατίθενται δύο πίνακες (πίνακας 16 και πίνακας 17), με τους μέσους ετήσιους πραγματικούς μισθούς και τους κατώτατους πραγματικούς μισθούς, αντίστοιχα, εκφρασμένους σε αμερικανικά δολάρια του 2014 για τα έτη 2000-2014.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα 16 για τους μέσους πραγματικούς ετήσιους μισθούς, παρατηρούμε ότι ο μεγαλύτερος παρουσιάζεται στην Ελβετία, ενώ ακολουθούν κατά σειρά το Λουξεμβούργο, η Δανία και η Νορβηγία. Μάλιστα, η Νορβηγία και η Σουηδία είναι οι μόνες χώρες που εμφανίζουν διαχρονική αύξηση του μέσου ετήσιου μισθού τους. Αντίθετα, ο χαμηλότερος μέσος μισθός παρατηρείται στην Ουγγαρία και ακολουθούν η Πολωνία, η Τσεχία,

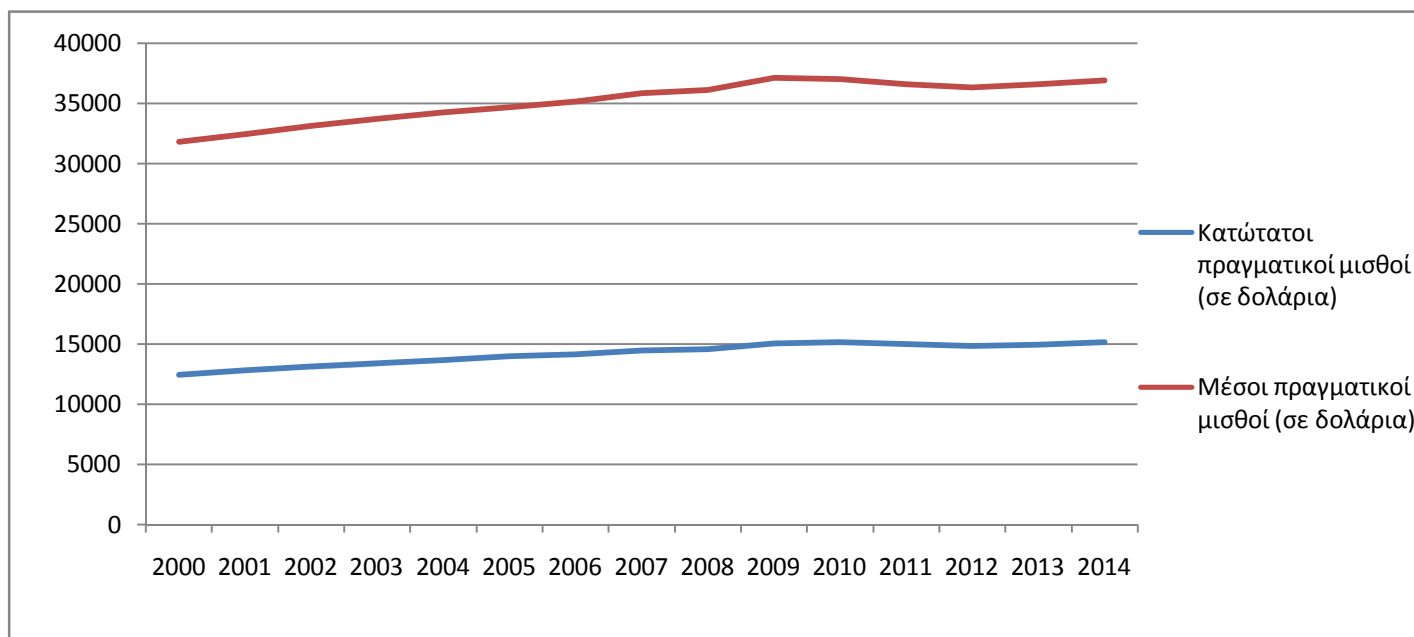
η Σλοβακία και η Εσθονία. Διαχρονικά το Βέλγιο και η Γερμανία διαθέτουν τον πιο σταθερό μέσο ετήσιο μισθό, με αυτόν της Γερμανίας να αυξάνεται συνεχώς από το 2008 και μετά, σε αντίθεση με αυτόν της Ισπανίας που παρουσιάζει μεγάλη αύξηση το διάστημα 2008-2009 και από το 2010 και μετά μειώνεται συνεχώς. Η γενικότερη τάση του μέσου πραγματικού μισθού για την πλειοψηφία των χωρών είναι αύξηση μέχρι το 2008, μείωση στη συνέχεια μέχρι το 2013 και τέλος πάλι αύξηση το 2014¹.

Με βάση τα στοιχεία του πίνακα 17 για τον πραγματικό κατώτατο μισθό, διαπιστώνουμε ότι η χώρα με τον χαμηλότερο είναι η Εσθονία και ακολουθούν η Σλοβακία, η Τσεχία και η Ουγγαρία, ενώ αντίθετα ο υψηλότερος παρατηρείται στο Λουξεμβούργο, με την Ολλανδία, το Βέλγιο και την Γαλλία να ακολουθούν. Σε όλες τις χώρες οι κατώτατοι μισθοί αυξάνονται μέχρι το διάστημα 2009-2010, στη συνέχεια την επόμενη διετία μειώνονται και το 2014 αυξάνονται και πάλι, με εξαίρεση την Τουρκία και την Τσεχία. Παρατηρούμε επομένως ότι οι μέσοι πραγματικοί μισθοί σχετίζονται θετικά στα περισσότερα έτη με τους κατώτατους πραγματικούς μισθούς και συγκεκριμένα απεικονίζουν τις οικονομικές διακυμάνσεις της κάθε χώρας. Αυτό φαίνεται και στο διάγραμμα (Σχ. 2) που ακολουθεί και για το οποίο υπολογίστηκαν οι μέσοι όροι των μέσων και κατώτατων πραγματικών μισθών στις χώρες που περιλαμβάνονται στον πίνακα 17 πλην της Τουρκίας.

---

¹ Αυτό επιβεβαιώνει και την αρνητική επίδραση της οικονομικής κρίσης στις οικονομίες της Ευρώπης, μιας κρίσης που συνεχίζει να ταλαιπωρεί έντονα τις χώρες του ευρωπαϊκού νότου.

Σχήμα 2: Μέσοι και κατώτατοι πραγματικοί μισθοί σε δολάρια του 2014, σε 15 Ευρωπαϊκές χώρες την περίοδο 2000-2014.

Πηγή: Eurostat (2015)

2.11. Φόρος Εισοδήματος

Ο φόρος εισοδήματος είναι ένα πολύ σημαντικό στοιχείο της οικονομικής δραστηριότητας κάθε χώρας, αφού χρησιμοποιείται για να χρηματοδοτηθούν οι κύριες κρατικές λειτουργίες, καθώς επίσης και για να ασφαλιστούν οι πολίτες προκειμένου να λαμβάνουν δωρεάν κρατικές υπηρεσίες, όπως υγείας και σύνταξη. Παρ' όλα αυτά, το ύψος του δεν θα πρέπει να υπερβαίνει κάποιο όριο, καθώς σε αντίθετη περίπτωση είναι δυνατό να οδηγήσει σε μείωση της εργασιακής προσπάθειας των ανθρώπων και συνεπώς σε μείωση της οικονομικής δραστηριότητας.

Στις διάφορες χώρες, ο φόρος εισοδήματος διακρίνεται ανάλογα με το είδος του σε προοδευτικό και αναλογικό. Οι χώρες με προοδευτικό σύστημα φορολόγησης του εισοδήματος είναι οι ακόλουθες: Αυστρία, Βέλγιο, Κροατία, Κύπρος, Ελλάδα, Γερμανία, Γαλλία, Ισλανδία, Ιρλανδία, Πορτογαλία, Ισπανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Δανία, Φινλανδία, Ελβετία, Πολωνία,

Σλοβενία, Σουηδία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Ιταλία και Ολλανδία². Από τις χώρες αυτές, το μεγαλύτερο φορολογικό συντελεστή υψηλών εισοδημάτων κατέχει η Αυστρία (55%), ενώ ακολουθούν κατά σειρά η Ολλανδία (52%), η Σλοβενία και το Βέλγιο (50%), ενώ τον κατώτερο κατέχει η Ελβετία (13,20%). Επίσης, αξίζει να αναφέρουμε το γεγονός, ότι η Γερμανία και η Γαλλία έχουν το ίδιο φορολογικό σύστημα, με βάση το εύρος των φορολογικών συντελεστών, το οποίο είναι από 0%-45%. Τέλος, το Λουξεμβούργο αποτελεί ξεχωριστή περίπτωση καθώς στο φορολογικό του σύστημα προβλέπονται 18 διαφορετικοί φορολογικοί συντελεστές.

Οι ευρωπαϊκές χώρες που διαθέτουν αναλογικό φορολογικό σύστημα είναι οι ακόλουθες: Βουλγαρία, Τσεχία, Εσθονία, Ουγγαρία, Ρουμανία, Σλοβακία, Λετονία και Λιθουανία. Ο μεγαλύτερος αναλογικός φορολογικός συντελεστής παρατηρείται στη Λετονία (23%), ενώ ακολουθεί η Εσθονία (20%) και η Σλοβακία (19%), ενώ ο μικρότερος στη Βουλγαρία (10%). Επίσης, παρατηρούμε ότι η Ρουμανία και η Ουγγαρία διαθέτουν τον ίδιο φορολογικό συντελεστή (16%), όπως επίσης και η Λιθουανία με την Τσεχία (15%).

Μία ακόμα διάκριση του φόρου εισοδήματος είναι αυτή που εκφράζει από ποιον επιβάλλεται και προς τα που καταλήγει. Με βάση την διάκριση αυτή, ο φόρος εισοδήματος διακρίνεται σε κρατικό και δημοτικό – τοπικό. Έτσι, υπάρχουν χώρες που το φορολογικό τους σύστημα περιλαμβάνει ξεχωριστά τις δύο αυτές κατηγορίες και είναι οι ακόλουθες: Δανία, Φινλανδία, Σουηδία και Νορβηγία. Από τις χώρες αυτές η Νορβηγία παρουσιάζει τους χαμηλότερους συντελεστές και στα δύο επίπεδα και η Σουηδία τους υψηλότερους.

2.12. Πλαίσια συντάξεων στις χώρες της Ευρώπης

Το ζήτημα των συντάξεων είναι πολύ σπουδαίο για την κοινωνικοοικονομική ζωή κάθε χώρας. Συνδέεται άμεσα με την ευημερία των πολιτών της και επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό τις αποφάσεις τους σχετικά με το βέλτιστο τρόπο αξιοποίησης των οικονομικών τους πόρων. Επίσης, εκφράζει τη φροντίδα του κράτους σε μία από τις πιο ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού, αφού αποτελείται από άτομα που δεν έχουν, ως επί το πλείστον, τη δυνατότητα να εργαστούν

---

²<https://ec.europa.eu/eures/main.jsp?catId=8656&acro=living&lang=en&parentId=7801&countryId=AT&living>,

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Commission)

για να εξασφαλίσουν τα προς το ζην. Για το λόγο αυτό, θα πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη δομή του συνταξιοδοτικού συστήματος κάθε χώρας.

Στις χώρες της Ευρώπης παρατηρείται μεγάλη ποικιλία συνταξιοδοτικών συστημάτων όσον αφορά την πρόνοια και τη διάρθρωσή τους. Κατ' αρχάς, η πλειονότητα των χωρών διαθέτει δημόσια συστήματα συντάξεων. Χώρες με ιδιωτικά συστήματα είναι οι: Δανία, Ισλανδία, Ολλανδία, ενώ χώρες που διαθέτουν από κοινού δημόσια και ιδιωτικά συστήματα είναι οι: Εσθονία, Νορβηγία, Σλοβακία, Σουηδία, Ελβετία και Ρωσία³. Ακόμα, πρέπει να τονιστεί ότι σε πολλές χώρες οι εργαζόμενοι εκτός από την υποχρεωτική ασφάλιση μπορούν να ασφαρίζονται εθελοντικά σε ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρείες και να επενδύουν εκεί για επιπλέον συντάξεις.

Επιπλέον, τα περισσότερα συστήματα, ιδιωτικά και δημόσια, είναι είτε της μορφής των καθορισμένων παροχών (defined benefit), στα οποία το ποσό της σύνταξης καθορίζεται με βάση τις αποδοχές του συνταξιούχου όταν εργαζόταν, είτε της μορφής των καθορισμένων εισφορών (defined contribution), στα οποία το ποσό της σύνταξης καθορίζεται με βάση το συνολικό ύψος των εισφορών του συνταξιούχου κατά τη διάρκεια της εργασιακής του καριέρας. Ακόμα, οι: Εσθονία, Γαλλία, Γερμανία και Σλοβακία εφαρμόζουν συστήματα με πόντους (points). Οι πόντοι αυτοί λαμβάνονται από τις εισφορές κάθε έτους που ο εργαζόμενος έχει μεγαλύτερο εισόδημα από το μέσο ετήσιο εισόδημα της χώρας του. Επίσης, οι: Ιταλία, Νορβηγία, Πολωνία, Σουηδία και Ρωσία έχουν συστήματα με πλασματικούς λογαριασμούς (notional accounts). Με τους πλασματικούς λογαριασμούς το άτομο συσσωρεύει «πλασματικό» κεφάλαιο, το οποίο κατά τη συνταξιοδότησή του διαιρείται με το μέσο προσδόκιμο ζωής στην ηλικία συνταξιοδότησης για να προκύψει το τελικό ποσό της σύνταξής του.

Παράλληλα με τις παραπάνω κατηγοριοποιήσεις των συστημάτων στις περισσότερες χώρες υπάρχει ένα ελάχιστο όριο σύνταξης, έτσι ώστε να διασφαλίζεται ότι όλοι οι συνταξιούχοι λαμβάνουν ένα αξιοπρεπές ποσό σύνταξης. Το όριο αυτό καλύπτεται είτε με τη βασική (basic) σύνταξη, που είναι συνήθως ένα ποσοστό των μέσων ετήσιων εσόδων της χώρας, είτε με την κατώτατη (minimum) σύνταξη, που είναι συνήθως ένα κατώτατο ποσό. Στην Τσεχία και το Λουξεμβούργο υπάρχουν και οι δύο συντάξεις, ενώ στην Αυστρία, τη Γερμανία και τη Σλοβακία δεν υπάρχει καμμία από τις δύο. Επιπροσθέτως, στο Βέλγιο, τη Δανία, τη Φινλανδία και την

---

³ Πηγή: http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oced/social-issues-migration-health/pensions-at-a-glance-2015_pension_glance-2015-en#page1, ΟΟΣΑ (OECD)

Ισλανδία υπάρχει μία επιπλέον βοήθεια-επίδομα (social assistance), που δίνεται στους μη προνομιούχους οικονομικά συνταξιούχους.

Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι επικρατεί μια τάση διαχρονικής αύξησης των ορίων συνταξιοδοτικής ηλικίας. Αυτό οφείλεται εν μέρει στην αύξηση του προσδόκιμου ζωής λόγω των καλύτερων συνθηκών διαβίωσης και των όλο και πιο εξελιγμένων και αποτελεσματικών ιατρικών υπηρεσιών. Από την άλλη πλευρά, στην αύξηση αυτή συντέλεσε και η ανάγκη για εξισορρόπηση του ασφαλιστικού τομέα κάθε χώρας. Είναι γεγονός ότι όσο περισσότερα χρόνια οι άνθρωποι απολαμβάνουν τις ασφαλιστικές παροχές από τα συστήματα της χώρας τους, τόσο μεγαλύτερο ύψος κεφαλαίων απαιτείται για την κάλυψή τους, πράγμα που επιβάλλει την επέκταση του εργασιακού βίου για τη μερική εξεύρεσή τους. Για το κλείσιμο του θέματος των συντάξεων παρατίθεται ένας πίνακας με τα όρια συνταξιοδοτικής ηλικίας τόσο για τους άνδρες όσο και για τις γυναίκες για το 2014.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΑΝΕΡΓΙΑ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

3.1. Η σημασία της ανεργίας στην Οικονομία

Μια επίσης πολύ σημαντική μεταβλητή για την οικονομία μιας χώρας, είναι αυτή της ανεργίας. Σε αντίθεση με την απασχόληση, η ανεργία εκφράζει το ποσοστό του εργατικού δυναμικού που δεν έχει εργασία. Παρότι, όμως, αποτελεί μία κατά βάση αρνητική παράμετρο, χρησιμοποιείται ευρέως για τη διαμόρφωση των μακροοικονομικών πολιτικών από τις κυβερνήσεις των χωρών. Το ύψος της ανεργίας σε μια χώρα συνήθως αντικατοπτρίζει την οικονομική της κατάσταση και σχετίζεται αρνητικά με το συνολικό εισόδημα, καθώς σε περιόδους ύφεσης η ανεργία αυξάνεται, ενώ αντίθετα σε περιόδους ανάπτυξης αυτή μειώνεται.

Σύμφωνα με το ILO (Διεθνής Οργάνωση Εργασίας), ως άνεργος θεωρείται εκείνος που βρίσκεται χωρίς εργασία, αλλά είναι διατεθειμένος να ξεκινήσει να εργάζεται εντός των επόμενων δύο εβδομάδων και είτε αναζητά εργασία τις τελευταίες τέσσερις εβδομάδες, είτε περιμένει για να ξεκινήσει μια δουλειά (Mankiw & Taylor, 2006, Σακκά, 2011, σελ. 898). Η απώλεια της εργασίας ενός ατόμου συνεπάγεται και μείωση του βιοτικού επιπέδου του, αλλά έχει και επίδραση στην ψυχολογική του κατάσταση. Αυτά συμπεριλαμβάνονται στο κόστος της ανεργίας, αλλά το κυριότερο κόστος που προκύπτει από την ανεργία είναι η μείωση της παραγωγής και η σπατάλη πόρων, καθώς οι άνεργοι εργάτες έχουν τη δυνατότητα να συνεισφέρουν στο εθνικό εισόδημα, αλλά δεν το κάνουν (Mankiw & Ball, 2011, Σοκοδήμος, 2013, σελ. 254).

Οι διαμορφωτές δημόσιας πολιτικής, εκτός από το ύψος του ποσοστού ανεργίας, ενδιαφέρονται και για την αναμενόμενη διάρκεια της ανεργίας προκειμένου να αξιολογήσουν το κόστος της. Βάσει του κριτηρίου αυτού, η ανεργία διακρίνεται σε βραχυπρόθεσμη και σε μακροπρόθεσμη. Η βραχυπρόθεσμη ανεργία θεωρείται αυτή που διαρκεί έως έξι μήνες, ενώ μακροπρόθεσμη αυτή που διαρκεί περισσότερο από δώδεκα μήνες. Τέλος, υπάρχει και η ανεργία μέσης διάρκειας, η οποία διαρκεί από έξι έως δώδεκα μήνες (Κατσέλη & Μαγουλά, 2005, σελ. 333).

Σε όλες τις χώρες υπάρχει ένα ποσοστό, που κυμαίνεται από 1% - 2,5%, κάτω από το οποίο η ανεργία δε μπορεί να μειωθεί, γεγονός που οφείλεται στην ανεργία τριβής. Η ανεργία τριβής

είναι ένα από τα πολλά είδη ανεργίας που υπάρχουν (τριβής, κυκλική ή εποχική και διαρθρωτική) και αναλύονται στη συνέχεια.

3.2. Είδη ανεργίας

Τα κυριότερα είδη ανεργίας είναι τα ακόλουθα:

Ανεργία τριβής: Είναι η ανεργία που οφείλεται στην αναζήτηση των εργαζομένων για τις κατάλληλες θέσεις εργασίας και των επιχειρήσεων για τους κατάλληλους εργαζομένους. «Επειδή η οικονομία έχει μια δυναμική, όπου συνεχώς δημιουργούνται και χάνονται θέσεις εργασίας, ενώ οι εργαζόμενοι εισέρχονται και εξέρχονται από το εργατικό δυναμικό, υπάρχει πάντα κάποια ανεργία τριβής, μέχρι να ταιριάξουν οι εργαζόμενοι με τις θέσεις εργασίας» (Abel και συν, 2008, Λαντούρης, 2010, σελ. 210). Θεωρείται βραχυχρόνια ανεργία, σχετίζεται αρνητικά με τη διάθεση και διάχυση πληροφοριών και με την κινητικότητα του εργατικού δυναμικού και θετικά με τη διαθεσιμότητα επιδομάτων ανεργίας ή συμπληρωματικής οικονομικής βοήθειας (Κατσέλη & Μαγουλά, 2005, σελ. 332). Εφόσον η προσφορά και η ζήτηση εργασίας ανάμεσα στις επιχειρήσεις μεταβάλλεται συνεχώς, θα υπάρχει πάντα ανεργία τριβής.

Διαρθρωτική ανεργία: Είναι η ανεργία που «οφείλεται στην αναντιστοιχία μεταξύ των εργασιακών δεξιοτήτων και προσόντων που διαθέτουν οι άνεργοι από τη μια μεριά και των απαιτήσεων των εργοδοτών για συγκεκριμένες δεξιότητες και προσόντα από την άλλη» (Κατσέλη & Μαγουλά, 2005, σελ. 332). Οι κυριότερες αιτίες δημιουργίας διαρθρωτικής ανεργίας είναι οι τεχνολογικές αλλαγές και καινοτομίες στην παραγωγική διαδικασία, καθώς και η έλλειψη κατάλληλου επαγγελματικού προσανατολισμού του εκπαιδευτικού συστήματος, ώστε να συμπίπτει η ζήτηση με την προσφορά επαγγελματιών. Το ποσοστό ανεργίας που οφείλεται σε αίτια διάρθρωσης και τριβής και αντιστοιχεί στο επίπεδο πλήρους απασχόλησης ονομάζεται ποσοστό φυσικής ανεργίας, το οποίο δεν μπορεί να είναι μηδενικό, καθώς όπως είπαμε και προηγουμένως, πάντα θα υπάρχει κάποιο ποσοστό ανεργίας εξαιτίας της ανεργίας τριβής.

Κυκλική ανεργία: Είναι η ανεργία που οφείλεται στην επιβράδυνση του ρυθμού ανάπτυξης της οικονομίας ή στην ύφεση. Όταν η οικονομία αναπτύσσεται με ταχείς ρυθμούς, τότε δεν υπάρχει

κυκλική ανεργία, ενώ εμφανίζεται όταν βρίσκεται σε ύφεση ή αναπτύσσεται αργά (Γιαννέλης, 2006, σελ. 201). Καλείται επίσης και ανεργία ανεπαρκούς ζήτησης, ενώ μια περίπτωση της είναι και η εποχική ανεργία, η οποία συνδέεται με τις διακυμάνσεις της οικονομίας που οφείλονται στις εποχικές μεταβολές και παρατηρείται κυρίως στον κλάδο του τουρισμού.

3.3. Αίτια ανεργίας

Οι λόγοι για τους οποίους δημιουργείται η ανεργία είναι πολλοί και διαφορετικού είδους. Σημαντικό ρόλο στη δημιουργία της ανεργίας παίζει η διεθνοποίηση του κεφαλαίου και η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας, που κατέστησαν τη μεταφορά παραγωγικών μονάδων σε άλλες χώρες πιο εύκολη. Επιπλέον, η υποχώρηση των εργασιακών δικαιωμάτων διεθνώς εξαιτίας της μείωσης των εργατικών συνδικαλιστικών οργανώσεων και των πολιτικών που υιοθετούνται προς αυτήν την κατεύθυνση, αποτελεί έναν ακόμα λόγο για ανεργία, καθώς οι απολύσεις γίνονται πιο εύκολα από τις επιχειρήσεις, ενώ και οι προσλήψεις που πραγματοποιούνται είναι ορισμένου χρόνου. Τέλος, η υποβάθμιση της τεχνικής εκπαίδευσης και οι κοινωνικές αντιλήψεις γύρω από τα τεχνικά επαγγέλματα, που επικρατούν σε χώρες όπως η Ελλάδα, είναι μια ακόμα αιτία της ανεργίας.

3.4. Δημόσιες πολιτικές για την αντιμετώπιση της ανεργίας

Η πιο διαδεδομένη πολιτική για την αντιμετώπιση του φαινομένου της ανεργίας είναι η επιδότηση των ανέργων μέσω του επιδόματος ανεργίας. Το μέτρο αυτό χαρακτηρίζεται ως παθητικό και λύνει ένα μικρό μέρος των προβλημάτων των ανέργων καθώς τους παρέχει βραχυπρόθεσμη κάλυψη. Ενεργητικό μέτρο καταπολέμησης της ανεργίας είναι η επιδότηση της εργασίας, η οποία προβλέπει την επιδότηση των εργοδοτών, μέσω των υπηρεσιών απασχόλησης κάθε χώρας, προκειμένου να προσλάβουν άνεργους. Μια ακόμα πολιτική κατά της ανεργίας είναι τα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης που πραγματοποιούνται από κρατικούς φορείς και βοηθούν τους άνεργους στην προσπάθειά τους για εύρεση εργασίας εφοδιάζοντας τους με περισσότερες γνώσεις και δεξιότητες. Τέλος, υπάρχουν και κρατικά προγράμματα που

άθελά τους αυξάνουν την ανεργία λόγω της αύξησης της ανεργίας τριβής. Ένα τέτοιο πρόγραμμα είναι αυτό της ασφάλισης κατά της ανεργίας, σύμφωνα με το οποίο οι άνεργοι μπορούν να εισπράττουν ένα μέρος του μισθού τους, για ορισμένο χρονικό διάστημα, από τότε που έμειναν άνεργοι (Mankiw & Ball, 2011, Σοκοδήμος, 2013, σελ. 232). Το γεγονός αυτό κάνει τους ανέργους να νιώθουν λιγότερο πιεστική την ανάγκη να βρουν εργασία, με αποτέλεσμα να αυξάνεται η ανεργία τριβής και το φυσικό ποσοστό ανεργίας.

3.5. Φορείς για την καταπολέμηση της ανεργίας

Σε όλες τις χώρες της Ευρώπης γίνονται πολλές προσπάθειες για την καταπολέμηση της ανεργίας, που τα τελευταία χρόνια αποτελεί ένα διαρκώς διευρυνόμενο πρόβλημα. Εκτός από τους παραδοσιακούς τρόπους ευρέσεως εργασίας (εφημερίδες, διαδίκτυο, ραδιόφωνο και κοινωνικός περίγυρος), σε κάθε χώρα λειτουργούν διάφοροι φορείς που έχουν ως στόχο την επανένταξη στο εργατικό δυναμικό ατόμων που έχουν υποστεί απώλεια της εργασίας τους. Οι φορείς αυτοί ανάλογα με τη φύση και το πλαίσιο λειτουργίας τους χωρίζονται σε δημόσιους και ιδιωτικούς.

Έτσι από τη μία πλευρά υπάρχουν χώρες που διαθέτουν μόνο δημόσιους φορείς και είναι οι ακόλουθες: Βέλγιο, Κύπρος, Φινλανδία, Γερμανία, Μάλτα, Σλοβενία, Ιταλία, Ελβετία, Βουλγαρία και Δανία⁴. Σε αυτές τις χώρες οι άνθρωποι απευθύνονται στους δημόσιους φορείς για την εντατικότερη και πιο αποτελεσματική εύρεση εργασίας, αλλά και ακολουθούν πολλά προγράμματα επανεκπαίδευσης, μέσω των φορέων αυτών, με στόχο την αύξηση των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων τους για την πιο ομαλή επανένταξή τους στην αγορά εργασίας.

Στις υπόλοιπες Ευρωπαϊκές χώρες σύμφωνα πάλι με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκτός από δημόσιους φορείς ευρέσεως εργασίας λειτουργούν παράλληλα και ιδιωτικά γραφεία ευρέσεως εργασίας. Οι κάτοικοι αυτών των χωρών, αλλά και άλλων που ενδιαφέρονται να εργαστούν σε αυτές, έχουν έτσι τη δυνατότητα μιας αποτελεσματικότερης προσπάθειας εύρεση εργασίας.

Χώρες που παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και είναι άξιες περαιτέρω αναφοράς, αποτελούν το Βέλγιο και η Ισλανδία. Στο Βέλγιο λειτουργούν διαφορετικές δημόσιες υπηρεσίες

---

⁴ <https://ec.europa.eu/eures/main.jsp?catId=9192&acro=living&lang=en&parentId=9191&countryId=AT&living>,
Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Commission)

απασχόλησης σε τρεις μεγάλες πόλεις και συγκεκριμένα στη Βαλονία λειτουργεί η υπηρεσία Forem, στη Φλάνδρα η VDAB και στη πρωτεύουσα της χώρας (Βρυξέλες) η υπηρεσία Actiris. Επίσης, λειτουργεί ξεχωριστή υπηρεσία ευρέσεως απασχόλησης για την κοινότητα των γερμανόφωνων που ονομάζεται ADG. Η πρώτη διαπεριφερειακή υπηρεσία στον τομέα της εύρεσης απασχόλησης και της εκπαίδευσης των ανέργων, δημιουργήθηκε στις 3 Ιουλίου 2007 με την επωνυμία Synerjob. Στην Ισλανδία, χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι τα ενδιαφερόμενα άτομα μπορούν να απευθυνθούν στα γραφεία των επαγγελματικών συλλόγων ή των συνδικάτων του εκάστοτε επαγγελματικού κλάδου που θέλουν να ακολουθήσουν.

3.6. Επιδόματα ανεργίας στις χώρες της Ευρώπης

Τα επιδόματα ανεργίας αποτελούν μια πολύ σημαντική παράμετρο για την ευημερία της κοινωνίας. Στοχεύουν στη μερική αποκατάσταση των εργαζομένων που έχουν υποστεί απώλεια της εργασίας τους και στην παροχή βοήθειας, ώστε να μπορούν να ανταπεξέλθουν στην καθημερινότητα και να συνεχίσουν χωρίς προβλήματα την ιδιωτική και κοινωνική τους ζωή.

Παρ' όλα αυτά, τα επιδόματα ανεργίας θα πρέπει να δίνονται με ιδιαίτερη σύνεση και προγραμματισμό, καθώς αποτελούν αντικίνητρο εργασίας για τα άτομα που τα λαμβάνουν, καθώς «καθιστούν την προοπτική της ανεργίας λιγότερο απελπιστική (Blanchard, 2003, Μεταξάς, 2006, σελ. 158)». Για το λόγο αυτό, το ύψος τους δεν πρέπει να είναι ιδιαίτερα υψηλό, για παράδειγμα θα πρέπει να είναι ικανά να καλύπτουν μόνο τις βασικές ανάγκες των ατόμων, αλλά και η διάρκειά τους περιορισμένη. Τα άτομα, επομένως, δεν πρέπει να είναι ευχαριστημένα από το επίδομα που λαμβάνουν, ώστε να έχουν διαρκώς τη διάθεση και την επιθυμία να επιστρέψουν σε εργασιακή κατάσταση.

Σε όλες τις χώρες της Ευρώπης, για να λάβει κάποιος επίδομα ανεργίας πρέπει να πληροί κάποιες συγκεκριμένες προϋποθέσεις. Συγκεκριμένα, ορισμένες προϋποθέσεις κοινές για όλες τις χώρες περιλαμβάνουν ότι θα πρέπει να είναι άνεργος σε ηλικία εργασίας⁵, να είναι διαθέσιμος και πρόθυμος να εργαστεί, καθώς και να ψάχνει ενεργά για εργασία. Επίσης, θα πρέπει να είναι εγγεγραμμένος στο αντίστοιχο τοπικό ή εθνικό γραφείο προώθησης της

---

⁵ Θα πρέπει δηλαδή να είναι τουλάχιστον 16 ετών (στην πλειοψηφία των χωρών) και η ηλικία του να μην ξεπερνά την επίσημη ηλικία συνταξιοδότησης της χώρας που κατοικεί.

απασχόλησης, να παρουσιάζεται σε συγκεκριμένες ημερομηνίες και να συμμετέχει σε διάφορα προγράμματα και συνεντεύξεις για εργασία που του προτείνονται.

Ωστόσο, πολλές από τις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν οι δικαιούχοι μεταβάλλονται από χώρα σε χώρα, αλλά και για την ίδια χώρα σε διαφορετικές περιόδους. Κατ' αρχάς, στην πλειονότητα των περιπτώσεων ο αιτών θα πρέπει να έχει συμπληρώσει ένα καθορισμένο όριο εισφορών από την εργασία του. Όσον αφορά αυτή την προϋπόθεση μπορούμε να χωρίσουμε τις χώρες σε αυστηρές και ελαστικές. Στις περισσότερες χώρες αυτό το όριο απαιτεί ο αιτών να έχει εισφορές ενός χρόνου σε διάστημα δύο ετών⁶. Ακόμα, μπορούμε να χαρακτηρίσουμε ως αυστηρές τη Λετονία (εισφορές 9 από τους τελευταίους 12 μήνες) και την Τουρκία (600 ημέρες τα τελευταία 3 χρόνια και 120 συνεχόμενες πριν την ανεργία) και ελαστικές τη Μάλτα (συνολικές εισφορές 50 εβδομάδων και 20 τα τελευταία 2 χρόνια) και την Ισπανία (εισφορές ενός από τα τελευταία 6 χρόνια).

Επιπλέον, οι χώρες ανάλογα με τα επιδόματα ανεργίας που προσφέρουν μπορούν να χωριστούν σε γενναιόδωρες και πιο συντηρητικές, καθώς και σε προνοητικές και μη προνοητικές. Ιδιαίτερα γενναιόδωρα είναι τα επιδόματα των σκανδιναβικών χωρών και του Λουξεμβούργου, ενώ συντηρητικά είναι της Λιθουανίας, της Τουρκίας και της Ελλάδας⁷. Επιπροσθέτως, η Πολωνία είναι ίσως η πιο προνοητική χώρα, καθώς παρέχει ειδική μεταχείριση σε 7 κατηγορίες ανέργων ανάμεσα στους οποίους είναι οι μακροχρόνια άνεργοι, οι αποφυλακισμένοι και τα άτομα με αναπηρίες. Πολλές χώρες, επίσης, εφαρμόζουν πολιτικές ώστε να βοηθήσουν τους νέους να ενταχθούν ομαλά στο εργατικό δυναμικό, αλλά και τους μεγαλύτερους σε ηλικία ανέργους να ξεφύγουν από τον κίνδυνο της μακροχρόνιας ανεργίας. Στον αντίποδα, υπάρχουν χώρες όπως η Λετονία και η Μάλτα, που δεν ευαισθητοποιούνται επαρκώς ώστε να παρέχουν διευκολύνσεις σε ευπαθείς ομάδες ανέργων.

Διαφορές επίσης εντοπίζονται στη διάρκεια πληρωμής των επιδομάτων και μπορούμε έτσι να τα χωρίσουμε σε βραχυχρόνια και μακροχρόνια. Το πιο βραχυπρόθεσμο είναι το βασικό επίδομα ανεργίας της Ουγγαρίας που έχει διάρκεια 90 ημέρες, ενώ υπάρχουν επιδόματα με αόριστη διάρκεια στην Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο, που μπορούν να τα λαμβάνουν οι άνεργοι για όσο χρονικό διάστημα ικανοποιούν τις προϋποθέσεις.

⁶ Πηγή: <http://www.oecd.org/els/soc/benefits-and-wages-country-specific-information.htm>, ΟΟΣΑ (OECD)

⁷ Αυτό βέβαια οφείλεται και στην τεράστια διαφορά των χωρών αυτών ως προς το οικονομικό τους αποτέλεσμα.

Τέλος, άξιο αναφοράς είναι το σύστημα της Ιταλίας, αφού σε αντίθεση με όλα τα υπόλοιπα περιλαμβάνει 3 βασικά επιδόματα. Το ένα από αυτά, που όμοιό του δε συναντάται πουθενά αλλού στην Ευρώπη, ονομάζεται επίδομα κινητικότητας και παρέχεται σε περίπτωση συλλογικών απολύσεων από βιομηχανίες (που έχουν τουλάχιστον 15 εργαζομένους) ή σε περίπτωση χρεοκοπίας τους. Η διάρκειά του ανάλογα με την ηλικία του δικαιούχου κυμαίνεται από 1-3 χρόνια στην Κεντρική και Βόρεια Ιταλία και από 2-4 χρόνια στη Νότια.

3.7. Ποσοστό ανεργίας

Το μέσο ευρωπαϊκό ποσοστό ανεργίας, όπως προκύπτει από τον πίνακα 18 που βρίσκεται στο παράρτημα, το διάστημα 2000-2008 μειώνεται, ενώ από το 2009 μέχρι και το 2013 αυξάνεται σχεδόν κατά τέσσερις μονάδες. Η αύξηση αυτή οφείλεται ως επί των πλείστων στο ξέσπασμα της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης χρέους και στις οδυνηρές συνέπειές της στις οικονομίες των χωρών. Το 2014 το μέσο ποσοστό ανεργίας στην Ευρώπη των 28 χωρών, εμφανίζει μια μικρή πτώση της τάξης του 0,7%, γεγονός που οφείλεται στην ομαλοποίηση των συνεπειών της οικονομικής κρίσης για τις περισσότερες Ευρωπαϊκές χώρες.

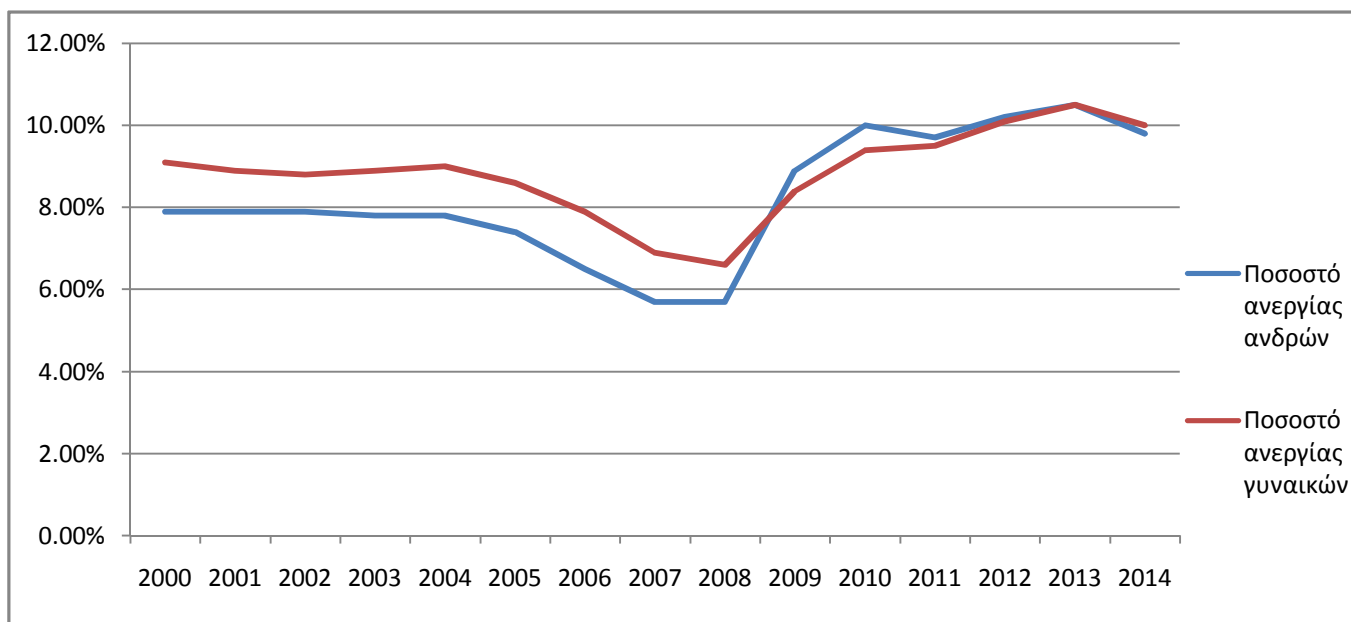
Οι χώρες με το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας είναι η Ελλάδα και η Ισπανία με 26,5% και 24,5% αντίστοιχα το 2014, ενώ ακολουθούν η Κροατία, η Σλοβακία και η Πολωνία, με την τελευταία να έχει επιτύχει τα τελευταία χρόνια μια σημαντική μείωση του ποσοστού ανεργίας της. Αντίθετα, οι χώρες με το χαμηλότερο ποσοστό είναι το Λουξεμβούργο, η Νορβηγία, η Ισλανδία, η Αυστρία και η Ολλανδία με ένα μέσο ποσοστό ανεργίας για το χρονικό διάστημα της έρευνας 4,4%, 3,5%, 4,5%, 4,9% και 5% αντίστοιχα.

Επιπλέον, αξίζει να αναφερθεί ότι το 2009, χρονιά όπου πρωτοεμφανίστηκαν οι οδυνηρές συνέπειες της οικονομικής κρίσης, το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε σε όλες τις χώρες της Ευρώπης, με χαρακτηριστικό παράδειγμα την Λετονία και την Λιθουανία, όπου η αύξηση αυτή ξεπέρασε το 10%. Το γεγονός αυτό, ισχύει τόσο για το ποσοστό ανεργίας των ανδρών όσο και το αντίστοιχο των γυναικών, με αυτό των γυναικών να υπερβαίνει των ανδρών στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης, όπως φαίνεται στους πίνακες 19 και 20 που βρίσκονται στο παράρτημα της εργασίας και δείχνουν τα ποσοστά ανεργίας ανδρών και γυναικών αντίστοιχα στις χώρες της Ευρώπης την περίοδο 2000-2014. Η χώρα με το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας στους άνδρες είναι η Ισπανία, ενώ αυτή με το χαμηλότερο είναι η Ελβετία. Ακόμα το

μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας γυναικών παρατηρείται στην Ελλάδα, ενώ το χαμηλότερο στη Νορβηγία. Τέλος, σημαντική είναι η απόκλιση των ποσοστών ανεργίας των δύο φύλων, που παρατηρείται στην Ελλάδα και στην Ιρλανδία. Συγκεκριμένα στη χώρα μας, το ποσοστό ανεργίας των γυναικών είναι πολύ μεγαλύτερο από αυτό των ανδρών (8% περίπου κατά μέσο όρο για όλα τα έτη από το 2000-2014), ενώ το αντίθετο συμβαίνει στην Ιρλανδία όπου το ποσοστό ανεργίας των ανδρών είναι, κατά μέσο για όλα τα έτη, 3% περίπου μεγαλύτερο από αντίστοιχο των γυναικών.

Οι μεταβολές στα ποσοστά ανεργίας ανδρών και γυναικών για τις ευρωπαϊκές χώρες την περίοδο 2000-2014 απεικονίζονται καλύτερα με τη χρήση του διαγράμματος (Σχ. 3) που ακολουθεί. Υπολογίστηκαν ως ο μέσος όρος των αντίστοιχων στοιχείων για τις 32 χώρες που αναφέρονται στους πίνακες 19 και 20.

Σχήμα 3: Ποσοστά ανεργίας ανδρών και γυναικών στις χώρες της Ευρώπης τα έτη 2000-2014.

Πηγή: ΟΟΣΑ (OECD) (2015)

3.8. Ποσοστό ανεργίας με βάση την εκπαίδευση

Όπως είναι λογικό, τα άτομα που έχουν ολοκληρώσει τη βασική εκπαίδευση είναι πιο δύσκολο να βρουν μια θέση εργασίας, ειδικότερα τα τελευταία χρόνια, από τα άτομα που έχουν ολοκληρώσει την δευτεροβάθμια και την τριτοβάθμια εκπαίδευσή τους. Το γεγονός αυτό συμβαίνει διότι οι επιχειρήσεις αναζητούν εργαζόμενους με αυξημένες ικανότητες και δεξιότητες, αλλά και όσο το δυνατόν με περισσότερες γνώσεις, προκειμένου το επίπεδο του ανθρώπινου δυναμικού τους να μπορεί να ανταπεξέλθει στις σύγχρονες απαιτήσεις του παγκόσμιου ανταγωνισμού.

Αυτό επιβεβαιώνεται και από τα δεδομένα των πινάκων 21, 22 και 23 για το ποσοστό ανεργίας ανάλογα με το επίπεδο εκπαίδευσης που παρατίθενται στο παράρτημα της εργασίας. Συγκεκριμένα, το ποσοστό ανεργίας των ατόμων που έχουν ολοκληρώσει μόνο τη βασική εκπαίδευση είναι διπλάσιο από το ποσοστό αυτών που κατέχουν δευτεροβάθμια εκπαίδευση, σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης των 28 χωρών, ενώ το ποσοστό εκείνων με τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι ακόμα μικρότερο. Επίσης η τάση του ποσοστού ανεργίας και των τριών επιπέδων εκπαίδευσης είναι η ίδια, μείωση του ποσοστού μέχρι το 2007 και στη συνέχεια αυξάνεται μέχρι και το 2013 με μια μικρή μείωσή του το 2014. Η τάση αυτή είναι απόρροια κυρίως της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης που έκανε την εμφάνισή της το 2008.

Το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας ατόμων με βασική εκπαίδευση, κατά μέσο όρο για το διάστημα 2000-2014, παρατηρείται στη Σλοβακία και τα Σκόπια. Μάλιστα τα Σκόπια έχουν και το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας και για τις άλλες δύο κατηγορίες εκπαίδευσης, γεγονός που αναδεικνύει το έντονο πρόβλημα ανεργίας που αντιμετωπίζει η χώρα αυτή. Αντίθετα, η Ισλανδία, το Λουξεμβούργο και η Ολλανδία είναι οι χώρες με το μικρότερο ποσοστό ανεργίας ατόμων με βασική εκπαίδευση, με το ποσοστό τους να μην ξεπερνά το 6%, κατά μέσο όρο. Επίσης, οι χώρες με το μικρότερο ποσοστό ανεργίας ατόμων με δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση, είναι η Νορβηγία και η Μάλτα με το ποσοστό τους να μην ξεπερνά το 3% και το 2% αντίστοιχα, κατά μέσο όρο. Τέλος, το μεγαλύτερο ποσοστό και για τα δύο επίπεδα εκπαίδευσης παρατηρείται, εκτός από τα Σκόπια που αναφέραμε προηγουμένως, στην Ισπανία και στην Ελλάδα, κατά μέσο όρο, με τα ποσοστά της χώρας μας να αυξάνονται αρκετά τα τελευταία τέσσερα χρόνια μετά το ξέσπασμα της οικονομικής κρίσης χρέους που ήταν ιδιαίτερα έντονη και ταλαιπωρεί ακόμα την χώρα.

3.9. Μακροχρόνια ανεργία και αποθαρρυσμένοι εργαζόμενοι

Εκτός από το ύψος της ανεργίας, ένας άλλος σημαντικός παράγοντας είναι η διάρκεια της ανεργίας, όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως. Όσο μεγαλύτερη είναι, τόσο πιο επώδυνη για τον άνεργο θα είναι η ανεργία, κάτι που συνεπάγεται και μεγαλύτερο κόστος της ανεργίας στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο. Επίσης, υπάρχει και το ενδεχόμενο ο μακροχρόνια άνεργος να απογοητευτεί από την κατάσταση αυτήν και να σταματήσει την αναζήτηση για μια θέση εργασίας, παρά το γεγονός ότι είναι ικανός για εργασία. Το άτομο αυτό, αποκαλείται αποθαρρυσμένος εργαζόμενος και δεν συνυπολογίζεται στο εργατικό δυναμικό της χώρας του. Βρίσκεται δηλαδή στον μη οικονομικά πληθυσμό αν και ευχαρίστως θα εργαζόταν αν του δινόταν η ευκαιρία. Στον μη οικονομικά ενεργό πληθυσμό ανήκουν, εκτός των φοιτητών, φαντάρων, φυλακισμένων, συνταξιούχων και ανηλίκων, και όλοι οι μη έχοντες απασχόληση που δεν πληρούν τα κριτήρια που αναφέραμε προηγουμένως για να θεωρηθούν άνεργοι.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα 24 για τη μακροχρόνια ανεργία, ο οποίος ακολουθεί στο παράρτημα, παρατηρούμε ότι σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης των 28 χωρών και Ευρωζώνης, το ποσοστό της μακροχρόνιας ανεργίας μειώνεται μέχρι το 2008, στη συνέχεια και μέχρι το 2013 αυξάνεται, ενώ το 2014 το ποσοστό παραμένει σταθερό δείχνοντας μια σχετική ομαλοποίηση της οικονομικής κατάστασης στις χώρες της Ευρώπης. Όπως είναι λογικό, οι χώρες που είχαν το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας, για το οποίο αναφερθήκαμε προηγουμένως, κατέχουν και το μεγαλύτερο ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας. Οι χώρες αυτές είναι η Ελλάδα και η Ισπανία με 19,5% και 12,9% το 2014 αντίστοιχα. Αντίθετα, οι χώρες με το μικρότερο ποσοστό είναι η Ισλανδία, η Νορβηγία, η Σουηδία, η Αυστρία και το Λουξεμβούργο, οι οποίες κατέχουν και το μικρότερο ποσοστό ανεργίας από τις χώρες της Ευρώπης.

Διαφορά παρατηρείται στο μέσο ευρωπαϊκό ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας των ανδρών και των γυναικών, με βάση τα στοιχεία των πινάκων 25 και 26 που βρίσκονται στο παράρτημα, μέχρι το 2008, όπου το ποσοστό των γυναικών είναι μεγαλύτερο από το αντίστοιχο των ανδρών, ενώ από το 2009 μέχρι και το 2014 η απόκλιση αυτή των δύο ποσοστών σταδιακά εξαλείφεται, με αποτέλεσμα το 2014 το ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 28 χωρών να είναι το ίδιο και για τα δύο φύλα, 5,1%. Ξεχωριστή περίπτωση αποτελεί η Ιρλανδία, στην οποία το ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας των ανδρών είναι διπλάσιο του αντίστοιχου των γυναικών της χώρας, σε όλη την διάρκεια του χρονικού διαστήματος της έρευνάς μας.

Τέλος, ο πίνακας 27 του παραρτήματος, δείχνει τα ποσοστά των αποθαρρυσμένων εργαζόμενων ως ποσοστό του εργατικού δυναμικού συν τον αριθμό των αποθαρρυσμένων εργαζόμενων για 26 ευρωπαϊκές χώρες την περίοδο 2009-2013. Από αυτόν προκύπτει ότι το μεγαλύτερο ποσοστό αποθαρρυσμένων εργαζόμενων παρατηρείται με διαφορά στη Βουλγαρία, παράγοντας που μπορεί να εξηγεί και την μεγάλη εσωτερική μετανάστευση προς άλλες χώρες της Ευρώπης. Επίσης, στην Ισπανία και την Πορτογαλία παρατηρείται μια αύξηση του ποσοστού τους από το 2012 και μετά, ενώ και η Ελλάδα παρουσιάζει μια διαχρονική μικρή αύξηση του αντίστοιχου ποσοστού της. Αντίθετα, χώρες όπως η Αυστρία, η Δανία, η Γερμανία, η Γαλλία, το Λουξεμβούργο, η Μάλτα και το Ηνωμένο Βασίλειο διατηρούν σταθερό το ποσοστό των αποθαρρυσμένων εργαζομένων τους, γεγονός που αναδεικνύει τη σταθερότητά τους ως χώρες και την πιο σωστά οργανωμένη αγορά εργασίας τους.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Όπως διαπιστώθηκε από την ανάλυση που προηγήθηκε, η εργασιακή πραγματικότητα των ευρωπαϊκών χωρών έχει σαφώς επηρεαστεί από την οικονομική κρίση χρέους που ξέσπασε το 2008. Όλες οι μεταβλητές που αφορούν την αγορά εργασίας μιας χώρας, μετά το ξέσπασμα της κρίσης, έχουν επηρεαστεί αρνητικά με αποτέλεσμα αυτό να έχει την αντίστοιχη επίδραση στις ζωές εκατομμυρίων ευρωπαϊών πολιτών. Επίσης, παρατηρείται μια γενικότερη στροφή, σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες προς τις ευέλικτες μορφές απασχόλησης, η αποτελεσματικότητα των οποίων για την αντιμετώπιση της ανεργίας, κρίνεται από πολλούς ως ανεπαρκής. Στη συνέχεια, αναφέρονται τα κυριότερα συμπεράσματα που εξήχθησαν σε κάθε ένα από τα τρία κεφάλαια της εργασίας.

Από το πρώτο κεφάλαιο, εξάγεται το συμπέρασμα ότι τόσο η συνδικαλιστική πυκνότητα, όσο και ο αριθμός των μελών των συνδικαλιστικών οργανώσεων μειώνεται με το πέρασμα του χρόνου στη πλειοψηφία των χωρών της Ευρώπης, εκτός από την Ιταλία και την Ισπανία όπου τα αντίστοιχα μεγέθη αυξάνονται. Το γεγονός αυτό, είναι μια από τις αιτίες που έχουν οδηγήσει στη μείωση της ισχύος των συλλογικών συμβάσεων εργασίας τα τελευταία χρόνια, ενώ πλέον οι εταιρείες προτιμούν να υπογράφουν ατομικές συμβάσεις εργασίας με τους εργαζομένους τους. Όλα τα παραπάνω, σε συνδυασμό πάντα με τις ολέθριες συνέπειες της οικονομικής κρίσης στις οικονομίες των χωρών, έχουν μεγάλη συνεισφορά στη μείωση των ετήσιων αποδοχών των εργαζομένων και στην αύξηση των ωρών εργασίας τους την εβδομάδα, στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες.

Όσον αφορά την πολύ σημαντική μεταβλητή για μια αγορά εργασίας, αυτή της απασχόλησης, παρατηρείται ότι ο αριθμός των ατόμων που απασχολούνται στο πρωτογενή και το δευτερογενή τομέα παραγωγής μειώνεται διαχρονικά, σε αντίθεση με αυτόν στον τριτογενή τομέα όπου αυξάνεται, στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης. Επίσης, ενδιαφέρον στοιχείο αποτελεί και το γεγονός ότι το ποσοστό απασχόλησης των ατόμων ηλικίας 15-24 και 25-54 ακολουθεί την τάση των περισσότερων δεικτών, δηλαδή αυξάνεται μέχρι το 2008, μειώνεται στη συνέχεια μέχρι το 2013 και αυξάνεται και πάλι το 2014. Ιδιόμορφη από την άλλη πλευρά είναι η τάση του ποσοστού απασχόλησης των ατόμων μεταξύ 55 και 64 ετών, το

οποίο αυξάνεται διαχρονικά στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης. Ένα ακόμα ενδιαφέρον στοιχείο αποτελεί η αντίθετη πορεία που ακολουθούν τα ποσοστά της ημιαπασχόλησης και της αυτοαπασχόλησης. Το ποσοστό της ημιαπασχόλησης αυξάνεται διαχρονικά, λόγω και της έξαρσης του φαινομένου των ευέλικτων μορφών απασχόλησης, ενώ αυτό της αυτοαπασχόλησης μειώνεται διαχρονικά στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες. Τέλος, ως απόρροια της οικονομικής κρίσης, παρατηρείται τα τέσσερα τελευταία χρόνια αύξηση του αριθμού των ατόμων που απασχολούνται σε δύο ή περισσότερες εργασίες, αφού δε μπορούν να ανταπεξέλθουν στις αυξανόμενες οικονομικές υποχρεώσεις τους.

Από το τρίτο και τελευταίο κεφάλαιο εξάγεται εύκολα το συμπέρασμα ότι το ποσοστό ανεργίας όλων των χωρών της Ευρώπης αυξάνεται από το 2009 και μετά, δηλαδή έπειτα από το ξέσπασμα της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης. Οι χώρες που πλήττονται πιο άσχημα από τη μάστιγα της ανεργίας είναι η Ελλάδα και η Ισπανία, με το ποσοστό τους το 2014 να υπερβαίνει το 25%. Μάλιστα η χώρα μας κατέχει και το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας γυναικών σε ολόκληρη την Ευρώπη. Οι δύο αυτές χώρες, μαζί με τα Σκόπια, εμφανίζουν και το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας στα άτομα με δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση, ενώ αυτές με το χαμηλότερο είναι η Νορβηγία και η Μάλτα. Επίσης, αυτό που ενδιαφέρει πιο πολύ τους αναλυτές είναι η διάρκεια που παραμένει κανείς άνεργος. Γενικά, στις χώρες της Ευρώπης το ποσοστό της μακροχρόνιας ανεργίας αυξάνεται στη περίοδο της οικονομικής κρίσης, με την Ελλάδα και την Ισπανία να εμφανίζουν το υψηλότερο ποσοστό.

Τέλος, επειδή οι συνέπειες της οικονομικής κρίσης συνεχίζουν ακόμα και σήμερα να ταλανίζουν τις οικονομίες των περισσότερων ευρωπαϊκών χωρών και επειδή υπολογίζεται ότι θα αυξηθούν οι ροές των μεταναστών και των προσφύγων από τις χώρες της Μέσης Ανατολής, εξαιτίας των πολεμικών συρράξεων και της γενικότερης κατάστασης που επικρατεί στις χώρες αυτές, αναμένεται χειροτέρευση της εργασιακής πραγματικότητας στην Ευρώπη τα επόμενα χρόνια.

Προτάσεις για μελλοντική έρευνα

Μετά το πέρας της παρούσας μελέτης, αποκαλύφθηκαν κάποιες περιοχές που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για περαιτέρω έρευνα. Αυτές είναι οι ακόλουθες:

Αρχικά, αξίζει να μελετηθούν οι εργασιακές σχέσεις μεταξύ των εργαζομένων μέσα στην επιχείρηση και οι λοιπές συνθήκες εργασίας (ασφάλεια, υγιεινή, κ.τ.λ.). Με αυτόν τον τρόπο, θα μπορέσουν να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα, όπως για παράδειγμα αν υπάρχει εργασιακή αλληλεγγύη ή αν τηρείται η διοικητική ιεραρχία, όπως επίσης και για άλλα χαρακτηριστικά του χώρου εργασίας.

Ένα ακόμη μεγάλο ζήτημα είναι το είδος των συμβάσεων εργασίας (συλλογικές-ατομικές) που υπογράφονται και σχετική διερεύνηση για το τι ισχύει για την κάθε κατηγορία, ποιες εμφανίζονται συχνότερα ανάλογα με τον εργασιακό κλάδο και ποια είναι τα βασικά στοιχεία τους.

Τέλος, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει και η επανάληψη της παρούσας μελέτης έπειτα από κάποια χρόνια για την παρακολούθηση της εξέλιξης των μεγεθών που αναλύθηκαν, καθώς και του τρόπου που οι αυξανόμενες ροές προσφύγων-μεταναστών, για τις οποίες έχει προηγηθεί αναφορά, θα επηρεάσουν το εργασιακό περιβάλλον.

ΛΙΣΤΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

- Davey, H., 1972. *Contemporary collective bargaining*. 3rd Edition. New Jersey: Prentice-Hall Inc.
- Simpson, B., 1973. *Labour the unions and the party*. London: George Allen & Unwin Ltd.

Ελληνική Βιβλιογραφία

- Abel, A., Bernanke, B. & Croushore, D., 2008. *Macroeconomics*. Μεταφρασμένο από Αγγλικά από Γ. Λαντούρης. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική ΑΕ.
- Blanchard, O., 2003. *Macroeconomics*. Μεταφρασμένο από Αγγλικά από Α. Μεταξάς. Αθήνα: Εκδόσεις ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ Α.Ε.
- Mankiw, G. & Ball, L., 2011. *Macroeconomics and the Financial System*. Μεταφρασμένο από Αγγλικά από Α. Σοκοδήμος. Αθήνα: Gutenberg.
- Mankiw, G. & Taylor, M., 2006. *Economics*. Μεταφρασμένο από Αγγλικά από Α. Σακκά. Αθήνα: Gutenberg.
- Screpanti, E. & Zamagni, S., 1993. *An Outline of the History of Economic Thought*. Μεταφρασμένο από Αγγλικά από Α. Σακκά. Αθήνα: Εκδόσεις Τυπωθήτω.
- Γεωργιάδου, Π. και συν, 2013. *Οι Εργασιακές Σχέσεις στην Ευρώπη και στην Ελλάδα: Ετήσια Έκθεση 2013*. Αθήνα: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ.
- Γιαννέλης, Δ., 2006. *Εισαγωγή στη Μακροοικονομική Θεωρία: Παράρτημα με Ασκήσεις Πολλαπλής Επιλογής και Λυμένες Ασκήσεις*. 2^η έκδοση. Αθήνα: Πανεπιστήμιο Πειραιώς.
- Δρακόπουλος, Σ. & Καραγιάννης, Α., 2003. *Ιστορία της οικονομικής σκέψης: Μια επισκόπηση*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική ΑΕ.
- Θεοδωράτος, Ε., 1999. *Εργασιακές Σχέσεις*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη Α.Ε.
- Κατσανέβας, Θ., 1996. *Το σύγχρονο συνδικαλιστικό κίνημα στην Ελλάδα*. 4^η έκδοση. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση ΑΕΒΕ.

- Κατσανέβας, Θ., 2007. *Οικονομική της Εργασίας & Εργασιακές Σχέσεις*. 3^η έκδοση. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη Α.Ε.
- Κατσέλη, Λ. & Μαγουλά, Χ., 2005. *Μακροοικονομική Ανάλυση και Ελληνική Οικονομία*. 2^η έκδοση. Αθήνα: Εκδόσεις Τυπωθήτω.
- Καψάλης, Α., Λαμπουράκη, Σ., Σταμάτη, Α. & Τήκος, Σ., 2008. *Οι Εργασιακές Σχέσεις στην Ευρώπη και στην Ελλάδα: Ετήσια Έκθεση 2008*. Αθήνα: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ.
- Παλαιολόγος, Ν., 2006. *Εργασία και Συνδικάτα στον 21^ο Αιώνα*. Αθήνα: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ.

Διπλωματικές εργασίες

- Βλαχοπούλου, Ε., 2014. *Τάσεις στην ελληνική αγορά εργασίας σε σχέση με τις νέες/ευέλικτες μορφές απασχόλησης*. Διπλωματική Εργασία, Πανεπιστήμιο Πειραιώς.
- Τοπαλίδη, Β., 2012. *Οι ευέλικτες εργασιακές σχέσεις σε Ευρώπη & Ελλάδα*. Διπλωματική Εργασία, Πανεπιστήμιο Πειραιώς.

Ιστοσελίδες

- <https://ec.europa.eu/eures/main.jsp?catId=8656&acro=living&lang=en&parentId=7801&countryId=AT&living>
- http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/social-issues-migration-health/pensions-at-a-glance-2015_pension_glance-2015-en#page1
- <https://ec.europa.eu/eures/main.jsp?catId=9192&acro=living&lang=en&parentId=9191&countryId=AT&living>
- <http://www.oecd.org/els/soc/benefits-and-wages-country-specific-information.htm>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Σε αυτό το σημείο θα παρατεθούν οι πίνακες, από τους οποίους προέκυψαν τα στοιχεία που αναλύθηκαν παραπάνω, και για τους οποίους έγινε λόγος στα αντίστοιχα τμήματα της εργασίας.

Πίνακας 1: Κύριες συνδικαλιστικές οργανώσεις των εργαζομένων

ΑΥΣΤΡΙΑ	ΒΕΛΓΙΟ	ΓΑΛΛΙΑ
Συνδικάτο Εργαζομένων (GPA) Συνδικαλιστική Οργάνωση (Vida)	Γενική Συνομοσπονδία Εργασίας Βελγίου (FGTB), Συνομοσπονδία Χριστιανικών Συνδικάτων (CSC), Συνομοσπονδία Φιλελεύθερων Συνδικάτων Βελγίου (CGSLB)	Εργατικά Συνδικάτα (SUD και CFE-CGC), Συνδικαλιστικές Οργανώσεις (FTC και CGT)
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	ΙΣΠΑΝΙΑ
Συνομοσπονδία Εργαζομένων (ITUC)	Κογκρέσο των Συνδικάτων της Βρετανίας (TUC), Συνδικάτο εργαζομένων στο δημόσιο (UNISON), Συνδικαλιστική Οργάνωση (UNITE)	Συνδικαλιστική Συνομοσπονδία των Εργατικών Επιτροπών (CCOO), Συνδικάτα (CEOE) και (UGT)
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	ΠΟΛΩΝΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ
Δημοκρατική Λίγκα των Ανεξάρτητων Συνδικαλιστικών Οργανώσεων (LIGA), Συνδικάτα (MOSZ, MSZOSZ, ASZSZ, SZEF και ESZT)	Συνδικαλιστική Οργάνωση Πολωνική Συμμαχία Συνδικάτων, Συνδικάτο Αλληλεγγύη	Γενική Συνομοσπονδία Πορτογάλων Εργαζομένων (CGTP), Γενικό Συνδικάτο Εργαζομένων (UGT)
ΜΑΛΤΑ	ΛΕΤΟΝΙΑ	ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ
Γενική Ομοσπονδία Εργαζομένων (GWU), Ομοσπονδία των Ένωμένων Εργαζομένων (UHM)	Ανεξάρτητη Συνομοσπονδία Συνδικάτων της Λετονίας (LBAS)	Συνδικάτο δημόσιων υπαλλήλων (VMI), Συνομοσπονδία των Συνδικάτων (LPSK)
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	ΔΑΝΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ
Συνδικάτο Εργατών Μετάλλου (IG Metall), Συνδικάτο εργαζομένων στις υπηρεσίες (Ver.di)	Συνδικαλιστική Οργάνωση (LO)	Συνδικαλιστικές Οργανώσεις (ΓΣΕΕ και ΑΔΕΔΥ)
ΙΤΑΛΙΑ	ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	ΚΥΠΡΟΣ
Συνδικαλιστικές Συνομοσπονδίες (Fisascat-Cisl, Filcams-Cgil και Uil-tues-Uil)	Εργατικές Συνομοσπονδίες (OGB-L, LCGB και ALEBA), Συνδικάτο των ιδιωτικών υπαλλήλων (CEP-L)	Συνδικαλιστικές Οργανώσεις (ΣΕΚ, ΠΕΟ και ΔΕΟΚ)
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	ΣΟΥΗΔΙΑ	ΤΣΕΧΙΑ
Συνομοσπονδία Συνδικάτων των Υπαλλήλων του Δημόσιου Τομέα (KSJS), Ένωση Ελεύθερων Συνδικάτων Σλοβενίας (ZSSS)	Σουηδική Ομοσπονδία Συνδικάτων (LO), Ομοσπονδία των Εργαζομένων Λευκού Κολάρου (TCO)	Συνομοσπονδία των Συνδικάτων Τσεχίας και Μοραβίας (MKOS), Ένωση Ανεξάρτητων Συνδικάτων (ASO CR)

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	ΡΟΥΜΑΝΙΑ	ΕΣΘΟΝΙΑ
Συνδικαλιστικές Συνομοσπονδίες (CITUB και Rodkera)	Εθνική Συνδικαλιστική Συνομοσπονδία (BNS), Εθνικό Συνδικάτο (Bloc)	Συνομοσπονδία Εσθονικών Συνδικάτων (EAKL)
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	
Χριστιανική Ομοσπονδία Συνδικάτων (CNV), Ολλανδική Ομοσπονδία Συνδικάτων (FNV), Ανεξάρτητο Ολλανδικό Συνδικάτο (De Unie)	Κεντρική Οργάνωση των Φινλανδικών Συνδικάτων (SAK), Φινλανδική Συνομοσπονδία Μισθωτών Εργαζομένων (STTK)	

Πηγή: INE/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (2008, 2013). Ανακτήθηκε 12 Ιανουαρίου 2016, από http://www.inegsee.gr/wp-content/uploads/2014/02/files/EKTHESI_1-ERGASIAKES%20SXESEIS.pdf και <http://www.inegsee.gr/wp-content/uploads/2015/05/Report-111.pdf>

Πίνακας 2: Συνδικαλιστική πυκνότητα ως ποσοστό των μισθωτών

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ΑΥΣΤΡΙΑ	35.9	35.6	34.6	34.4	32.8	31.0	30.1	29.1	28.7	28.4	27.9	27.4
ΒΕΛΓΙΟ	56.3	55.6	54.1	54.0	53.7	54.8	54.7	54.4	54.9	53.8	55.1	55.0
ΓΑΛΛΙΑ	7.9	8.1	7.9	7.7	7.7	7.6	7.5	7.6	7.7	7.7	7.7	7.7
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	23.7	23.5	23.0	22.2	21.7	20.7	19.9	19.1	18.9	18.6	18.0	17.9
ΔΑΝΙΑ	73.3	71.6	71.6	70.4	70.7	68.4	67.9	66.3	67.7	67.0	66.4	67.2
ΕΛΒΕΤΙΑ	19.7	19.9	19.9	19.5	19.3	18.9	18.5	17.5	17.3	17.1	16.7	16.2
ΕΛΛΑΔΑ	25.8	25.5	25.3	24.5	24.6	24.7	24.5	24.0	23.0	22.2	22.6	21.3
ΕΣΘΟΝΙΑ	13.6	12.4	10.7	10.1	9.1	8.0	7.4	7.1	7.7	7.6	6.8	6.4
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	29.5	29.3	29.6	28.9	28.4	28.1	27.9	27.1	27.1	26.4	25.6	25.8
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	37.8	36.1	37.4	35.5	34.0	32.4	31.5	31.9	33.1	32.7	32.6	31.2
ΙΣΛΑΝΔΙΑ	88.1	92.5	95.2	99.1	95.6	91.5	87.1	79.3	83.7	84.4	84.0	82.6
ΙΣΠΑΝΙΑ	16.4	16.3	16.1	15.6	14.8	14.5	15.7	17.4	17.8	17.6	17.2	17.5
ΙΤΑΛΙΑ	34.2	33.8	33.7	34.1	33.6	33.2	33.5	33.4	34.7	35.5	35.7	36.3
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	41.8	42.1	42.8	42.3	41.4	40.1	38.7	36.5	36.0	35.1	33.9	32.8
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	21.2	21.0	20.5	20.8	20.6	20.0	19.3	18.8	19.1	18.6	18.2	17.7
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	20.0	17.4	17.9	16.9	17.5	15.9	15.0	14.4	12.8	12.5	11.4	10.6
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	54.2	54.5	55.1	55.0	54.9	54.2	53.0	52.6	53.6	53.7	53.5	53.3
ΠΟΛΩΝΙΑ	15.5	14.1	18.8	19.0	21.5	16.2	15.6	15.1	15.1	14.6	13.5	12.5
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	22.4	20.7	21.2	21.4	21.2	20.8	20.8	20.5	20.1	19.3	19.5	20.5
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	30.5	27.4	26.1	23.6	22.8	20.6	18.8	17.2	17.0	16.9	17.0	16.8

ΣΛΟΒΕΝΙΑ	43.5	..	43.7	..	..	..	..	28.1	..	25.0	23.1	..
ΣΟΥΗΔΙΑ	78.0	78.0	78.0	78.1	76.5	75.1	70.8	68.3	68.4	68.2	67.5	67.5
ΤΟΥΡΚΙΑ	10.0	9.5	8.9	8.6	8.2	7.5	6.6	5.8	5.9	5.9	5.4	4.5
ΤΣΕΧΙΑ	23.8	22.2	21.7	21.0	20.2	18.9	18.3	17.7	17.0	15.5	13.9	13.4
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	74.5	73.5	72.9	71.5	70.6	70.4	70.5	69.6	69.9	69.1	68.4	68.6
ΟΟΣΑ	19.9	19.6	19.4	19.0	18.8	18.1	18.0	17.9	18.0	17.6	17.5	17.1

Πηγή: ΟΟΣΑ (OECD) (2013). Ανακτήθηκε 25 Ιανουαρίου 2016, από <http://stats.oecd.org/>

Πίνακας 3: Αριθμός συνδικαλισμένων ατόμων (σε χιλιάδες)

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ΑΥΣΤΡΙΑ	1,173	1,155	1,138	1,120	1,085	1,049	1,036	1,022	1,008	999	995	993
ΒΕΛΓΙΟ	1,939	1,913	1,874	1,901	1,927	1,986	2,039	2,076	2,068	2,067	2,128	2,132
ΓΑΛΛΙΑ	1,806	1,857	1,828	1,783	1,779	1,778	1,795	1,807	1,812	1,823	1,830	1,835
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	7,670	7,520	7,260	6,936	6,856	6,720	6,604	6,476	6,401	6,325	6,300	6,297
ΔΑΝΙΑ	1,815	1,789	1,758	1,760	1,772	1,746	1,733	1,725	1,700	1,648	1,630	1,642
ΕΛΒΕΤΙΑ	717	732	735	724	724	721	721	707	709	703	701	694
ΕΛΛΑΔΑ	635	648	661	673	686	699	710	713	673	635	599	510
ΕΣΘΟΝΙΑ	72	66	57	54	51	47	44	43	42	40	38	36
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	7,041	7,020	7,105	7,057	7,050	7,018	6,999	6,869	6,710	6,530	6,396	6,455
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	535	521	553	538	542	550	558	566	537	511	504	476
ΙΣΛΑΝΔΙΑ	117	121	128	133	132	132	133	124	123	123	122	122
ΙΣΠΑΝΙΑ	2,110	2,187	2,260	2,278	2,286	2,338	2,622	2,879	2,777	2,678	2,583	2,472
ΙΤΑΛΙΑ	5,233	5,282	5,325	5,405	5,468	5,540	5,665	5,750	5,908	5,974	6,067	6,148
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	108	112	116	117	119	120	121	120	119	118	118	117
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	1,509	1,514	1,475	1,481	1,461	1,440	1,419	1,404	1,417	1,325	1,292	1,264
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	654	574	600	560	580	540	510	487	420	410	380	360
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	1,132	1,145	1,146	1,148	1,153	1,161	1,182	1,216	1,227	1,236	1,257	1,278
ΠΟΛΩΝΙΑ	1,585	1,396	1,862	1,920	2,253	1,787	1,820	1,839	1,850	1,738	1,626	1,514
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	824	768	783	803	804	806	804	803	771	739	739	739
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	592	531	509	450	439	412	383	360	340	330	330	330
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	330	..	337	..	..	..	..	240	..	200	180	..
ΣΟΥΗΔΙΑ	2,977	2,985	2,984	2,963	2,941	2,936	2,873	2,811	2,749	2,748	2,797	2,815
ΤΟΥΡΚΙΑ	1,011	1,007	957	919	934	902	831	750	748	806	802	709
ΤΣΕΧΙΑ	943	887	866	817	785	754	736	728	709	633	556	537
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	1,529	1,513	1,495	1,468	1,476	1,492	1,529	1,531	1,477	1,458	1,459	1,467
ΟΟΣΑ	83,020	82,026	82,080	81,266	81,758	80,804	81,713	82,037	80,657	79,395	79,334	78,987

Πηγή: ΟΟΣΑ (OECD) (2013) Ανακτήθηκε 25 Ιανουαρίου 2016, από <http://stats.oecd.org/>

Πίνακας 4: Εργατικό δυναμικό (απόλυτοι αριθμοί)

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ΕΥΡΩΖΩΝΗ	147982125	148575917	150344205	152184142	154324597	156150037	157799098	159425957
ΑΥΣΤΡΙΑ	3864115	3895995	3969669	4015070	3992497	4071442	4150596	4240397
ΒΕΛΓΙΟ	4411565	4315600	4400476	4432210	4516819	4625618	4640923	4731464
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	3431024	3508477	3427725	3366013	3416033	3354911	3478376	3510540
ΓΑΛΛΙΑ	27355030	27423753	27699195	28329759	28462836	28801367	28954412	29187450
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	40417821	40539562	40500916	40301960	40768966	41271369	41616206	41855864
ΔΑΝΙΑ	2864614	2854222	2881851	2873913	2906695	2902347	2932860	2932714
ΕΛΒΕΤΙΑ	3997815	4056699	4092007	4140132	4150477	4171576	4236518	4307227
ΕΛΛΑΔΑ	4871407	4811373	4868827	4935168	5011511	5030927	5078751	5087651
ΕΣΘΟΝΙΑ	672394	673671	659988	678464	680427	675868	695978	695775
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	29510178	29548771	29852850	30128896	30383510	30662175	31175248	31286031
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	1765123	1808378	1859366	1902489	1957887	2065722	2149222	2230874
ΙΣΠΑΝΙΑ	18187732	18213125	18932245	19688521	20479711	21207964	21894836	22483232
ΙΣΛΑΝΔΙΑ	165913	168574	168605	170010	168833	174629	181695	186915
ΙΤΑΛΙΑ	23266851	23402126	23696361	24007186	24517266	24398501	24468885	24494220
ΚΡΟΑΤΙΑ	1961402	1950236	1936682	1950652	1999813	1998886	1986023	1992884
ΚΥΠΡΟΣ	445051	466994	479665	500227	515427	523972	537129	550172
ΛΕΤΟΝΙΑ	1091093	1098235	1131110	1111382	1110553	1102913	1125976	1142186
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	1691109	1651115	1631856	1691658	1606664	1564042	1534900	1539075
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	188848	188995	194689	194660	201029	207436	213630	216346
ΜΑΛΤΑ	153276	161173	161381	162159	159601	162993	164195	167827
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	8166941	8323099	8469836	8511355	8572171	8601830	8666509	8824746
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	4178897	4160608	4161760	4229202	4223136	4270023	4305542	4292311
ΠΟΛΩΝΙΑ	17254213	17384149	17210618	17233266	17307869	17469248	17353731	17347950
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	5261619	5363872	5437183	5463030	5463203	5515540	5550370	5581723
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	11866377	11503267	10354317	10257944	10164278	9861751	10015872	9876174
ΡΩΣΙΑ	72750274	71406529	72407963	73920206	74771015	75358577	75580158	76692069
ΣΕΡΒΙΑ	3259948	3265073	3278537	3287686	3297436	3302801	3306945	3320020
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	2596958	2635891	2637174	2666667	2674415	2659670	2650266	2649345
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	961207	970599	974881	964768	1012007	1018263	1025316	1040557
ΣΟΥΗΔΙΑ	4551999	4590228	4615122	4630986	4635884	4750423	4795596	4852045
ΤΣΕΧΙΑ	5184414	5162048	5157254	5138524	5130422	5171223	5174989	5179883
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	2613986	2632359	2639388	2627409	2621608	2644600	2681000	2707055

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ΕΥΡΩΖΩΝΗ	161027206	161460427	161594285	162102893	162311205	162683275	163310679
ΑΥΣΤΡΙΑ	4275599	4314617	4314610	4351706	4392277	4429888	4462658

ΒΕΛΓΙΟ	4772632	4787091	4898265	4870816	4905243	4955976	4972597
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	3576251	3498842	3408537	3336394	3344681	3335363	3318342
ΓΑΛΛΙΑ	29401216	29654973	29800775	29832749	30013271	30030773	30052580
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	41910666	41935807	41936673	42444325	41732006	41981485	42164977
ΔΑΝΙΑ	2964656	2951133	2930964	2929576	2916791	2901679	2918459
ΕΛΒΕΤΙΑ	4407739	4481975	4513247	4582383	4636511	4700905	4754113
ΕΛΛΑΔΑ	5099612	5148039	5142292	5072290	5039055	5008203	4966827
ΕΣΘΟΝΙΑ	701863	698738	693807	700628	691352	689704	686697
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	31695036	31850479	31977257	32196994	32533294	32761244	32969208
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	2254569	2233146	2201766	2183383	2173816	2184313	2182924
ΙΣΠΑΝΙΑ	23144495	23373861	23548377	23635272	23667418	23419921	23306716
ΙΣΛΑΝΔΙΑ	189229	186381	187373	186355	188188	190092	192655
ΙΤΑΛΙΑ	24814346	24631267	24565621	24564145	25107404	25474177	26017330
ΚΡΟΑΤΙΑ	1986402	1971428	1945321	1866146	1852524	1852243	1845114
ΚΥΠΡΟΣ	559632	570733	584478	585842	593526	603797	613733
ΛΕΤΟΝΙΑ	1156609	1114604	1062383	1039596	1050359	1044148	1034806
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	1544690	1566437	1552274	1549472	1548650	1543768	1536133
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	221198	234836	237978	243183	253795	260057	266000
ΜΑΛΤΑ	170170	172356	176238	179894	184959	186854	189098
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	8950435	9034274	8869037	8891504	8998065	8998325	9013510
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	4269983	4271901	4310481	4335541	4391290	4388159	4382334
ΠΟΛΩΝΙΑ	17595588	17875167	18084506	18158612	18296625	18294714	18272368
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	5588404	5551300	5567459	5516128	5487410	5397236	5377383
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	9667410	9556411	9559879	9444316	9510290	9520842	9530897
ΡΩΣΙΑ	77073504	76932095	76594138	76965903	76895191	76886470	76754167
ΣΕΡΒΙΑ	3305843	3200754	3131657	3126918	3130842	3128463	3132054
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	2689167	2683011	2696467	2702467	2732113	2736154	2738348
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	1036705	1045357	1045524	1024519	1019501	1017237	1012741
ΣΟΥΗΔΙΑ	4907721	4924659	4972087	5041402	5087955	5118452	5143117
ΤΣΕΧΙΑ	5205305	5248399	5236138	5238991	5282878	5337984	5334161
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	2735198	2709981	2700262	2714975	2720985	2721261	2715623

Πηγή: Παγκόσμια Τράπεζα (World bank) (2015) Ανακτήθηκε 14 Ιανουαρίου 2016, από

<http://data.worldbank.org/indicator/SL.TLF.TOTL.IN>

Πίνακας 5: Ποσοστό απασχόλησης ατόμων ηλικίας 15-24 ετών

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ28)	-	-	-	-	-	36	36.6	37.2

ΑΥΣΤΡΙΑ	52.6	51.4	51.7	51.1	50.8	51.6	52.3	53.8
ΒΕΛΓΙΟ	29.1	29.7	29.4	27.4	27.8	27.5	27.6	27.5
ΓΑΛΛΙΑ	-	-	-	31.2	30.6	30.4	30	31.2
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	-	-	-	-	-	41.9	43.5	45.4
ΔΑΝΙΑ	66	62.3	63.5	59.6	62.3	62.3	64.6	65.3
ΕΛΛΑΔΑ	27.6	26.2	26.5	25.2	26.9	25	24.1	24
ΕΣΘΟΝΙΑ	30.2	29.4	28.6	30.8	28.5	30.7	31.4	34.1
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	56.7	56.6	56.2	55.5	55.6	54.3	53.7	52.6
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	50.4	49.4	47.6	47.5	47.7	48.7	50.3	51
ΙΣΠΑΝΙΑ	32.5	34	34.4	34.7	35.4	38.5	39.6	39.2
ΙΤΑΛΙΑ	26.5	26.3	25.8	25.2	27.7	25.7	25.3	24.6
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	-	-	-	27	23.3	24.9	23.3	22.5
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	68.7	70.4	70.1	68.4	65.9	65.2	66.2	68.4
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	33.5	30.7	28.5	26.9	23.6	21.8	21.6	21.1
ΠΟΛΩΝΙΑ	24.5	24	21.7	21.2	21.7	22.5	24	25.9
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	42.2	42.9	42.1	38.6	36.5	35.3	34.8	34.4
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	29	27.7	27	27.4	26.3	25.6	25.9	27.6
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	32.8	30.6	30.5	29.1	33.9	34	35	37.6
ΣΟΥΗΔΙΑ	44.2	44.2	42.8	41.3	39.1	39	40.3	42.2
ΤΣΕΧΙΑ	36.4	34.3	32.2	30	27.8	27.5	27.7	28.5
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	41.1	41.8	40.7	39.6	39.4	40.5	42.1	44.6

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ28)	37.3	34.8	33.9	33.3	32.5	32.1	32.4
ΑΥΣΤΡΙΑ	54.5	53.2	52.8	53.9	53.7	53.1	52.1
ΒΕΛΓΙΟ	27.4	25.4	25.2	26	25.3	23.6	23.2
ΓΑΛΛΙΑ	31.4	30.5	30.1	29.6	28.6	28.4	27.9
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	46.7	46	46.3	47.9	46.6	46.9	46.1
ΔΑΝΙΑ	66.4	62.5	58.1	57.6	55	53.7	53.8
ΕΛΛΑΔΑ	23.5	22.8	20.1	16.1	13	11.9	13.3
ΕΣΘΟΝΙΑ	36	28.4	25.4	31.1	32.3	32.4	33.3
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	52.1	47.9	46.8	45.8	46.2	46.3	48.1
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	46.2	36.9	31.5	29.5	28.2	29	28.4
ΙΣΠΑΝΙΑ	36	28	25	22	18.4	16.8	16.7
ΙΤΑΛΙΑ	24.2	21.6	20.3	19.2	18.5	16.3	15.6
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	23.8	26.7	21.2	20.7	21.7	21.9	20.4
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	69.3	68	63	61.3	61.1	60.1	58.8
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	20.2	18.2	18.3	18	18.5	20.1	23.5
ΠΟΛΩΝΙΑ	27.4	26.8	26.4	24.9	24.7	24.2	25.8
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	34.1	30.9	27.9	26.6	23	21.7	22.4

ΣΛΟΒΑΚΙΑ	26.3	22.8	20.7	20	20.1	20.4	21.8
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	38.4	35.3	34.1	31.6	27.3	26.6	26.8
ΣΟΥΗΔΙΑ	42.2	38.3	38.8	40.9	40.2	41.7	42.8
ΤΣΕΧΙΑ	28.1	26.6	25.2	24.5	25.2	25.6	27.1
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	44.7	39.6	38.8	40.4	41.8	41.5	41.4

Πηγή: ΟΟΣΑ (OECD) (2015). Ανακτήθηκε 18 Ιανουαρίου 2016, από <https://data.oecd.org/emp/employment-rate-by-age-group.htm#indicator-chart>

Πίνακας 6: Ποσοστό απασχόλησης ατόμων ηλικίας 25-54 ετών

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ28)	-	-	-	-	-	77	78.1	79
ΑΥΣΤΡΙΑ	82.6	82.8	83.6	84	81.4	81.6	82.2	82.9
ΒΕΛΓΙΟ	77.4	76.6	76.5	76.5	77.3	78.3	78.4	79.7
ΓΑΛΛΙΑ	-	-	-	80.5	80.6	80.8	81.3	82.1
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	-	-	-	-	-	77.4	78.8	80.3
ΔΑΝΙΑ	84.1	84.4	84.1	83.5	83.7	84.5	86.1	86.1
ΕΛΛΑΔΑ	70.5	70.6	71.6	72.8	73.4	74	75.3	75.4
ΕΣΘΟΝΙΑ	74.5	75.5	75.6	77.1	77.8	79.2	84.1	84.8
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	80.2	80.4	80.5	80.6	80.9	81.3	81.2	81.3
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	75.3	76.3	76.1	75.9	76.9	78	78.3	78.6
ΙΣΠΑΝΙΑ	68.4	69.5	70.5	71.7	73	74.8	76.1	77.1
ΙΤΑΛΙΑ	68	69.2	70.1	70.8	72.3	72.3	73.3	73.4
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	-	-	-	77.8	79.3	80.7	81	81.9
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	81.7	82.8	82.8	82.6	82.5	82.9	84.2	85.5
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	73	73.1	73	73.7	73.6	73.7	74.5	74.7
ΠΟΛΩΝΙΑ	70.9	69.2	67.4	67.5	68.2	69.6	71.8	74.9
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	81.8	82.3	81.5	80.9	81.1	80.7	81.3	80.9
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	74.7	74.8	75	76	74.6	75.3	77.2	78
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	82.6	83.6	83.4	82.5	83.8	83.8	84.2	85.4
ΣΟΥΗΔΙΑ	84.3	84.6	84.2	83.5	83	83.5	84.7	86.1
ΤΣΕΧΙΑ	81.6	82.1	82.5	81.7	81.4	82	82.6	83.5
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	80.9	81.4	81.5	81.1	81	81.7	82.5	83.4

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ28)	79.4	78	77.7	77.7	77.3	76.9	77.4
ΑΥΣΤΡΙΑ	83.4	82.9	83.3	84.1	84.3	84	83.5
ΒΕΛΓΙΟ	80.5	79.8	80	79.4	79.3	79.1	79.1

ΓΑΛΛΙΑ	83.2	82.1	82	81.5	81	80.6	79.8
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	81	80.8	81.5	83	83.3	83.4	83.5
ΔΑΝΙΑ	87.5	84.7	82.8	82.3	81.9	82	82
ΕΛΛΑΔΑ	76	75.3	73.2	68.8	63.9	61.3	62.4
ΕΣΘΟΝΙΑ	83.9	76.5	74.9	78.3	79.5	80.4	80.9
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	81.3	80.1	79.8	80	80.5	80.9	82.1
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	77.4	72.3	70.3	69.3	69.5	71.1	72.6
ΙΣΠΑΝΙΑ	75.6	71	70	69.1	66.7	65.8	67.4
ΙΤΑΛΙΑ	73.5	71.9	71.1	71.1	70.4	68.5	67.9
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	80	81.2	82.3	82	83.1	82.9	83.8
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	86.8	86.3	84.7	84	83.6	82.2	81.7
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	74.6	73	72.5	73	74.6	75.7	79.3
ΠΟΛΩΝΙΑ	77.5	77.6	77.2	77.3	77.2	77	78.4
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	81.6	79.7	79.2	77.8	75.5	74.6	77.4
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	80.1	77.8	75.8	76.5	76.4	76	76.8
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	86.8	84.9	83.7	83.1	83.3	81.9	81.9
ΣΟΥΗΔΙΑ	86.5	84.5	84	85.1	85.2	85.4	85.4
ΤΣΕΧΙΑ	83.9	82.5	82.2	82.8	83	83.5	83.8
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	84.3	82.4	81.6	82.3	82	81	80.5

Πηγή: ΟΟΣΑ (OECD) (2015). Ανακτήθηκε 18 Ιανουαρίου 2016, από

<https://data.oecd.org/emp/employment-rate-by-age-group.htm#indicator-chart>

Πίνακας 7: Ποσοστό απασχόλησης ατόμων ηλικίας 55-64 ετών

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ28)	-	-	-	-	-	42.3	43.5	44.5
ΑΥΣΤΡΙΑ	28.9	28.7	29.1	30.3	27.2	30	33	36
ΒΕΛΓΙΟ	26.3	25.1	26.6	28.1	30	31.8	32	34.4
ΓΑΛΛΙΑ	-	-	-	37	37.8	38.6	38.1	38.2
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	-	-	-	-	-	45.5	48.2	51.3
ΔΑΝΙΑ	55.7	58	57.9	60.2	60.3	59.5	60.7	59
ΕΛΛΑΔΑ	38.9	38.4	39.6	41.8	39.9	42	42.6	42.7
ΕΣΘΟΝΙΑ	45	46.9	49.7	50.9	53	55.7	58.4	60
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	50.7	52.3	53.4	55.4	56.2	56.8	57.3	57.4
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	45.3	46.8	48	49	49.5	51.6	53.1	54
ΙΣΠΑΝΙΑ	37.0	39.2	39.9	40.9	41.2	43.1	44.1	44.5
ΙΤΑΛΙΑ	27.7	28	28.9	30.2	30.6	31.4	32.4	33.7
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	-	-	-	30.3	30.4	31.7	33.2	32

ΟΛΛΑΝΔΙΑ	38.2	39.6	42.4	44.3	45.3	46.1	47.7	50.9
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	22.2	23.5	25.6	29	31.1	33	33.2	32.2
ΠΟΛΩΝΙΑ	28.4	27.4	26.2	26.9	26.2	27.2	28.1	29.7
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	50.7	50.2	51.5	51.7	50.2	50.4	50.1	51.0
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	21.4	22.4	22.8	24.7	26.8	30.3	33.1	35.6
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	22.8	25.5	24.5	23.5	29	30.7	32.6	33.5
ΣΟΥΗΔΙΑ	66.5	66.7	68	68.6	69.1	69.5	69.6	70
ΤΣΕΧΙΑ	36.3	37.1	40.8	42.3	42.7	44.5	45.2	46
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	41.7	45.7	47.9	49.6	51	52.7	54.6	55.1

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ28)	45.5	45.9	46.2	47.2	48.7	50.1	51.8
ΑΥΣΤΡΙΑ	38.8	39.4	41.2	39.9	41.6	43.8	45.1
ΒΕΛΓΙΟ	34.5	35.2	37.4	38.7	39.5	41.7	42.7
ΓΑΛΛΙΑ	38.2	38.9	39.7	41.4	44.5	45.6	46.9
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	53.8	56.1	57.7	60	61.6	63.6	65.6
ΔΑΝΙΑ	58.4	58.3	58.5	59.6	60.9	61.6	63.2
ΕΛΛΑΔΑ	43	42.4	42.4	39.5	36.5	35.6	34.1
ΕΣΘΟΝΙΑ	62.4	60.3	53.8	57.5	60.5	62.6	64
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	58	57.5	57.2	56.7	58.1	59.8	61
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	54	51.3	50.2	50	49.3	51.3	53
ΙΣΠΑΝΙΑ	45.5	44.0	43.6	44.5	43.9	43.3	44.3
ΙΤΑΛΙΑ	34.3	35.6	36.5	37.9	40.3	42.7	46.2
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	34.1	38.2	39.7	39.3	41	40.5	42.6
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	53	55.1	53.7	55.2	57.6	59.2	59.9
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	30.9	31.9	33.6	35.3	36.2	37.9	41.8
ΠΟΛΩΝΙΑ	31.6	32.3	34.1	36.9	38.7	40.6	42.5
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	50.7	49.7	49.5	47.8	46.5	46.9	47.8
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	39.2	39.5	40.6	41.4	43.1	44.1	44.8
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	32.8	35.6	35.1	31.2	32.9	33.5	35.4
ΣΟΥΗΔΙΑ	70.1	70	70.5	72	73	73.6	74
ΤΣΕΧΙΑ	47.6	46.9	46.5	47.7	49.3	51.6	54
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	56.5	55.5	56.3	57	58.2	58.6	59.1

Πηγή: ΟΟΣΑ (OECD) (2015). Ανακτήθηκε 18 Ιανουαρίου 2016, από

<https://data.oecd.org/emp/employment-rate-by-age-group.htm#indicator-chart>

Πίνακας 8: Αριθμός ατόμων που εργάζονται στον πρωτογενή τομέα παραγωγής (σε χιλιάδες)

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ΑΥΣΤΡΙΑ	216	212.9	212.4	210.6	188.4	210.5	216.9	231.3
ΒΕΛΓΙΟ	73	66.3	69.3	72	82	86.4	83.3	81.3
ΓΑΛΛΙΑ	957.5	963.5	986.6	1036.3	953.9	902.2	933	879.9
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	959.4	951.9	908.9	875.4	867.2	863.1	843	858
ΔΑΝΙΑ	90.5	93.3	90.3	85.4	89.2	87.5	86.6	83.4
ΕΛΛΑΔΑ	706.3	658.1	649.6	656.2	544	542	533.3	519.7
ΕΣΘΟΝΙΑ	41.2	40	40.7	36.7	35	32.2	32.1	30.9
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	401.8	381.4	356.3	349.6	359.5	381.6	374.7	385.2
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	131.6	125.7	124.4	119.7	117.1	115.3	115.9	116.1
ΙΣΛΑΝΔΙΑ	-	-	-	5.7	5.3	5.5	6.3	6
ΙΣΠΑΝΙΑ	964.6	981.8	940.7	942.9	937.6	940.6	893	873.4
ΙΤΑΛΙΑ	1120	1126.3	1095.9	1075.3	990.2	947.3	981.6	923.6
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	4.4	2.8	3.7	5.1	3.7	3.4	3.6	3.8
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	77.3	72	68.6	67	62.9	60.4	62.9	56.5
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	237.3	232.8	225.1	238.6	242	257.7	259.2	241.8
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	241.7	237.7	234.9	209.8	199.9	189.9	187.6	180.3
ΠΟΛΩΝΙΑ	2715.2	2710.9	2651.5	2497.3	2470.5	2439.2	2293.7	2239.2
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	615.2	632	616	623.6	596.7	587.6	587.7	584.3
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	139.8	130.6	131.4	125.3	109.8	105.1	100.9	99.3
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	88.8	94	83.5	75.1	92.2	86.1	91.7	96.4
ΣΟΥΗΔΙΑ	-	108.1	103.9	105.8	105.7	98.8	95.9	99.2
ΤΟΥΡΚΙΑ	-	-	-	-	-	-	4893.8	4847.2
ΤΣΕΧΙΑ	237.7	221.7	225.5	210.9	200.6	186	178.3	173.2
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	139.9	132.6	124.6	119	114.6	113.8	112.3	111.1

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ΑΥΣΤΡΙΑ	209.8	212	209.4	200.1	191	187.8	198.9
ΒΕΛΓΙΟ	69.1	65.8	60.7	58.6	53	61.6	55.4
ΓΑΛΛΙΑ	706.1	749	744.5	746.3	748.4	783.5	741.9
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	687.9	647.2	633.1	637.9	610.6	571.8	569.6
ΔΑΝΙΑ	72.7	71.6	65.5	64.8	69.6	68.1	67.2
ΕΛΛΑΔΑ	513.8	532.9	544.2	500.7	480.5	481.1	479.9
ΕΣΘΟΝΙΑ	25.5	24.1	23.9	26.6	27.6	26.5	24.1
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	318	320.5	351.6	354.8	348.3	314.1	382.2
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	115.4	96.3	85.2	82.9	85.8	106.8	109
ΙΣΛΑΝΔΙΑ	8.1	8	9.3	9.1	9.3	7.7	7.7
ΙΣΠΑΝΙΑ	828.2	788.1	786.1	755.3	743.4	736.6	735.9

ΙΤΑΛΙΑ	854.1	837.7	849.1	831.9	833.4	799.2	811.8
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	3.4	2.9	2.3	2.7	3.1	3.7	3.5
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	64.6	67.5	63.7	60	57.5	57.3	58.9
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	223.6	218.1	232.6	206	205.1	159.1	174
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	166	172.8	169.5	183.7	193.8	186	191
ΠΟΛΩΝΙΑ	2206.3	2106.9	2018.5	2008.1	1960.3	1867	1819.5
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	585.3	568.8	548.5	483.9	491.4	453.1	389.1
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	96.3	84.9	75	71.3	75.4	77.1	82.7
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	85.2	89	84.8	80.1	77.1	76.6	87.7
ΣΟΥΗΔΙΑ	97	97.6	94.8	91.6	95.4	95.2	93.7
ΤΟΥΡΚΙΑ	4994.2	4881.2	5355.5	5822.1	5846.4	5850.1	5467.5
ΤΣΕΧΙΑ	158.8	153.8	151.3	145.6	149.1	149.6	136.7
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	113.9	113.3	108.1	104.2	102.9	101.1	103.7

Πηγή: ΟΟΣΑ (OECD) (2015). Ανακτήθηκε 20 Ιανουαρίου 2016, από

<https://data.oecd.org/emp/employment-by-activity.htm>

Πίνακας 9: Αριθμός ατόμων που εργάζονται στο δευτερογενή τομέα παραγωγής (σε χιλιάδες)

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ΑΥΣΤΡΙΑ	1122	1105.4	1088.1	1117.4	1035.7	1053.6	1106.3	1098.5
ΒΕΛΓΙΟ	1076.9	1055.2	1034.7	1011.4	1030.1	1045.5	1052.7	1069.8
ΓΑΛΛΙΑ	-	-	-	6010.2	5944.7	5916	5964	5942.7
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	12198.9	12006.7	11696.3	11293.4	11108.4	10850.4	11022.5	11357.2
ΔΑΝΙΑ	707.7	685.5	658.2	643.4	642.2	656.6	653.8	650.3
ΕΛΛΑΔΑ	930.4	940.3	953.3	966.7	967.2	980	983.3	1015.4
ΕΣΘΟΝΙΑ	190.8	190.5	183.4	193	207.7	206.6	216.8	230.7
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	6837.5	6778.3	6682.9	6494.9	6375.6	6349.9	6366.7	6439.7
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	486.6	504.2	496.4	499.5	515.5	538.8	564.4	577.5
ΙΣΛΑΝΔΙΑ	-	-	-	33.7	34.8	34.6	36.1	36.6
ΙΣΠΑΝΙΑ	4805.2	5052.9	5170.9	5302.4	5464.1	5637.1	5835	5959.2
ΙΤΑΛΙΑ	6766.9	6840.6	6931.6	7018.7	6868.3	6940.1	6926.6	7003.4
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	-	-	-	36	35.4	33.4	32.6	34.3
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	491.8	491.8	496	485.9	473.1	475.8	489.8	515.3
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	1581.7	1640.1	1537.4	1562.7	1572.9	1586.1	1594.7	1568.6
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	1302.3	1329.8	1323.7	1309.6	1283.3	1267	1271.7	1282.7
ΠΟΛΩΝΙΑ	4481	4331.4	3947	3892.3	3975.8	4127.1	4373.8	4681.3
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	1733.5	1728.8	1727.7	1652.8	1596	1566.6	1577.2	1577.8
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	782.9	797.9	816.7	828.9	846	858.4	893	928.2
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	340.2	349.6	349.5	336.6	342.8	350.2	339.6	343.4

ΣΟΥΗΔΙΑ	-	1021.4	992.5	970.2	961.4	953.3	967.9	979.4
ΤΣΕΧΙΑ	1868.1	1892.4	1888	1863.1	1844.4	1880.5	1929.4	1979.3
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	642.5	642	639.2	620.4	606.5	618.2	625.8	639.3

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ΑΥΣΤΡΙΑ	1047.9	994.4	1000.5	1054.8	1065.3	1063.4	1059.1
ΒΕΛΓΙΟ	1096.8	1037.8	1049.3	1047.2	984.3	984.1	972.6
ΓΑΛΛΙΑ	5993	5789.3	5695	5690	5589.3	5448.3	5373.7
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	11309.2	11078.3	10989	10952.1	11031	10980.9	11184.5
ΔΑΝΙΑ	658.2	561	532.5	536.5	529.2	522.1	521.3
ΕΛΛΑΔΑ	1024.4	962.8	859.9	717.2	611.2	546.6	529.7
ΕΣΘΟΝΙΑ	228.6	186.1	171.7	193	189.3	-	-
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	6473.8	5661	5554.5	5576.2	5588.2	5601.1	5766.8
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	527.4	417.5	366.4	348.2	335.8	342.5	348.4
ΙΣΛΑΝΔΙΑ	38	31.3	29.7	30.1	29.8	31.5	-
ΙΣΠΑΝΙΑ	5696.6	4697.4	4301.8	4008.6	3645.1	3385	3373.4
ΙΤΑΛΙΑ	6881	6636.7	6444.5	6392.8	6224.2	6001.8	5993.4
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	30.3	27	27.1	28.8	29.1	-	-
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	516.6	505	492.3	513	522.3	526.9	535.2
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	1513.7	1425.6	1334.9	1270.3	1291.7	1254.2	1232
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	1240.1	1167.7	1146	1159.2	1140.2	1163.7	1246.1
ΠΟΛΩΝΙΑ	5036	4934.2	4685.5	4771.8	4739.9	4752	4836.1
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	1483.4	1381.5	1335.1	1272.9	1143.5	1049.7	1073.6
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	976.6	897.4	860.1	867.8	874.1	834.4	837.4
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	348.2	323.5	313.5	295	284.6	279.7	281.9
ΣΟΥΗΔΙΑ	975.2	904.1	898.1	917.7	910.2	896.4	882.9
ΤΣΕΧΙΑ	2027.3	1903.1	1855.6	1873.4	1864.2	1852	1892.2
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	633.5	586.1	567.6	566.3	563.4	558.9	533.4

Πηγή: ΟΟΣΑ (OECD) (2015). Ανακτήθηκε 20 Ιανουαρίου 2016, από

<https://data.oecd.org/emp/employment-by-activity.htm>

Πίνακας 10: Αριθμός ατόμων που εργάζονται στον τριτογενή τομέα παραγωγής (σε χιλιάδες)

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ΑΥΣΤΡΙΑ	2375	2417.8	2411.9	2465.4	2452.4	2483.4	2502.8	2593.9
ΒΕΛΓΙΟ	2942.7	2934.1	2965.9	2987	3026.9	3103.5	3127.9	3229.2
ΓΑΛΛΙΑ	-	-	-	17658.4	17909.4	18166.1	18253.2	18764.2

ΓΕΡΜΑΝΙΑ	23077.2	23391	23459.9	23588.2	23910.4	24648.1	25306.8	25773.5
ΔΑΝΙΑ	1915.1	1958.6	1975.1	1978.6	2006.7	2008.4	2065.1	2070
ΕΛΛΑΔΑ	2451.7	2603.8	2662	2730.4	2878.3	2921.6	3011	3028.9
ΕΣΘΟΝΙΑ	353.3	359.1	365.8	373.3	359.2	376.8	402.8	396
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	20126.5	20466.3	20788.8	21262.8	21678.6	22007.3	22299.3	22435.8
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	1074	1115.5	1156.2	1191.4	1232.3	1298	1363.5	1449.6
ΙΣΛΑΝΔΙΑ	-	-	-	115.6	114.9	119.8	125.4	133
ΙΣΠΑΝΙΑ	9736.1	10111.5	10678.5	11230.3	11740.6	12629.3	13211.1	13747.4
ΙΤΑΛΙΑ	13192.9	13547.5	13801.8	13960.3	14504.2	14519.6	14849.4	14967.4
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	-	-	-	146	149.3	156.8	159.1	164.9
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	1685.9	1701.5	1711	1704.7	1730.6	1746.5	1800.4	1862.4
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	6051.2	6195.8	6405.6	6320.1	6290.9	6267.1	6407.1	6653.1
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	2285.1	2300.8	2312.1	2402.5	2417.2	2444.6	2469.1	2439.1
ΠΟΛΩΝΙΑ	7329.5	7163.9	7183.4	7227.2	7347.6	7549.3	7926.2	8320
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	2672	2750.9	2800.1	2817.1	2869.6	2893.2	2914.2	2930.4
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	1179	1192.6	1175.3	1207.5	1212	1251.8	1308.4	1330.2
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	471.7	472.7	476.6	485.6	508.5	513	529.9	545.5
ΣΟΥΗΔΙΑ	-	3188.7	3227.5	3238.4	3223	3284.3	3365.7	3462.1
ΤΣΕΧΙΑ	2575.5	2570.1	2617.6	2627.2	2645.6	2697.6	2720.4	2769.5
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	1553	1592.4	1608.6	1625.5	1643.6	1668.9	1705.5	1741.3

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ΑΥΣΤΡΙΑ	2736.4	2775.9	2806.8	2797.6	2828.2	2853.5	2854.7
ΒΕΛΓΙΟ	3280	3317.2	3378.8	3403.5	3486.6	3484.6	3515.6
ΓΑΛΛΙΑ	19227.4	19136.2	19291.4	19323	19462.2	19531.9	20261.4
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	26544.4	26745.6	27115.8	27197.2	27484.9	27978.7	28117.3
ΔΑΝΙΑ	2122	2137.9	2108.2	2101.4	2089.8	2097.4	2125.6
ΕΛΛΑΔΑ	3072.3	3060.3	2985.7	2836.5	2603.3	2485.5	2526.7
ΕΣΘΟΝΙΑ	401.9	383.7	372.4	383.6	398	-	-
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	22728.4	23077.2	23219	23351.1	23659.7	24037.4	24492.9
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	1485.6	1447.6	1430.6	1418	1416.3	1432	1456.5
ΙΣΛΑΝΔΙΑ	131	126.9	126.8	126.8	128.9	134.1	-
ΙΣΠΑΝΙΑ	13944.9	13621.3	13636.6	13657.6	13244.2	13017.5	13234.9
ΙΤΑΛΙΑ	15355.2	15224.3	15233.2	15373.6	15508.3	15389.6	15473.8
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	168.8	187.4	191.4	193.3	203.9	-	-
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	1932.5	1927	1944.8	1962.5	2005.6	2017.4	2032.5
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	6855.4	6952.5	6802.7	6815.1	6848.3	6871.9	6830
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	2442.2	2407.3	2417	2416.2	2493.3	2543	2663.8
ΠΟΛΩΝΙΑ	8557.6	8826.9	8769.1	8782.3	8890.5	8949.1	9206
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	3047.9	3018.4	3014.9	2983.3	2912	2926.6	3036.9

ΣΛΟΒΑΚΙΑ	1360.9	1384	1382.5	1376.3	1379.5	1417.8	1443
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	562.7	568.2	567.8	561.1	562.1	549.6	547.1
ΣΟΥΗΔΙΑ	3520.8	3497.7	3530.8	3616.6	3651.5	3712.9	3795.6
ΤΣΕΧΙΑ	2816.5	2877.4	2878.4	2853.7	2876.7	2935.5	2945.5
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	1783.5	1757.9	1771.8	1803.2	1817	1796.8	1810.2

Πηγή: ΟΟΣΑ (OECD) (2015). Ανακτήθηκε 20 Ιανουαρίου 2016, από

<https://data.oecd.org/emp/employment-by-activity.htm>

Πίνακας 11: Ποσοστό απασχόλησης ξένων ως προς τον πληθυσμό τους

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ28)	-	-	-	61.5	61.6	62.6	63.9	64.8
ΑΥΣΤΡΙΑ	66.8	66.6	65.9	67.7	61.6	62.2	63.4	65
ΒΕΛΓΙΟ	49.7	47.6	48.5	47.1	50.1	50.2	50.1	50.9
ΓΑΛΛΙΑ	52.2	53.5	53	57.1	58.3	57.4	57.2	58.7
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	59.4	60.8	60.2	58.9	57.8	56.4	58.2	60.2
ΔΑΝΙΑ	60.3	61.6	62.2	58	59.4	63.4	64.2	62.5
ΕΛΛΑΔΑ	60.3	61.1	64.7	66.3	64.1	66	66.8	66.6
ΕΣΘΟΝΙΑ	63	62.5	63.2	63.5	66.6	68.9	71.8	74.2
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	61.4	62.6	63	62.8	63.4	63.7	66.2	66.4
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	64.9	66.9	65.4	63.1	64	68.7	71.1	73.1
ΙΣΠΑΝΙΑ	60.1	64.1	65.3	65.5	66.6	69.3	69.7	70.3
ΙΤΑΛΙΑ	60.9	59.2	65.3	67.2	63.4	63	65.1	65.9
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	66.5	69.4	69.3	67.9	67.2	69.2	68.9	71.1
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	59.9	63.1	63.2	61	60	61.1	59.4	62.4
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	58.5	54.7	56.9	62.4	61.4	62.6	60.7	64.5
ΠΟΛΩΝΙΑ	55.1	53.7	51.7	51.4	27.2	29.9	35.4	36.8
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	70.2	71.3	74.5	72.7	70.1	72.5	71.8	73.1
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	56.3	56.7	56.5	54.5	52.4	51.4	55.2	66
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	64	67.9	66.3	64	64.8	67.2	66.8	67.9
ΣΟΥΗΔΙΑ	49.8	61.8	62.1	62.3	61.3	61	61.6	63.1
ΤΣΕΧΙΑ	64.9	65	58.8	58.8	56.9	61.4	60.5	67.3
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	45.2	57.4	60.6	58.6	55.7	55.4	59.8	63.5

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ28)	64.2	62	61.9	61.9	61.5	61.3	62.1
ΑΥΣΤΡΙΑ	65.1	64.7	66.3	66.7	66.7	66.4	64.9

ΒΕΛΓΙΟ	54	52.2	53	52.6	52	52.7	52.8
ΓΑΛΛΙΑ	59.5	57.3	57.9	57.3	57.4	57.3	56.7
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	62.9	62.1	65	66.9	67.2	67.2	68.3
ΔΑΝΙΑ	66.1	67.9	63.6	61.7	61.1	62.9	63.9
ΕΛΛΑΔΑ	67.5	66	64	58.4	49.9	47.6	50.3
ΕΣΘΟΝΙΑ	74.8	67.8	59.1	63.6	66.6	68.4	68
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	67.9	66.6	66.8	66.7	66.5	67.7	69.4
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	71.3	62.2	59.3	59	58.8	60.5	61.2
ΙΣΠΑΝΙΑ	65.8	57.4	55.3	55	50.6	52	52.3
ΙΤΑΛΙΑ	65.1	62.8	61.9	61.5	60.1	58	58.4
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	69	69	70.4	69.8	71.3	70.4	72
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	65.7	64.5	64.3	64	64.5	62.5	62.3
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	64.7	65.5	65.5	62.1	66.5	67.9	70.4
ΠΟΛΩΝΙΑ	43.5	45.5	50.4	55.2	61.9	59.2	63
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	74	69.8	69.1	68.7	66.6	62.6	66.6
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	68.1	60.6	56.5	59.4	63.7	66.4	66.1
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	68.4	66.1	65.3	61.9	63.9	60.5	58.2
ΣΟΥΗΔΙΑ	64	62.1	61.2	62.5	62.9	62.8	63.5
ΤΣΕΧΙΑ	66.4	65.8	68.1	67.8	68.1	71.4	71.8
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	65.5	64.4	64.4	62.1	62.4	66.1	60.7

Πηγή: ΟΟΣΑ (OECD) (2015). Ανακτήθηκε 18 Ιανουαρίου 2016, από

<https://data.oecd.org/migration/foreign-born-employment.htm>

Πίνακας 12: Ημιαπασχόληση ως ποσοστό του εργατικού δυναμικού

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ28)	14.8%	14.7%	14.8%	14.9%	15.5%	15.9%	16%	16%
ΑΥΣΤΡΙΑ	11.7%	12.7%	13.3%	13.7%	15.3%	16.4%	17%	17.3%
ΒΕΛΓΙΟ	19.3%	17.6%	17.6%	18.3%	18.5%	18.5%	18.7%	18.1%
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	2%	3%	2.5%	2.8%	2.5%	2.1%	1.9%	1.6%
ΓΑΛΛΙΑ	14.2%	13.8%	13.8%	13%	13.3%	13.2%	13.2%	13.3%
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	17.6%	18.3%	18.8%	19.6%	20.1%	21.5%	21.8%	22%
ΔΑΝΙΑ	15.3%	14.8%	15.5%	16.2%	17%	17.3%	17.9%	17.3%
ΕΛΛΑΔΑ	5.3%	4.7%	5.4%	5.6%	5.9%	6.4%	7.4%	7.7%
ΕΣΘΟΝΙΑ	7.2%	7.4%	7.2%	7.8%	7.2%	6.9%	6.8%	6.8%
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	23.3%	22.7%	23.1%	23.4%	23.4%	23%	23.2%	22.9%
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	18.1%	18.2%	18.4%	18.9%	18.9%	19.3%	19.3%	19.9%
ΙΣΠΑΝΙΑ	7.5%	7.6%	7.6%	7.8%	8.3%	10.8%	10.7%	10.5%

ΙΤΑΛΙΑ	11.7%	11.7%	11.6%	11.7%	14.8%	14.7%	15%	15.3%
ΚΡΟΑΤΙΑ			5.9%	5.6%	5.7%	6.8%	7%	6%
ΚΥΠΡΟΣ	7.6%	8%	7.1%	8.6%	7.3%	7.4%	6.8%	6.5%
ΛΕΤΟΝΙΑ	8.8%	8.5%	8.5%	7.7%	8.2%	6.7%	5.3%	5.4%
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	11.8%	12.3%	12.9%	11.2%	9.8%	8.8%	7.6%	7%
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	13%	13.1%	12.5%	13.3%	13.2%	13.9%	12.7%	13.1%
ΜΑΛΤΑ	6.8%	8.6%	8.2%	8.6%	8.8%	9%	8.8%	9.3%
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	32.1%	32.6%	33.9%	34.5%	35%	35.6%	35.4%	35.9%
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	2.9%	2.5%	2.6%	3.2%	3.3%	3.2%	2.7%	2.8%
ΠΟΛΩΝΙΑ	12.8%	11.6%	11.7%	11.5%	12%	11.7%	10.8%	10.1%
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	9.3%	9.3%	9.7%	10.0%	9.8%	9.6%	9.4%	10.0%
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	7.5%	7.3%	5.5%	5.3%	5.2%	4.6%	4.1%	4.2%
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	1.9%	1.9%	1.6%	2.2%	2.6%	2.4%	2.4%	2.4%
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	4.9%	4.8%	4.9%	5.0%	7.5%	7.4%	7.8%	7.8%
ΣΟΥΗΔΙΑ	14.0%	13.9%	13.8%	14.1%	14.4%	13.5%	13.4%	14.4%
ΤΣΕΧΙΑ	3.2%	3.2%	2.9%	3.2%	3.1%	3.3%	3.3%	3.5%
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	10.4%	10.5%	11.0%	11.3%	11.3%	11.2%	11.4%	11.7%

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ28)	16%	16.4%	16.7%	17%	17.3%	17.6%	17.4%
ΑΥΣΤΡΙΑ	17.8%	18.7%	19.2%	19%	19.4%	19.9%	20.9%
ΒΕΛΓΙΟ	18.3%	18.2%	18.3%	18.8%	18.7%	18.2%	18.1%
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	1.5%	1.6%	1.8%	1.8%	1.9%	2.1%	2.1%
ΓΑΛΛΙΑ	12.9%	13.3%	13.6%	13.6%	13.7%	14%	14.2%
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	21.8%	21.9%	21.7%	22.3%	22.2%	22.6%	22.3%
ΔΑΝΙΑ	17.8%	18.8%	19.2%	19.2%	19.4%	19.2%	19.7%
ΕΛΛΑΔΑ	7.9%	8.5%	8.9%	9.1%	9.8%	10.3%	11.2%
ΕΣΘΟΝΙΑ	6.3%	8.5%	8.8%	8.9%	8.2%	8%	7.6%
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	23%	23.9%	24.6%	24.7%	25%	24.6%	24.1%
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	20.9%	23.8%	24.9%	25.7%	25%	24.2%	23.4%
ΙΣΠΑΝΙΑ	10.9%	11.6%	12.2%	12.7%	13.6%	14.7%	14.7%
ΙΤΑΛΙΑ	16%	15.9%	16.4%	16.7%	17.8%	18.5%	18.8%
ΚΡΟΑΤΙΑ	5.7%	6%	6.4%	6.6%	5.3%	4.8%	4.8%
ΚΥΠΡΟΣ	6.8%	7.4%	7.9%	8.7%	9%	10%	11%
ΛΕΤΟΝΙΑ	6%	7.4%	8.2%	8%	8.3%	7.6%	6.6%
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	5.4%	6.6%	7.5%	8.6%	9.2%	8.6%	8.7%
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	13.4%	16.4%	15.8%	16%	15.5%	15.3%	15.5%
ΜΑΛΤΑ	9.3%	9.6%	10.5%	11.4%	11.6%	11.8%	12.9%
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	36.1%	36.7%	37.1%	37.2%	37.8%	38.7%	38.5%
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	3.1%	3.5%	3.7%	4.8%	4.8%	4.6%	4.2%

ΠΟΛΩΝΙΑ	9.3%	8.7%	8.7%	8.3%	8%	7.7%	7.1%
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	9.9%	9.8%	9.6%	11.7%	12.5%	12.0%	11.0%
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	4.0%	4.2%	4.8%	3.9%	4.1%	4.2%	3.8%
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	2.6%	2.9%	3.7%	4.0%	3.8%	4.3%	4.9%
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	7.5%	8.3%	9.4%	8.6%	7.9%	8.6%	9.6%
ΣΟΥΗΔΙΑ	14.4%	14.6%	14.5%	14.3%	14.3%	14.3%	14.2%
ΤΣΕΧΙΑ	3.5%	3.9%	4.3%	3.9%	4.3%	4.9%	4.8%
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	11.5%	12.2%	12.5%	12.7%	13.0%	13.0%	13.3%

Πηγή: ΟΟΣΑ (OECD) (2015). Ανακτήθηκε 20 Ιανουαρίου 2016, από

<https://data.oecd.org/emp/part-time-employment-rate.htm#indicator-chart>

Πίνακας 13: Αυτοαπασχόληση ως ποσοστό του εργατικού δυναμικού

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ28)	18.3%	18.2%	17.8%	17.8%	17.7%	17.4%	17.2%	17%
ΑΥΣΤΡΙΑ	13.3%	13.3%	13.4%	13.5%	13.6%	13.6%	13.7%	13.8%
ΒΕΛΓΙΟ	15.8%	15.1%	15.4%	15.0%	14.9%	15.2%	15.1%	14.8%
ΓΑΛΛΙΑ	9.3%	9%	8.9%	8.9%	8.9%	9%	9%	9%
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	11%	11.1%	11.2%	11.4%	12.1%	12.4%	12.2%	12.1%
ΔΑΝΙΑ	9.1%	8.9%	8.9%	9.1%	8.8%	8.9%	9.1%	9%
ΕΛΛΑΔΑ	42%	39.6%	38.9%	38.6%	36.2%	36.1%	35.9%	35.5%
ΕΣΘΟΝΙΑ	8.8%	8.2%	7.9%	8.8%	9.7%	7.9%	8.2%	9.2%
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	12.8%	12.8%	12.7%	13.2%	13.3%	12.9%	13.1%	13.3%
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	18.8%	18.3%	18.1%	17.5%	17.9%	17.7%	16.2%	16.7%
ΙΣΠΑΝΙΑ	20.2%	19.8%	18.8%	18.1%	18%	18.1%	17.8%	17.6%
ΙΤΑΛΙΑ	28.5%	28.2%	27.7%	27.5%	28.3%	27%	26.7%	26.4%
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	7.4%	7.1%	6.9%	6.8%	6.7%	6.5%	6.2%	6%
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	11.2%	11.6%	11.7%	11.4%	12.1%	12.4%	12.7%	13.1%
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	15.2%	14.5%	13.9%	13.5%	14.3%	13.8%	12.9%	12.6%
ΠΟΛΩΝΙΑ	27.4%	28%	28.1%	27.3%	26.7%	25.8%	24.4%	23.5%
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	26.1%	26.9%	26.9%	26.9%	26.1%	25.4%	24.3%	24.5%
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	8%	8.4%	8.6%	9.7%	12%	12.6%	12.6%	12.9%
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	16.1%	17.1%	16.3%	14%	15.6%	15.1%	16.2%	15.9%
ΣΟΥΗΔΙΑ	10.3%	10%	9.8%	9.6%	9.9%	9.8%	10%	10.6%
ΤΣΕΧΙΑ	15.2%	15.2%	16.1%	17.3%	16.9%	16.1%	16.2%	16.2%
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	13.7%	13%	12.9%	12.9%	12.8%	12.7%	12.9%	12.6%

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ28)	16.7%	16.7%	16.9%	16.6%	16.6%	16.5%	-
ΑΥΣΤΡΙΑ	13.9%	13.9%	14.0%	14.1%	14.2%	14.2%	14.3%
ΒΕΛΓΙΟ	14.2%	14.8%	14.4%	14.3%	14.3%	15.1%	15.5%
ΓΑΛΛΙΑ	9%	9.2%	9.4%	9.7%	-	-	-
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	11.7%	11.6%	11.6%	11.7%	11.6%	11.2%	11%
ΔΑΝΙΑ	8.8%	9.3%	9.1%	9.1%	9.1%	9%	-
ΕΛΛΑΔΑ	34.7%	35.1%	35.1%	36.1%	36.6%	36.9%	35.4%
ΕΣΘΟΝΙΑ	7.9%	8.4%	8.5%	8.8%	8.9%	9.2%	9.1%
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	13.4%	13.6%	13.9%	14%	14.6%	14.4%	-
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	17.2%	17.5%	17.1%	16.6%	16.7%	17.1%	17.4%
ΙΣΠΑΝΙΑ	17.7%	16.9%	16.8%	16.5%	17.4%	17.9%	17.7%
ΙΤΑΛΙΑ	25.7%	25.2%	25.6%	25.3%	25.2%	25.1%	24.9%
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	5.8%	5.8%	5.8%	5.6%	6.1%	6.2%	-
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	13.2%	13.5%	15%	15%	15.2%	15.9%	-
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	12.3%	12.7%	12.4%	12.2%	11.8%	11.3%	11%
ΠΟΛΩΝΙΑ	22.9%	22.7%	23%	22.9%	22.4%	21.8%	21.4%
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	24.4%	24.2%	23.2%	21.7%	22.2%	22.1%	19.9%
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	13.8%	15.7%	16.0%	15.9%	15.5%	15.6%	15.4%
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	14.1%	16.2%	17.3%	16.8%	16.2%	16.9%	18.6%
ΣΟΥΗΔΙΑ	10.4%	10.7%	11%	10.4%	10.5%	10.6%	10.3%
ΤΣΕΧΙΑ	16.2%	16.8%	17.8%	18.1%	18.5%	17.9%	18.1%
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	12.8%	13.6%	13.5%	13.4%	13.6%	13.5%	14.1%

Πηγή: ΟΟΣΑ (OECD) (2015). Ανακτήθηκε 20 Ιανουαρίου 2016, από

<https://data.oecd.org/emp/self-employment-rate.htm#indicator-chart>

Πίνακας 14: Άτομα που εργάζονται σε δύο ή περισσότερες δουλειές (σε χιλιάδες)

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2003	2004	2005	2006	2007	2008
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ28)	7250	7594.3	7787.2	7891.1	8407	8562.2
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ27)	7203.9	7544.8	7733.8	7843.5	8356.3	8509.9
ΕΥΡΩΖΩΝΗ	3766	4160.6	4459.3	4616	4962.7	5093.7
ΑΥΣΤΡΙΑ	133.5	188.4	148.3	161.9	163.4	174.1
ΒΕΛΓΙΟ	152	159.1	165.2	160.2	168.5	168.9
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	21.5	25.1	19.3	25.9	24.3	25.7
ΓΑΛΛΙΑ	659	714.6	723	740.4	784.9	827.6
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	898.7	959.2	1223.1	1305.2	1423.7	1428.7

ΔΑΝΙΑ	274.1	311.7	302.1	284.3	273.1	268
ΕΛΒΕΤΙΑ	238	252	255.6	259.5	297.9	314.5
ΕΛΛΑΔΑ	125.3	106.3	123.2	133.4	141.2	155.2
ΕΣΘΟΝΙΑ	26	22	20	23.1	23.1	21.3
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	1147.1	1084.4	1054.2	1046.7	1091.8	1118.5
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	32.5	36.8	41.4	45.2	55.5	56.3
ΙΣΛΑΝΔΙΑ	18.6	18.4	17.2	19.1	18.7	17
ΙΣΠΑΝΙΑ	311.8	378.4	506.5	499.4	534.5	523.2
ΙΤΑΛΙΑ	265.1	471.6	355.1	375	400.3	439
ΚΡΟΑΤΙΑ	46.2	49.6	53.4	47.7	50.8	52.3
ΚΥΠΡΟΣ	22.7	23.1	21.1	16.4	16.1	16.1
ΛΕΤΟΝΙΑ	68.7	63.6	56.1	58.3	61.9	62.6
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	109.6	72.6	81.7	88.5	90	72.3
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	2	2.8	3.4	3.8	4.1	4.2
ΜΑΛΤΑ	7.3	6.8	6.7	8	8.2	7.9
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	189.6	173.4	134.3	172.6	187.6	213.3
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	483	495.8	506.6	533.1	601.3	629.7
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	74.5	70.1	72.8	69.8	64.9	61
Π.Γ.Δ.Μ.	:	:	:	18.8	17.1	14.7
ΠΟΛΩΝΙΑ	1010.2	1064.2	1106.5	1095.8	1153.9	1184.9
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	342.6	315.9	319.3	301.3	317.9	333.1
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	381.5	312.8	286.3	254.6	343.7	295.1
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	19.8	18.7	31.1	27.6	26.9	25.7
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	16.3	29.1	32.4	32	36.1	36.6
ΣΟΥΗΔΙΑ	407.3	397.8	318.5	346.8	361.3	374.8
ΤΟΥΡΚΙΑ	:	:	:	575	480.9	539.1
ΤΣΕΧΙΑ	121.7	118.2	114.9	103.6	80.5	88.2
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	90	95.7	95.1	103	104.9	111.2

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ28)	8336.4	8087.3	8252.6	8232.1	8607.7	8834.6
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ27)	8289.3	8043.7	8215.1	8198.8	8580.2	8797.2
ΕΥΡΩΖΩΝΗ	4901.9	4775	4957.2	4975.4	5360.3	5585.1
ΑΥΣΤΡΙΑ	164.7	159.8	167.1	169.9	184.5	184
ΒΕΛΓΙΟ	175.4	184.3	187.2	190.8	184	194.1
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	20.2	16.3	11	11.6	15.7	17.8
ΓΑΛΛΙΑ	865.9	872.9	867.6	836	1072.3	1181.5
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	1429.2	1408.7	1758.7	1835	1909	1979.7
ΔΑΝΙΑ	255.6	224.5	222.5	212.2	206.1	207.5

ΕΛΒΕΤΙΑ	315.6	285.8	283.6	298.5	305.2	322.2
ΕΛΛΑΔΑ	155	134.1	96.5	69.5	61.8	60.2
ΕΣΘΟΝΙΑ	25	28.3	31.4	30.8	32.6	29.2
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	1131.9	1102.1	1136.3	1127.5	1134.8	1193.4
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	44.5	38.3	38.4	39.1	47.8	46.6
ΙΣΛΑΝΔΙΑ	15.1	14.4	15.1	15.9	16.9	17.3
ΙΣΠΑΝΙΑ	445.3	408.8	374.6	350	377.7	383
ΙΤΑΛΙΑ	346.5	343.3	311.9	324.9	291.7	292.9
ΚΡΟΑΤΙΑ	47	43.6	37.5	33.2	27.5	37.4
ΚΥΠΡΟΣ	14.8	12.8	13.7	9.9	10.2	13.5
ΛΕΤΟΝΙΑ	41.4	37.5	35.3	42.6	41.1	40
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	63	62.3	66.3	71.1	79.9	84.3
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	6.9	6.7	5.3	6.8	7.6	7.9
ΜΑΛΤΑ	8.1	7.9	9.3	8.5	8.1	9
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	219.5	209.8	214.6	228.4	224.9	229.9
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	628.5	604.2	586.9	605.5	686.8	688.4
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	70	68.4	76.9	78.9	100	69.2
Π.Γ.Δ.Μ.	14.5	13.3	14.7	13.7	7.1	8.5
ΠΟΛΩΝΙΑ	1173.7	1131.6	1101.7	1083.7	1057.7	1010.1
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	321.4	291.5	235.5	207.7	182.5	200.7
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	277.2	238.3	214.8	209.5	174.4	165.5
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	23.9	27.7	28	24.1	27.9	24.7
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	34	35.3	29.5	30.8	28.1	36.7
ΣΟΥΗΔΙΑ	367.1	381.1	391.1	394.8	420.5	439.8
ΤΟΥΡΚΙΑ	573.8	629.9	744.3	731.8	750.9	826.2
ΤΣΕΧΙΑ	91.7	106.3	103.5	105.3	110.6	109
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	108.4	110.5	114.1	122.4	127	128.8

Πηγή: Eurostat (2015). Ανακτήθηκε 8 Ιανουαρίου 2016, από

<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tps00074>

Πίνακας 15: Μ.Ο. ωρών που δουλεύουν τα άτομα πλήρους απασχόλησης την εβδομάδα

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ28)	41.7	41.9	41.9	41.9	41.8	41.7	41.7	41.6	41.6	41.6	41.5	41.5
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ27)	41.7	41.9	41.9	41.9	41.8	41.7	41.6	41.6	41.6	41.6	41.5	41.5
ΕΥΡΩΖΩΝΗ	41.1	41.4	41.6	41.6	41.6	41.5	41.4	41.4	41.4	41.4	41.3	41.2
ΑΥΣΤΡΙΑ	41.5	44.7	44.2	44.2	44.2	44	43.8	43.6	43.5	43.4	43.1	43

ΒΕΛΓΙΟ	41.3	41	41.1	40.9	41.2	40.9	41	41.2	41.4	41.4	41.7	41.4
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	41.3	41.8	41.5	41.7	41.9	42	41.7	41.6	41.3	41.1	41.2	41.2
ΓΑΛΛΙΑ	40.7	40.8	41	41.1	41.1	41	41.1	41.1	41.2	41.1	40.7	40.5
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	41	41.3	41.5	41.8	41.7	41.7	41.9	41.8	41.9	41.9	41.7	41.5
ΔΑΝΙΑ	40.3	40.3	40.3	40.4	38.9	38.8	38.8	38.8	38.9	38.8	38.8	38.8
ΕΛΒΕΤΙΑ	42.7	42.6	42.7	42.7	42.7	42.7	42.5	43.2	43.2	43.1	43.1	43
ΕΛΛΑΔΑ	44.3	44.1	44.2	44	43.7	43.7	43.9	43.7	43.7	43.8	44.1	44.2
ΕΣΘΟΝΙΑ	41.6	41.5	41.3	41.2	41.2	40.9	40.8	40.9	40.8	40.9	40.8	40.8
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	43.7	43.4	43.2	43	43	43	42.8	42.8	42.7	42.8	42.8	42.9
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	40.9	40.7	40.6	40.2	40.2	40	39.5	39.6	39.6	39.8	40.1	40.3
ΙΣΛΑΝΔΙΑ	47.2	46.7	47.2	47.4	47.1	46.1	44.9	44.3	44.5	44.7	44.9	44.8
ΙΣΠΑΝΙΑ	41.6	41.7	42.3	42.1	42	41.8	41.7	41.7	41.5	41.5	41.7	41.6
ΙΤΑΛΙΑ	40.5	41.4	41.2	41.1	41.1	41	40.7	40.6	40.4	40.3	40.4	40.5
ΚΡΟΑΤΙΑ	43	42.7	42.4	42	42.2	42.1	42.1	42	41.7	41.4	41.1	41.2
ΚΥΠΡΟΣ	42	42.4	42.3	41.8	41.7	41.9	42.1	42.2	42	42.1	42.5	42.4
ΛΕΤΟΝΙΑ	43.8	43.3	42.7	42.7	42	41.4	41	40.6	40.6	40.5	40.4	40.5
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	39.4	39.4	39.4	39.9	40	40.1	39.7	39.7	39.6	39.6	39.6	39.5
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	40.8	40.9	40.9	40.4	39.9	40	40.9	40.6	40.5	40.8	40.8	40.8
ΜΑΛΤΑ	41.7	41.5	41.5	41.2	41.3	41.2	41.2	41.4	41.5	41.5	41.3	41.3
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	39.4	39.3	39.3	39.4	39.2	39.2	39.1	39	39	39.1	39	39.1
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	40.6	40.6	40.7	40.9	40.9	40.8	40.8	41	40.9	40.8	40.7	40.9
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	41.4	41.3	41	41	40.9	40.8	40.7	40.6	40.6	40.6	40.7	40.9
Π.Γ.Δ.Μ.	:	:	:	45.4	45.3	45.4	45	44.5	44.2	43.6	43.3	43.2
ΠΟΛΩΝΙΑ	43.4	43.4	43.2	43	42.9	42.7	42.4	42.3	42.2	42.3	42.3	42.4
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	41.6	41.8	41.6	41.5	41.6	41.6	41.4	41.3	42.4	42.6	42.7	42.8
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	41.8	41.5	41.4	41.1	41	41.1	40.9	40.8	40.8	40.7	40.5	40.4
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	41	41.2	41.5	41.6	41.6	41.5	41.4	41.4	41.5	41.7	41.8	41.7
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	42.6	42.9	42.9	42.5	42.5	42.5	42.1	41.9	41.8	41.9	41.9	41.9
ΣΟΥΗΔΙΑ	40.8	40.8	41.1	41	41	40.9	40.9	40.9	40.8	40.8	40.8	40.8
ΤΣΕΧΙΑ	43.1	42.9	42.8	42.8	42.8	42.7	42.6	42.5	42.2	42.1	41.9	41.8
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	40.6	40.4	40.5	40.3	40.3	40.3	40.2	40.2	40.2	40.2	40	40

Πηγή: Eurostat (2015). Ανακτήθηκε 8 Ιανουαρίου 2016, από

<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tps00071&plu gin=1>

Πίνακας 16: Μέσοι ετήσιοι πραγματικοί μισθοί (σε δολάρια)

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ΑΥΣΤΡΙΑ	48831	48710	49499	49635	50419	50686	51490	51793
ΒΕΛΓΙΟ	54076	54386	55407	55697	55565	55215	55516	55251
ΓΑΛΛΙΑ	41157	41428	42544	42898	43596	44121	44611	44797
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	44933	45401	45641	45566	45552	45439	45465	45392
ΔΑΝΙΑ	62246	62714	64154	65754	67264	68435	69642	70466
ΕΛΒΕΤΙΑ	81847	84859	85952	86096	85155	86383	87017	88248
ΕΛΛΑΔΑ	24550	25016	27301	28409	28947	29015	29224	29309
ΕΣΘΟΝΙΑ	9979	10308	10785	11820	12685	13498	14495	16774
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	50444	52771	53620	55015	55752	55563	56858	58010
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	51629	53052	53125	54650	56501	58799	59669	61377
ΙΣΠΑΝΙΑ	34530	34454	34669	34589	34177	34374	34279	34729
ΙΤΑΛΙΑ	37775	37945	37688	37658	38407	38857	39135	39081
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	67818	68663	70334	70154	71387	71688	72584	74648
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	58007	59477	61818	62605	64638	66439	69042	72010
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	54324	55199	55476	56073	56737	57025	57050	57761
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	10187	10873	11752	12582	13255	13673	13981	13903
ΠΟΛΩΝΙΑ	11938	12674	12635	12792	12566	12492	12583	12875
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	21992	22106	21988	21871	21821	21633	21127	21317
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	11269	11261	11852	12110	12309	13108	13542	14375
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	23182	24135	24125	24631	25819	26834	27703	28301
ΣΟΥΗΔΙΑ	44682	44934	45306	45870	47260	48182	49347	50941
ΤΣΕΧΙΑ	10514	10851	11680	12561	13180	13567	14103	14519
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	45898	46405	46668	47566	49136	50289	51459	52243

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ΑΥΣΤΡΙΑ	52586	53371	53080	52464	52797	52713	53091
ΒΕΛΓΙΟ	55347	55957	55622	55816	56244	56739	56729
ΓΑΛΛΙΑ	44683	46050	46972	46888	47217	47536	47885
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	45694	45877	46015	46869	47397	47876	48479
ΔΑΝΙΑ	71434	73161	73939	73338	72932	72723	73959
ΕΛΒΕΤΙΑ	88631	90404	90333	90755	92436	93968	95002
ΕΛΛΑΔΑ	28795	30178	27919	26573	25506	24176	24444
ΕΣΘΟΝΙΑ	16861	16333	16183	15505	15890	16380	17700
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	56868	57156	55851	54529	54437	54134	54350
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	63925	68930	68012	67328	67105	67050	67922
ΙΣΠΑΝΙΑ	36041	38302	37377	36650	35675	35853	35693
ΙΤΑΛΙΑ	39128	39311	39681	39077	37868	37851	38145

ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	74608	75705	76585	76002	75475	77912	79591
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	73719	74469	75386	77957	80063	81080	81508
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	58092	60375	60751	60413	60803	61042	60621
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	14104	13587	13654	13670	13189	13078	13305
ΠΟΛΩΝΙΑ	13647	13618	13960	13985	13857	14115	14162
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	21288	22301	22287	21615	20794	21284	20826
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	14518	15007	15668	15529	15357	15473	16225
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	28726	28985	29847	29794	28966	29354	29176
ΣΟΥΗΔΙΑ	51644	51984	52292	52950	54128	54508	55245
ΤΣΕΧΙΑ	14525	14488	14825	14959	14827	14565	14935
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	52749	53175	54010	54196	54150	53843	53851

Πηγή: ΟΟΣΑ (OECD) (2015). Ανακτήθηκε 11 Φεβρουαρίου 2016, από <http://stats.oecd.org/>

Πίνακας 17: Κατώτατοι πραγματικοί μισθοί (σε δολάρια)

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ΒΕΛΓΙΟ	21787	21796	22017	21960	21794	21701	21636	21913
ΓΑΛΛΙΑ	17322	17667	17890	18196	18806	19535	20022	20226
ΕΛΛΑΔΑ	12040	12033	12229	12418	12686	12933	13306	13626
ΕΣΘΟΝΙΑ	3210	3469	3873	4462	4971	5181	5533	6228
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	14644	15163	16256	16620	17599	18420	18826	19359
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	18549	18288	18354	18553	19869	20742	20546	21708
ΙΣΠΑΝΙΑ	12411	12226	12102	11983	12261	12793	13031	13372
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	21824	22604	22557	23401	23369	23838	23701	24145
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	22923	23330	23585	23816	23672	23281	23262	23438
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	4464	6418	7620	7281	7230	7508	7921	7690
ΠΟΛΩΝΙΑ	6354	6787	6660	6963	6937	6996	7312	7432
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	10286	10350	10402	10327	10343	10365	10352	10552
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	5413	5573	6063	6261	6320	6566	6737	7158
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	10262	10746	11148	11511	11890	12175	12279	12149
ΤΟΥΡΚΙΑ	7540	6500	6966	7415	9674	10080	9993	9928
ΤΣΕΧΙΑ	5276	5926	6636	7209	7580	7978	8405	8412

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ΒΕΛΓΙΟ	22022	22765	22426	22241	22205	22398	22323
ΓΑΛΛΙΑ	20263	20619	20482	20456	20720	20806	20919
ΕΛΛΑΔΑ	13894	14515	14107	13762	11021	10757	10900
ΕΣΘΟΝΙΑ	6819	6824	6627	6313	6336	6802	7554
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	19308	19492	19152	18754	18668	18537	18674

ΙΡΛΑΝΔΙΑ	21280	22277	22491	21923	21556	21447	21404
ΙΣΠΑΝΙΑ	13510	14092	14049	13790	13461	13352	13374
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	23836	24828	24681	24774	24735	25014	25628
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	23513	23997	24069	23685	23599	23306	23412
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	7640	7596	7447	7604	8582	8888	9227
ΠΟΛΩΝΙΑ	8583	9371	9428	9518	9947	10506	11026
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	10872	11582	12056	11877	11556	11524	11676
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	7175	7761	8005	7935	7906	8047	8394
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	12423	12778	15060	15508	15464	15609	15677
ΤΟΥΡΚΙΑ	9769	10020	10115	10419	10701	10898	11038
ΤΣΕΧΙΑ	7910	7829	7716	7570	7329	7415	7651

Πηγή: ΟΟΣΑ (OECD) (2015). Ανακτήθηκε 9 Φεβρουαρίου 2016, από <http://stats.oecd.org/>

Πίνακας 18: Ποσοστό ανεργίας

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ28)	8.9	8.7	9	9.2	9.3	9	8.2	7.2
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ27)	8.8	8.6	8.9	9.1	9.2	9	8.2	7.2
ΕΥΡΩΖΩΝΗ	8.9	8.3	8.6	9.1	9.3	9.1	8.4	7.5
ΑΥΣΤΡΙΑ	3.9	4	4.4	4.8	5.5	5.6	5.3	4.9
ΒΕΛΓΙΟ	6.9	6.6	7.5	8.2	8.4	8.5	8.3	7.5
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	16.4	19.5	18.2	13.7	12.1	10.1	9	6.9
ΓΑΛΛΙΑ	8.6	7.8	7.9	8.5	8.9	8.9	8.8	8
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	7.9	7.8	8.6	9.7	10.4	11.2	10.1	8.5
ΔΑΝΙΑ	4.3	4.5	4.6	5.4	5.5	4.8	3.9	3.8
ΕΛΛΑΔΑ	11.2	10.7	10.3	9.7	10.6	10	9	8.4
ΕΣΘΟΝΙΑ	14.6	13	11.2	10.3	10.1	8	5.9	4.6
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	5.4	5	5.1	5	4.7	4.8	5.4	5.3
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	4.3	3.9	4.5	4.6	4.5	4.4	4.5	4.7
ΙΣΛΑΝΔΙΑ				3.3	3.1	2.6	2.9	2.3
ΙΣΠΑΝΙΑ	11.9	10.6	11.5	11.5	11	9.2	8.5	8.2
ΙΤΑΛΙΑ	10	9	8.5	8.4	8	7.7	6.8	6.1
ΚΡΟΑΤΙΑ	15.8	15.9	15.1	14.2	13.9	13	11.6	9.9
ΚΥΠΡΟΣ	4.8	3.9	3.5	4.1	4.6	5.3	4.6	3.9
ΛΕΤΟΝΙΑ	14.3	13.5	12.5	11.6	11.7	10	7	6.1
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	16.4	17.4	13.8	12.4	10.9	8.3	5.8	4.3
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	2.2	1.9	2.6	3.8	5	4.6	4.6	4.2
ΜΑΛΤΑ	6.7	7.6	7.4	7.7	7.2	6.9	6.8	6.5
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	3.2	3.4	3.7	4.2	4.3	4.5	3.4	2.5
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	3.7	3.1	3.7	4.8	5.7	5.9	5	4.2

ΟΥΓΓΑΡΙΑ	6.3	5.6	5.6	5.8	6.1	7.2	7.5	7.4
ΠΟΛΩΝΙΑ	16.1	18.3	20	19.8	19.1	17.9	13.9	9.6
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	5.1	5.1	6.2	7.4	7.8	8.8	8.9	9.1
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	7.6	7.4	8.3	7.7	8	7.1	7.2	6.4
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	18.9	19.5	18.8	17.7	18.4	16.4	13.5	11.2
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	6.7	6.2	6.3	6.7	6.3	6.5	6	4.9
ΣΟΥΗΔΙΑ	5.6	5.8	6	6.6	7.4	7.7	7.1	6.1
ΤΟΥΡΚΙΑ	:	:	:	:	:	9.5	9	9.1
ΤΣΕΧΙΑ	8.8	8.1	7.3	7.8	8.3	7.9	7.1	5.3
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	9.8	9.1	9.1	9	8.8	8.4	7.7	6.9

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ28)	7	9	9.6	9.7	10.5	10.9	10.2
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ27)	7	9	9.6	9.6	10.4	10.8	10.2
ΕΥΡΩΖΩΝΗ	7.6	9.6	10.2	10.2	11.4	12	11.6
ΑΥΣΤΡΙΑ	4.1	5.3	4.8	4.6	4.9	5.4	5.6
ΒΕΛΓΙΟ	7	7.9	8.3	7.2	7.6	8.4	8.5
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	5.6	6.8	10.3	11.3	12.3	13	11.4
ΓΑΛΛΙΑ	7.4	9.1	9.3	9.2	9.8	10.3	10.3
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	7.4	7.6	7	5.8	5.4	5.2	5
ΔΑΝΙΑ	3.4	6	7.5	7.6	7.5	7	6.6
ΕΛΛΑΔΑ	7.8	9.6	12.7	17.9	24.5	27.5	26.5
ΕΣΘΟΝΙΑ	5.5	13.5	16.7	12.3	10	8.6	7.4
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	5.6	7.6	7.8	8.1	7.9	7.6	6.1
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	6.4	12	13.9	14.7	14.7	13.1	11.3
ΙΣΛΑΝΔΙΑ	3	7.2	7.6	7.1	6	5.4	5
ΙΣΠΑΝΙΑ	11.3	17.9	19.9	21.4	24.8	26.1	24.5
ΙΤΑΛΙΑ	6.7	7.7	8.4	8.4	10.7	12.1	12.7
ΚΡΟΑΤΙΑ	8.6	9.2	11.7	13.7	16	17.3	17.3
ΚΥΠΡΟΣ	3.7	5.4	6.3	7.9	11.9	15.9	16.1
ΛΕΤΟΝΙΑ	7.7	17.5	19.5	16.2	15	11.9	10.8
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	5.8	13.8	17.8	15.4	13.4	11.8	10.7
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	4.9	5.1	4.6	4.8	5.1	5.9	6
ΜΑΛΤΑ	6	6.9	6.9	6.4	6.3	6.4	5.8
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	2.5	3.2	3.6	3.3	3.2	3.5	3.5
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	3.7	4.4	5	5	5.8	7.3	7.4
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	7.8	10	11.2	11	11	10.2	7.7
ΠΟΛΩΝΙΑ	7.1	8.1	9.7	9.7	10.1	10.3	9
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	8.8	10.7	12	12.9	15.8	16.4	14.1
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	5.6	6.5	7	7.2	6.8	7.1	6.8

ΣΛΟΒΑΚΙΑ	9.6	12.1	14.5	13.7	14	14.2	13.2
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	4.4	5.9	7.3	8.2	8.9	10.1	9.7
ΣΟΥΗΔΙΑ	6.2	8.3	8.6	7.8	8	8	7.9
ΤΟΥΡΚΙΑ	10	13	11.1	9.1	8.4	9	9.9
ΤΣΕΧΙΑ	4.4	6.7	7.3	6.7	7	7	6.1
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	6.4	8.2	8.4	7.8	7.7	8.2	8.7

Πηγή: Eurostat (2015). Ανακτήθηκε 18 Ιανουαρίου 2016, από

<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tsdec450&plu gin=1>

Πίνακας 19: Ποσοστό ανεργίας ανδρών

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ΕΥΡΩΖΩΝΗ	7.8%	7.2%	7.6%	7.9%	8.2%	8.1%	7.4%	6.6%
ΑΥΣΤΡΙΑ	3.3%	3.4%	4.1%	4.4%	4.5%	4.9%	4.3%	3.9%
ΒΕΛΓΙΟ	5.3%	5.7%	6.6%	7.7%	7.5%	7.6%	7.3%	6.7%
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	16.6%	20.9%	18.8%	14.2%	12.4%	10.4%	8.6%	6.6%
ΓΑΛΛΙΑ	8.6%	7%	7.8%	7.7%	8.3%	8.1%	8.1%	7.5%
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	7.4%	7.8%	8.8%	9.7%	10.5%	11.3%	10.3%	8.5%
ΔΑΝΙΑ	4.1%	3.7%	4.3%	4.8%	5.1%	4.4%	3.3%	3.4%
ΕΛΒΕΤΙΑ	2.4%	1.7%	2.7%	3.8%	3.9%	3.9%	3.4%	2.9%
ΕΛΛΑΔΑ	7.5%	6.9%	6.9%	6.3%	6.7%	6.1%	5.7%	5.2%
ΕΣΘΟΝΙΑ	14.6%	11.7%	10.3%	11%	11.3%	8.8%	6.2%	5.5%
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	6.2%	5.3%	5.8%	5.5%	5%	5.2%	5.9%	5.7%
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	4.3%	3.8%	4.5%	4.8%	5%	4.6%	4.6%	4.9%
ΙΣΛΑΝΔΙΑ	1.8%	2.1%	3.6%	3.6%	3.2%	2.6%	2.9%	2.3%
ΙΣΠΑΝΙΑ	9.8%	7.6%	8.2%	8.3%	8.3%	7.2%	6.4%	6.5%
ΙΤΑΛΙΑ	8.3%	7.5%	7%	6.9%	6.3%	6.2%	5.5%	4.9%
ΚΡΟΑΤΙΑ	15.5%	19.8%	13.2%	12.5%	12.3%	11.5%	9.7%	8.3%
ΚΥΠΡΟΣ	3.4%	2.7%	2.8%	3.8%	3.6%	4.5%	3.9%	3.5%
ΛΕΤΟΝΙΑ	15%	14.6%	14.8%	10.4%	9.5%	9.1%	7.4%	6.4%
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	18.2%	19.5%	13.2%	12.6%	11.1%	8.3%	5.8%	4.2%
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	1.8%	1.6%	1.9%	3%	3.7%	3.5%	3.5%	3.6%
ΜΑΛΤΑ	6.2%	6.7%	6.3%	6.5%	6.9%	6.7%	6.1%	6%
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	3.6%	3.5%	4.1%	4.8%	4.9%	4.8%	3.4%	2.6%
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	2.1%	1.8%	2.3%	3.4%	4.3%	4.4%	3.5%	2.8%
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	7%	6.3%	6.1%	6.1%	6.1%	7%	7.2%	7.2%
ΠΟΛΩΝΙΑ	14.5%	16.9%	19.2%	19%	18.2%	16.6%	12.9%	9%

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	3.1%	3.1%	4.1%	5.5%	5.9%	6.7%	6.5%	6.6%
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	7.5%	7.2%	8.6%	7.5%	9.1%	7.8%	8.3%	7.2%
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	19%	19.9%	18.6%	17.3%	17.3%	15.4%	12.2%	9.7%
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	6.8%	5.4%	5.9%	6.4%	5.9%	6.1%	4.9%	3.9%
ΣΟΥΗΔΙΑ	6.3%	5.4%	5.7%	6.4%	6.9%	7.9%	6.9%	5.9%
ΤΟΥΡΚΙΑ	6.7%	8.8%	10.8%	10.8%	10.8%	10.5%	10%	10.1%
ΤΣΕΧΙΑ	7.4%	6.8%	5.9%	6.1%	7%	6.4%	5.8%	4.2%
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	9%	8.5%	8.9%	9.1%	8.6%	8.1%	7.2%	6.4%

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ΕΥΡΩΖΩΝΗ	6.8%	9.4%	10%	10%	11.3%	12%	11.3%
ΑΥΣΤΡΙΑ	3.6%	5%	4.6%	4%	4.3%	4.9%	4.9%
ΒΕΛΓΙΟ	6.5%	7.7%	8.1%	7%	7.6%	8.6%	8.5%
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	5.5%	6.9%	10.8%	12.3%	13.6%	13.8%	12.2%
ΓΑΛΛΙΑ	6.9%	8.9%	9%	8.8%	9.8%	10.4%	10.1%
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	7.4%	8.1%	7.5%	6.1%	5.6%	5.6%	5.3%
ΔΑΝΙΑ	3.1%	6.6%	8.4%	7.7%	7.5%	6.7%	6.4%
ΕΛΒΕΤΙΑ	2.8%	3.7%	4.1%	3.6%	3.9%	4.3%	4.3%
ΕΛΛΑΔΑ	5.1%	6.9%	9.9%	15%	21.4%	24.3%	22.6%
ΕΣΘΟΝΙΑ	5.7%	16.9%	19.5%	13.2%	11%	9.2%	8.6%
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	5.8%	8.8%	8.7%	8.5%	8.4%	7.9%	6.7%
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	7.1%	15%	17.1%	17.7%	17.6%	15%	13.1%
ΙΣΛΑΝΔΙΑ	3.3%	8.6%	8.4%	7.9%	6.3%	5.9%	5.3%
ΙΣΠΑΝΙΑ	10.2%	17.8%	19.9%	21.3%	24.9%	25.8%	23.7%
ΙΤΑΛΙΑ	5.5%	6.8%	7.5%	7.6%	9.8%	11.6%	11.7%
ΚΡΟΑΤΙΑ	6.9%	7.9%	11.3%	13.5%	15.9%	17.7%	16.8%
ΚΥΠΡΟΣ	3.2%	5.3%	6.1%	8.1%	12.4%	16.5%	15.7%
ΛΕΤΟΝΙΑ	7.9%	20.3%	21.7%	18.6%	16%	12.6%	10.7%
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	6%	17%	21.2%	17.7%	15%	13.1%	12.5%
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	4.3%	4.3%	3.9%	3.8%	4.5%	5.3%	5.5%
ΜΑΛΤΑ	5.6%	6.5%	6.8%	6.1%	5.8%	6.5%	5.8%
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	2.8%	3.7%	4.1%	3.4%	3.6%	3.7%	3.6%
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	2.6%	3.4%	4.4%	4.5%	5.4%	7.1%	7.1%
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	7.6%	10.2%	11.6%	10.9%	11.2%	10.1%	7.9%
ΠΟΛΩΝΙΑ	6.4%	7.8%	9.3%	9%	9.4%	9.7%	8.7%
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	6.5%	8.9%	9.8%	12.4%	15.6%	16.4%	14.1%
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	6.7%	7.7%	7.9%	7.9%	7.5%	7.9%	7.5%
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	8.4%	11.4%	14.2%	13.5%	13.5%	13.9%	12.8%
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	4%	5.9%	7.3%	8.2%	8.3%	9.4%	9%
ΣΟΥΗΔΙΑ	6%	8.6%	8.7%	7.8%	8.3%	8.2%	8.2%

ΤΟΥΡΚΙΑ	10.8%	14%	11.5%	9.2%	8.6%	8%	8.6%
ΤΣΕΧΙΑ	3.5%	5.9%	6.4%	5.8%	6.1%	5.9%	5.1%
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	5.9%	8.8%	9%	8.3%	8.1%	8.8%	9.2%

Πηγή: Παγκόσμια Τράπεζα (World bank) (2015). Ανακτήθηκε 19 Ιανουαρίου 2016, από

<http://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.MA.ZS?page=2>

Πίνακας 20: Ποσοστό ανεργίας γυναικών

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ΕΥΡΩΖΩΝΗ	11.4%	9.9%	10.1%	10.2%	10.5%	10.2%	9.5%	8.5%
ΑΥΣΤΡΙΑ	3.8%	3.8%	3.9%	4.2%	5.3%	5.5%	5.2%	5%
ΒΕΛΓΙΟ	8.3%	6.9%	8.6%	8.9%	9.5%	9.5%	9.3%	8.5%
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	15.7%	18.7%	17.3%	13.2%	11.6%	9.8%	9.2%	7.3%
ΓΑΛΛΙΑ	12.2%	10.5%	9.8%	9.6%	10.3%	9.9%	9.6%	8.5%
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	8.0%	7.9%	8.4%	8.8%	10%	10.9%	10.2%	8.8%
ΔΑΝΙΑ	5%	4.8%	5%	6.1%	6%	5.2%	4.5%	4.2%
ΕΛΒΕΤΙΑ	3.1%	3.5%	3.1%	4.5%	4.8%	5%	4.7%	4.5%
ΕΛΛΑΔΑ	16.6%	15.3%	15.6%	14.9%	16.1%	15.2%	13.6%	12.8%
ΕΣΘΟΝΙΑ	11.5%	13.1%	8.5%	10.4%	8.7%	7%	5.6%	3.9%
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	4.9%	4.2%	4.5%	4.1%	4.3%	4.3%	5%	5%
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	4.2%	3.6%	3.7%	4%	3.8%	3.9%	4.2%	4.2%
ΙΣΛΑΝΔΙΑ	2.9%	2.5%	2.9%	3.2%	2.9%	2.6%	3.1%	2.3%
ΙΣΠΑΝΙΑ	21%	15.5%	16.7%	16.2%	15.3%	12.4%	11.8%	11.1%
ΙΤΑΛΙΑ	14.7%	12.9%	12.6%	11.9%	10.2%	10%	8.8%	7.9%
ΚΡΟΑΤΙΑ	16.8%	21.4%	17.4%	15.7%	15.4%	13.9%	12.7%	11.2%
ΚΥΠΡΟΣ	7.4%	5.8%	4%	4.5%	5.3%	6.4%	5.3%	4.5%
ΛΕΤΟΝΙΑ	13.4%	11.5%	11.6%	10.8%	10.4%	8.7%	6.1%	5.6%
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	13.6%	14%	12.8%	13.2%	11.5%	8.3%	5.4%	4.4%
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	3.1%	2.1%	3.6%	4.7%	7.1%	5.8%	6.2%	4.8%
ΜΑΛΤΑ	6.6%	8.1%	8.3%	9.8%	8.2%	8.7%	8.7%	7.5%
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	3.2%	3.3%	3.7%	3.9%	3.9%	4.4%	3.4%	2.4%
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	3.4%	2.5%	2.9%	3.8%	5%	5.1%	4.4%	3.7%
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	5.6%	4.9%	5.4%	5.6%	6.1%	7.5%	7.9%	7.7%
ΠΟΛΩΝΙΑ	18%	19.7%	20.7%	20.3%	19.9%	19.1%	14.9%	10.3%
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	4.8%	5%	6%	7.2%	7.7%	8.7%	9%	9.6%
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	6.4%	6%	7.5%	6.4%	6.1%	6.4%	6.1%	5.4%
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	18.5%	18.6%	18.6%	17.7%	19.1%	17.2%	14.7%	12.6%
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	7.1%	6%	6.8%	7.1%	6.8%	7%	7.3%	5.8%
ΣΟΥΗΔΙΑ	5.5%	4.7%	4.8%	5.3%	6.2%	7.7%	7.3%	6.5%

ΤΟΥΡΚΙΑ	6.1%	7.3%	9.3%	9.8%	10.7%	10.9%	10.9%	10.8%
ΤΣΕΧΙΑ	10.6%	9.8%	9%	9.9%	9.9%	9.8%	8.8%	6.7%
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	10.5%	9.7%	9.1%	8.9%	9%	8.7%	8%	7.2%

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ΕΥΡΩΖΩΝΗ	8.3%	9.7%	10.4%	10.4%	11.5%	12.1%	11.8%
ΑΥΣΤΡΙΑ	4.1%	4.5%	4.2%	4.2%	4.3%	4.9%	5%
ΒΕΛΓΙΟ	7.6%	8.1%	8.5%	7.2%	7.4%	8.1%	8.4%
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	5.8%	6.6%	9.5%	10.1%	10.9%	11.9%	10.9%
ΓΑΛΛΙΑ	7.9%	9.3%	9.7%	9.7%	10%	10.4%	9.7%
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	7.7%	7.3%	6.6%	5.6%	5.1%	4.9%	4.8%
ΔΑΝΙΑ	3.7%	5.3%	6.5%	7.5%	7.5%	7.3%	6.9%
ΕΛΒΕΤΙΑ	4%	4.5%	4.9%	4.4%	4.5%	4.5%	4.7%
ΕΛΛΑΔΑ	11.5%	13.2%	16.1%	21.4%	28%	31.3%	31.4%
ΕΣΘΟΝΙΑ	5.3%	10.6%	14.3%	11.8%	9.2%	8.1%	6.7%
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	4.9%	6.5%	6.8%	7.1%	7.4%	7%	5.8%
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	4.6%	8.2%	9.9%	10.8%	11%	10.8%	9.8%
ΙΣΛΑΝΔΙΑ	2.6%	5.6%	6.7%	6.2%	5.7%	5.2%	4.7%
ΙΣΠΑΝΙΑ	13.2%	18.5%	20.7%	22.3%	25.6%	27%	26%
ΙΤΑΛΙΑ	8.5%	9.3%	9.6%	9.6%	11.9%	13.1%	13.6%
ΚΡΟΑΤΙΑ	10.2%	10.5%	12.4%	13.3%	15.7%	16.9%	16.6%
ΚΥΠΡΟΣ	4.2%	5.5%	6.5%	7.6%	11%	14.9%	15.4%
ΛΕΤΟΝΙΑ	6.9%	13.9%	15.7%	13.8%	13.8%	11.2%	9.3%
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	5.6%	10.4%	14.4%	12.9%	11.5%	10.5%	10.2%
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	6.1%	6.1%	5.1%	6.3%	5.9%	6.6%	6.9%
ΜΑΛΤΑ	6.9%	7.7%	7%	7.2%	7.4%	6.5%	6.2%
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	2.4%	2.7%	3%	3.1%	2.8%	3.3%	3.3%
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	3.1%	3.4%	4.6%	4.3%	5.2%	6.2%	6.6%
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	8%	9.7%	10.7%	10.8%	10.6%	10.2%	7.8%
ΠΟΛΩΝΙΑ	7.9%	8.7%	10%	10.4%	10.9%	11.1%	9.9%
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	8.8%	10.2%	12.0%	13%	15.6%	16.6%	14.4%
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	4.7%	5.9%	6.5%	6.7%	6.3%	6.6%	6.3%
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	11.1%	12.9%	14.6%	13.5%	14.4%	14.5%	14%
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	4.9%	5.9%	7%	8.2%	9.4%	11.2%	10%
ΣΟΥΗΔΙΑ	6.6%	8%	8.6%	7.8%	7.9%	7.9%	7.7%
ΤΟΥΡΚΙΑ	11.4%	14.1%	12.8%	11.1%	10.7%	10.4%	10.7%
ΤΣΕΧΙΑ	5.6%	7.8%	8.5%	7.9%	8.2%	8.3%	7.6%
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	6.7%	7.5%	7.7%	7%	7.0%	7.5%	7.9%

Πηγή: Παγκόσμια Τράπεζα (World bank) (2015). Ανακτήθηκε 19 Ιανουαρίου 2016, από

<http://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.FE.ZS>

Πίνακας 21: Ποσοστό ανεργίας πληθυσμού με βασική εκπαίδευση (μέχρι γυμνάσιο)

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ28)	10.2	10.6	10.3	10	9.2	9.7	12.7	14.1	14.7	16.7	17.9	17.4
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ27)	10.2	10.5	10.3	9.9	9.2	9.7	12.8	14.1	14.7	16.7	17.9	17.3
ΕΥΡΩΖΩΝΗ	10.3	10.6	10.5	10	9.3	10.2	13.4	14.8	15.4	17.9	19.4	19.2
ΑΥΣΤΡΙΑ	8.5	9	9.4	8.7	8	6.8	9.3	8.1	7.7	8.7	9.5	10.8
ΒΕΛΓΙΟ	10	10.8	12.4	12.3	11.3	10.8	11.9	13.2	12.1	12.1	13.5	14.3
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	23.8	19.8	17.7	18.5	16.8	13.6	14.3	21.7	25.4	27	28.5	27.5
ΓΑΛΛΙΑ	10.2	10.6	10.5	10.4	9.6	9.1	10.9	12.1	12.1	12.9	13.9	14.8
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	17.7	20	20.1	19.8	18	16.5	16.7	15.9	13.8	12.7	12.3	12
ΔΑΝΙΑ	6.7	7.6	6.5	5.5	4.3	3.6	7.3	9	8.9	9.6	9.2	8.4
ΕΛΒΕΤΙΑ	5.8	6.9	7.2	7.4	6.6	6	7.5	7.4	7.6	7.8	8.1	8.8
ΕΛΛΑΔΑ	7	8.4	8.3	7.3	7.1	6.9	8.9	11.9	17	25.1	28.7	27.6
ΕΣΘΟΝΙΑ	14.5	12.9	12.9	11.8	8.3	9.8	23.7	27.3	25.7	21.7	13.7	11.9
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	5.2	5.2	5	6	6	6.6	9.4	10.3	10.5	10.3	10.6	8.4
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	6.2	6.4	6	5.7	6.2	8.4	15.2	19.4	21.7	23.3	20.3	18.7
ΙΣΛΑΝΔΙΑ	2.9	2.7	2.3	2.5	1.7	2.5	7.4	7.2	7.3	7.3	5.7	4.7
ΙΣΠΑΝΙΑ	11.3	11.3	9.3	9	9	13.2	21.8	24.5	26.2	31.1	32.7	31.4
ΙΤΑΛΙΑ	8.9	7.8	7.7	6.9	6.3	7.4	8.4	9	9.3	12.2	14.4	15.2
ΚΡΟΑΤΙΑ	13.7	13.9	12.1	12.8	12.3	9.5	9.1	12	16.7	17.7	19.8	24.3
ΚΥΠΡΟΣ	4.5	5.8	5.5	4.8	4.4	4.8	6.2	7.1	7.4	12.6	18	19.4
ΛΕΤΟΝΙΑ	18.2	15.9	14.2	12.7	9.4	13	26.5	29.1	27.5	22.9	22.6	23.6
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	18.7	13.4	14.4	10.8	6.9	9.6	26.2	37.8	38.1	36.1	32.9	28.6
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	3.3	5.7	5.1	4.9	4.1	4.8	5.8	4.1	6.1	6.4	8.6	7.7
ΜΑΛΤΑ	5.5	5.5	6.4	6.8	6.8	6.8	7.1	8.2	7.6	7.9	8.4	7.8
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	4.5	4.1	6.4	4.8	3.3	3.7	4.3	5.4	5.2	4.1	5.4	6.3
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	4.6	5.7	5.8	4.8	4	3.4	4.1	5.7	5.7	7	9	10.1
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	10.8	11	12.4	15.1	16.3	17.7	20.9	23.6	23.5	22.9	21.6	16.7
Π.Γ.Δ.Μ.	:	:	:	39.3	41.2	40	37.5	37.9	36	36.4	33.2	31
ΠΟΛΩΝΙΑ	26.2	28.4	26.8	21.5	15.5	11.5	13.9	16.1	16.8	17.8	19.3	18
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	5.7	6.2	7.5	7.6	8	7.6	10.1	11.7	13.3	15.9	17	14.8
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	5.3	7.2	6.3	6.9	6.6	6.5	7	5.5	6.9	6.5	6.6	6.4
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	44.3	48.3	49.2	44	41.5	35.9	38.3	40.8	39.4	41.5	40	39.3
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	9.9	9	8.7	7	6.5	5.9	7.8	11.2	12.7	14	17.8	15.5
ΣΟΥΗΔΙΑ	5.5	6	8.5	7.4	6.9	7	10.5	11.6	11.4	12.3	13.4	13.9
ΤΟΥΡΚΙΑ	:	:	:	7.2	7.2	8.3	11.1	9.2	7.4	6.7	7.3	8.4
ΤΣΕΧΙΑ	19.2	22.8	24.4	22.4	19.1	17.3	21.8	22.7	21.5	25.5	23.4	20.7
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	11.1	12	10.7	10.1	8.9	8.1	9.8	11.6	11.3	11.6	12.2	12.5

Πηγή: Eurostat (2015). Ανακτήθηκε 8 Ιανουαρίου 2016, από

<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=tps00066&language=en>

Πίνακας 22: Ποσοστό ανεργίας πληθυσμού με δευτεροβάθμια εκπαίδευση

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ28)	8.3	8.4	8.1	7.2	6.1	5.6	7.1	7.8	7.6	8.2	8.6	8.1
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ27)	8.2	8.4	8.1	7.2	6	5.6	7.1	7.7	7.6	8.1	8.5	8
ΕΥΡΩΖΩΝΗ	8	8.3	8	7.2	6.3	6.1	7.6	8	7.9	8.7	9.2	8.9
ΑΥΣΤΡΙΑ	3.9	4.4	4.3	4.1	3.7	3.2	4.1	3.9	3.6	4	4.3	4.5
ΒΕΛΓΙΟ	6.4	5.9	6.9	6.7	6.2	5.7	6.5	6.6	5.7	6.7	6.8	7.3
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	11.2	10.2	8.2	6.8	5	3.9	5.2	8.4	9.2	10.2	11.2	9.8
ΓΑΛΛΙΑ	6.7	6.9	6.3	6.2	5.6	5.3	6.6	6.8	7	7.8	8.5	9
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	10	11	11	9.9	8.3	7.2	7.5	6.9	5.7	5.3	5.1	4.6
ΔΑΝΙΑ	4.1	4.8	4	2.7	2.6	2.3	4.8	6.1	6	6.2	5.6	5.3
ΕΛΒΕΤΙΑ	3.1	3.6	3.6	3.3	3	2.8	3.2	4.1	3.3	3.3	3.6	3.8
ΕΛΛΑΔΑ	9.4	9.8	9.6	8.9	8.3	7.3	9.3	12.8	17.8	24.5	28.1	27.7
ΕΣΘΟΝΙΑ	11	9.5	8.8	5.8	4.5	5.2	14.7	17.8	11.8	9.6	8.8	7.8
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	3.2	3.5	3.2	3.8	3.7	4.1	5.9	6.2	6.1	6	5.8	4.9
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	2.9	3.2	3.1	3.3	3.6	5.1	11.3	13.8	15.1	15.2	14	11.9
ΙΣΛΑΝΔΙΑ	:	3.3	:	1.8	1.2	1.4	5.8	7.2	5.4	4.1	4.1	4
ΙΣΠΑΝΙΑ	9.8	9.2	7.3	6.7	6.9	9.2	15	17.2	19	21.5	23.2	21.6
ΙΤΑΛΙΑ	5.8	5.4	5.2	4.6	4.1	4.6	5.6	6	5.9	7.7	8.9	9.1
ΚΡΟΑΤΙΑ	12.1	12.3	11.5	9.8	8.1	7.2	8	9.7	11.6	14.6	15.3	15.2
ΚΥΠΡΟΣ	3.7	3.5	4.3	3.9	3.2	3	4.6	5	6.9	11.2	14.8	15.6
ΛΕΤΟΝΙΑ	11	11.6	10.2	5.9	5.5	7.5	17.9	19.6	16.9	16.7	12.5	11.2
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	12.5	11.3	8.9	6.3	4.7	6.2	15.1	20.6	17.8	15.7	13.9	13.2
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	2.6	3.7	3.2	3.8	2.8	4.9	3.4	3.6	3.7	4.2	5.5	5.1
ΜΑΛΤΑ	:	:	:	1.8	2.3	2	4.3	3.6	3.5	2.2	2.8	2.3
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	2.9	2.8	3.5	2.4	1.3	1.4	1.9	2.4	2.2	2.3	2.3	2.6
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	2.6	3.9	4.1	3.5	2.7	2.1	2.7	3.4	4.1	4.9	6.7	7.1
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	4.8	4.7	5.9	6.1	5.9	6.3	8.3	9.5	9.7	9.5	8.8	6.5
Π.Γ.Δ.Μ.	:	:	:	33.3	31.2	29.1	28.6	28.9	28.7	28.7	25.8	25.1
ΠΟΛΩΝΙΑ	17.1	17	16.4	12.7	8.7	6.3	7.2	8.9	8.7	9.3	9.7	8.6
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	5.2	5.5	6.6	7.1	6.8	6.5	8.1	9.7	11	14.4	14.4	12.6
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	6.5	6.4	6.4	6.4	5.5	4.8	5.8	6.5	6.3	5.9	6.3	5.8

ΣΛΟΒΑΚΙΑ	13.2	15	12.8	10.5	8.6	7.4	10	12.3	11.6	11.7	12.3	11.3
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	5.1	5	5.7	5.6	4.3	3.5	5.6	6.9	8.2	8.1	9.8	9.7
ΣΟΥΗΔΙΑ	4.7	5.8	6	4.8	4	3.9	5.7	5.9	4.9	5.1	5.2	5.1
ΤΟΥΡΚΙΑ	:	:	:	7.8	7.9	8	11.3	10.1	8	7.6	7.9	9.1
ΤΣΕΧΙΑ	6.1	6.4	6.2	5.5	4.3	3.3	5.4	6.2	5.7	5.7	6.1	5.4
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	8.9	8.2	7.4	7	6.1	5.4	7.7	7.5	6.9	7.1	7.5	8.1

Πηγή: Eurostat (2015). Ανακτήθηκε 8 Ιανουαρίου 2016, από

<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=tps00066&language=en>

Πίνακας 23: Ποσοστό ανεργίας πληθυσμού με τριτοβάθμια (πανεπιστημιακή) εκπαίδευση

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ28)	4.6	4.7	4.5	4.1	3.6	3.4	4.5	4.9	5	5.6	5.9	5.7
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ27)	4.6	4.7	4.5	4.1	3.6	3.4	4.5	4.9	5	5.6	5.9	5.6
ΕΥΡΩΖΩΝΗ	5.1	5.4	5.1	4.6	4.1	3.9	5	5.5	5.6	6.3	6.9	6.8
ΑΥΣΤΡΙΑ	2.4	3.3	2.9	2.8	2.6	1.9	2.5	2.4	2.5	2.3	3.4	3.7
ΒΕΛΓΙΟ	3.7	3.2	3.7	3.7	3.3	3.2	3.8	4	3.4	3.4	4.3	4.2
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	6.5	5.3	4.1	3.8	2.2	2.1	2.9	4.4	4.8	5.6	6.1	5
ΓΑΛΛΙΑ	5.2	5.9	5.1	4.8	4.7	3.8	4.8	4.7	4.7	4.8	5.3	5.8
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	5	5.4	5.5	4.8	3.8	3.3	3.4	3.1	2.4	2.3	2.4	2.5
ΔΑΝΙΑ	4.8	3.9	3.7	3.2	3	2.2	3.7	4.6	5	4.7	4.6	4.5
ΕΛΒΕΤΙΑ	2.9	2.8	2.7	2.2	2.1	1.8	2.7	2.9	2.6	2.7	3	3.2
ΕΛΛΑΔΑ	6.1	6.9	7	6.4	6.1	5.7	6.7	8.8	13	17.1	19.4	19.1
ΕΣΘΟΝΙΑ	5.5	5.7	4	3.1	2.4	2.8	6.2	9.2	7.9	5.9	5.5	4.7
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	2.3	2.2	2.1	2.2	2.1	2.3	3.2	3.4	3.7	3.7	3.2	2.7
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	2.5	2.1	2	2.4	2.4	3.2	6.3	7	7.2	7	6.7	6.1
ΙΣΛΑΝΔΙΑ	:	:	1.3	:	:	1.6	3.9	3.5	4.5	2.9	3.7	3.7
ΙΣΠΑΝΙΑ	7.3	7.3	6	5.4	4.8	5.8	8.9	10.4	11.5	13.9	14.9	13.8
ΙΤΑΛΙΑ	5.5	4.7	5.7	4.8	4.2	4.2	5.1	5.5	5.1	6.3	6.9	7.6
ΚΡΟΑΤΙΑ	6.6	7	5.6	5.1	5.6	4.3	5.6	7.9	8.3	9.9	10.1	9
ΚΥΠΡΟΣ	3	2.7	3.6	3.5	2.8	2.4	3.5	4.6	5.8	8.7	10.9	10.8
ΛΕΤΟΝΙΑ	6.5	4.3	4.9	3.8	3.6	4.1	7.4	10.2	6.9	6.2	5.5	5.1
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	5.8	5.6	3.6	2.3	1.8	2.4	5.6	6.8	5.6	4.8	4.4	3.7
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	4	3.2	3.2	2.9	3	2.2	3.7	3.6	3.5	3.4	3.7	3.6
ΜΑΛΤΑ	:	:	2.2	:	:	:	1.6	:	:	1.7	1.9	2.4
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	2.8	2.8	2.4	1.8	1.5	1.3	1.5	1.8	1.6	1.6	1.8	2.1

ΟΛΛΑΝΔΙΑ	2.3	2.8	2.8	2.3	1.8	1.6	2	2.7	3	3.2	3.9	3.9
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	1.2	1.9	2.3	2.2	2.4	2.2	3.4	4	3.8	4	3.5	2.7
Π.Γ.Δ.Μ.	:	:	:	19.1	18.7	18.7	17.9	19.3	19.5	18.8	20.1	19.6
ΠΟΛΩΝΙΑ	5.9	6.1	5.8	5	3.8	3.1	3.6	4.2	4.4	4.9	5	4.1
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	4.8	3.9	5.3	5.3	6.5	5.7	5.6	6.1	7.8	10.2	11.4	8.9
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	2.8	2.6	3.1	2.9	2.2	1.9	3.2	3.7	3.6	4.1	4.3	4.7
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	3.2	4.9	4.4	2.7	3.4	3	3.4	4.9	5.3	6	6.5	5.8
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	3.7	2.6	3	3	3.2	3.1	3.1	4.1	4.7	5.8	5.8	6
ΣΟΥΗΔΙΑ	3.4	3.8	4.5	4.2	3.4	3.3	4.3	4.5	4.1	4	4	4
ΤΟΥΡΚΙΑ	:	:	:	5.9	5.9	6.5	8.1	7	6.8	6.7	6.9	8.1
ΤΣΕΧΙΑ	1.9	1.9	2	2.2	1.5	1.5	2.2	2.5	2.6	2.6	2.5	2.6
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	4.1	4.7	4.4	3.7	3.6	3.3	4	4.4	4	3.9	4.5	5.1

Πηγή: Eurostat (2015). Ανακτήθηκε 8 Ιανουαρίου 2016, από

<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=tps00066&language=en>

Πίνακας 24: Ποσοστό μακροχρόνια ανέργων

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ28)	:	:	4.1	4.2	4.3	4.1	3.7	3.1
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ27)	4.1	3.9	4	4.2	4.2	4.1	3.7	3.1
ΕΥΡΩΖΩΝΗ	4.3	3.8	3.8	4.1	4.3	4.1	3.9	3.3
ΑΥΣΤΡΙΑ	1.1	0.9	1.2	1.3	1.5	1.4	1.5	1.3
ΒΕΛΓΙΟ	3.7	3.2	3.7	3.7	4.1	4.4	4.2	3.8
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	9.4	12.1	12	9	7.2	6.1	5	4.1
ΓΑΛΛΙΑ	3.3	2.8	2.7	3.3	3.6	3.6	3.7	3.2
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	4.1	3.9	4.1	4.8	5.8	5.9	5.7	4.8
ΔΑΝΙΑ	0.9	0.9	0.9	1.1	1.2	1.1	0.8	0.6
ΕΛΛΑΔΑ	6.2	5.5	5.3	5.3	5.6	5.2	4.9	4.2
ΕΣΘΟΝΙΑ	6.7	6.4	6.1	4.9	5.2	4.4	2.9	2.3
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	1.4	1.3	1.1	1.1	1	1	1.2	1.3
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	1.6	1.3	1.3	1.5	1.6	1.5	1.4	1.4
ΙΣΛΑΝΔΙΑ	:	:	:	0.2	0.3	0.3	0.2	0.2
ΙΣΠΑΝΙΑ	5	3.8	3.8	3.8	3.5	2.2	1.8	1.7
ΙΤΑΛΙΑ	6.2	5.6	5	4.9	3.9	3.8	3.4	2.9
ΚΡΟΑΤΙΑ	:	:	9.2	8.4	7.5	7.6	7	6
ΚΥΠΡΟΣ	1.2	0.8	0.7	1	1.2	1.3	0.9	0.7
ΛΕΤΟΝΙΑ	8.3	7.6	5.7	5	5	4.5	2.4	1.6

ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	8	9.8	7.4	6	5.6	4.4	2.6	1.4
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	0.5	0.5	0.7	1	1	1.2	1.4	1.2
ΜΑΛΤΑ	4.5	3.7	3.3	3.2	3.4	3.3	2.7	2.7
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	0.3	0.4	0.5	0.6	0.8	0.8	0.8	0.5
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	1	0.8	1	1.3	1.9	2.4	2.2	1.6
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	3	2.5	2.4	2.4	2.7	3.2	3.4	3.4
ΠΟΛΩΝΙΑ	7.4	9.2	11	11.1	10.3	10.3	7.8	4.9
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	2.1	2	2.1	2.6	3.5	4.2	4.5	4.3
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	3.9	3.7	4.5	4.8	4.7	4	4.1	3.2
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	10.3	11.4	12.3	11.5	11.9	11.8	10.3	8.3
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	4.1	3.7	3.5	3.5	3.2	3.1	2.9	2.2
ΣΟΥΗΔΙΑ	1.4	1.2	1.2	1.2	1.4	1	1	0.9
ΤΟΥΡΚΙΑ	:	:	:	:	:	:	2.8	2.4
ΤΣΕΧΙΑ	4.3	4.2	3.7	3.8	4.2	4.2	3.9	2.8
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	2.8	2.5	2.3	2.3	2.1	2.2	1.9	1.6

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ28)	2.6	3	3.8	4.1	4.7	5.1	5.1
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ27)	2.6	3	3.8	4.1	4.6	5.1	5
ΕΥΡΩΖΩΝΗ	3	3.4	4.3	4.6	5.3	6	6.1
ΑΥΣΤΡΙΑ	1	1.2	1.2	1.2	1.2	1.3	1.5
ΒΕΛΓΙΟ	3.3	3.5	4.1	3.5	3.4	3.9	4.3
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	2.9	3	4.8	6.3	6.8	7.4	6.9
ΓΑΛΛΙΑ	2.8	3.2	3.7	3.8	3.9	4.2	4.4
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	3.9	3.5	3.3	2.8	2.4	2.3	2.2
ΔΑΝΙΑ	0.5	0.6	1.5	1.8	2.1	1.8	1.7
ΕΛΛΑΔΑ	3.7	3.9	5.7	8.8	14.5	18.5	19.5
ΕΣΘΟΝΙΑ	1.7	3.7	7.6	7.1	5.5	3.8	3.3
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	1.4	1.9	2.5	2.7	2.7	2.7	2.2
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	1.7	3.5	6.8	8.7	9.1	7.9	6.7
ΙΣΛΑΝΔΙΑ	0.1	0.4	1.3	1.7	1.5	1	0.6
ΙΣΠΑΝΙΑ	2	4.3	7.3	8.9	11	13	12.9
ΙΤΑΛΙΑ	3.1	3.5	4.1	4.3	5.7	6.9	7.8
ΚΡΟΑΤΙΑ	5.3	5.1	6.6	8.4	10.2	11	10.1
ΚΥΠΡΟΣ	0.5	0.6	1.3	1.6	3.6	6.1	7.7
ΛΕΤΟΝΙΑ	1.9	4.5	8.8	8.8	7.8	5.8	4.7
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	1.3	3.3	7.4	8	6.6	5.1	4.8
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	1.6	1.2	1.3	1.4	1.6	1.8	1.7
ΜΑΛΤΑ	2.5	2.9	3.1	3.1	3.1	2.9	2.7

ΝΟΡΒΗΓΙΑ	0.3	0.5	0.7	0.8	0.6	0.7	0.8
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	1.3	1.1	1.4	1.7	2	2.6	3
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	3.6	4.2	5.5	5.2	5	4.9	3.7
ΠΟΛΩΝΙΑ	2.4	2.5	3	3.6	4.1	4.4	3.8
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	4.1	4.7	6.3	6.2	7.7	9.3	8.4
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	2.3	2.1	2.4	2.9	3	3.2	2.8
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	6.7	6.5	9.3	9.3	9.4	10	9.3
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	1.9	1.8	3.2	3.6	4.3	5.2	5.3
ΣΟΥΗΔΙΑ	0.8	1.1	1.6	1.5	1.5	1.5	1.5
ΤΟΥΡΚΙΑ	2.4	3	2.9	2.2	1.9	2	2
ΤΣΕΧΙΑ	2.2	2	3	2.7	3	3	2.7
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	1.2	1.4	2	1.7	1.6	1.7	1.9

Πηγή: Eurostat (2015). Ανακτήθηκε 20 Ιανουαρίου 2016, από

<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tsdsc330&plu gin=1>

Πίνακας 25: Ποσοστό μακροχρόνια ανέργων ανδρών

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ28)	-	-	3.7	3.8	3.9	3.8	3.5	2.9
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ27)	3.6	3.5	3.7	3.8	3.9	3.8	3.5	2.8
ΕΥΡΩΖΩΝΗ	3.6	3.3	3.3	3.6	3.8	3.7	3.5	2.9
ΑΥΣΤΡΙΑ	1.1	0.8	1.2	1.4	1.5	1.4	1.5	1.2
ΒΕΛΓΙΟ	3.1	2.9	3.2	3.4	3.7	3.9	3.7	3.3
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	9.5	12.6	12.4	9.2	7.2	6	4.7	3.7
ΓΑΛΛΙΑ	3.2	2.7	2.6	3	3.2	3.2	3.5	3
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	3.8	3.7	4	4.8	5.9	6	5.7	4.8
ΔΑΝΙΑ	0.8	0.8	0.7	1.2	1.1	1.1	0.7	0.5
ΕΛΛΑΔΑ	3.5	3.2	3.1	3	3	2.6	2.6	2.2
ΕΣΘΟΝΙΑ	7.7	7.2	7.4	5.4	5.9	4.5	3.2	2.9
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	1.9	1.7	1.4	1.4	1.2	1.3	1.5	1.6
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	2	1.6	1.8	1.9	2	1.9	1.8	1.8
ΙΣΛΑΝΔΙΑ	-	-	-	0.3	0.2	0.3	0.2	0.2
ΙΣΠΑΝΙΑ	2.9	2.3	2.4	2.5	2.3	1.5	1.2	1.1
ΙΤΑΛΙΑ	4.7	4.3	3.9	3.8	2.9	2.9	2.6	2.2
ΚΡΟΑΤΙΑ	-	-	7.6	7.5	6.2	6.6	6	5
ΚΥΠΡΟΣ	0.5	0.6	0.5	0.8	0.9	0.8	0.7	0.8

ΛΕΤΟΝΙΑ	8.8	8.3	6.3	4.9	5	4.8	2.7	1.9
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	9.5	11.6	7.9	6	5.3	4.2	2.6	1.5
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	0.5	0.6	0.6	0.9	0.8	1.2	1.2	1.3
ΜΑΛΤΑ	4.5	4	3.5	3.4	3.6	3.3	3	2.8
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	0.4	0.4	0.6	0.8	0.9	0.9	0.9	0.5
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	0.7	0.6	0.8	1.2	1.8	2.2	1.9	1.4
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	3.4	2.9	2.7	2.5	2.8	3.3	3.3	3.3
ΠΟΛΩΝΙΑ	6	7.8	9.8	10.4	9.7	9.4	7.1	4.6
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	2.3	1.9	2	2.5	3.5	4.2	4.4	4.1
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	4.1	3.8	4.6	5	5.4	4.6	4.7	3.6
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	10.3	11.4	12	11.3	11.4	11.3	9.5	7.5
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	4.1	3.5	3.5	3.4	3.1	2.9	2.5	1.8
ΣΟΥΗΔΙΑ	1.7	1.4	1.4	1.4	1.6	1.2	1.2	0.9
ΤΣΕΧΙΑ	3.5	3.4	2.9	2.8	3.4	3.4	3.1	2.1
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	2.8	2.7	2.5	2.6	2.3	2.4	2.1	1.7

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ28)	2.4	2.9	3.9	4.2	4.7	5.2	5.1
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ27)	2.4	2.9	3.9	4.1	4.6	5.1	5
ΕΥΡΩΖΩΝΗ	2.7	3.2	4.3	4.5	5.2	5.9	6
ΑΥΣΤΡΙΑ	1	1.2	1.4	1.3	1.3	1.4	1.7
ΒΕΛΓΙΟ	3	3.4	4	3.4	3.5	4	4.7
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	2.7	2.8	5	7	7.7	8.1	7.7
ΓΑΛΛΙΑ	2.7	3.2	3.7	3.7	4	4.2	4.7
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	3.9	3.5	3.5	3	2.6	2.5	2.4
ΔΑΝΙΑ	0.4	0.6	1.8	2	2.1	1.6	1.6
ΕΛΛΑΔΑ	2.1	2.4	3.9	6.8	12.2	16.2	17.2
ΕΣΘΟΝΙΑ	2	4.4	9.3	7.9	6.1	4.2	3.9
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	1.7	2.3	3.2	3.3	3.2	3.2	2.6
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	2.3	4.8	9.2	11.6	12.1	10.1	8.4
ΙΣΛΑΝΔΙΑ	0.1	0.5	1.6	1.7	1.6	1.1	0.6
ΙΣΠΑΝΙΑ	1.4	3.7	7.1	8.6	10.7	12.5	12.3
ΙΤΑΛΙΑ	2.4	2.8	3.5	3.9	5.1	6.5	7.1
ΚΡΟΑΤΙΑ	4.2	3.9	5.9	8.4	10.2	11.3	9.6
ΚΥΠΡΟΣ	0.5	0.6	1.3	1.7	3.9	6.5	8.3
ΛΕΤΟΝΙΑ	1.9	5.4	10.9	11	8.6	6.6	5.3
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	1.1	3.7	9.1	9.4	7.4	5.5	5.4
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	1.2	0.9	1.3	1.3	1.3	1.7	1.5
ΜΑΛΤΑ	2.7	3.1	3.3	3.3	3.3	3.4	3.1
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	0.3	0.6	0.9	0.9	0.8	0.8	0.9

ΟΛΛΑΝΔΙΑ	1.1	0.9	1.3	1.6	1.9	2.6	2.9
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	3.6	4.3	5.7	5.2	5.2	5	3.6
ΠΟΛΩΝΙΑ	2	2.2	2.9	3.3	3.7	4	3.7
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	4.2	4.5	6.2	6.1	7.8	9.4	8.4
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	2.8	2.4	2.8	3.2	3.3	3.4	3.1
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	5.8	5.9	9	9.5	9.3	10	9.4
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	1.6	1.7	3.4	3.7	4.1	4.9	4.9
ΣΟΥΗΔΙΑ	0.8	1.2	1.8	1.7	1.7	1.7	1.7
ΤΣΕΧΙΑ	1.7	1.6	2.6	2.4	2.6	2.5	2.2
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	1.3	1.6	2.5	2.2	2.1	2.1	2.3

Πηγή: Eurostat (2015). Ανακτήθηκε 20 Ιανουαρίου 2016, από

<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=tsdsc330&language=en>

Πίνακας 26: Ποσοστό μακροχρόνια ανέργων γυναικών

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ28)			4.6	4.7	4.7	4.5	4.1	3.4
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ27)	4.7	4.4	4.5	4.6	4.7	4.5	4	3.3
ΕΥΡΩΖΩΝΗ	5.1	4.5	4.5	4.8	4.9	4.7	4.4	3.8
ΑΥΣΤΡΙΑ	1.1	1.1	1.2	1.1	1.6	1.5	1.4	1.5
ΒΕΛΓΙΟ	4.6	3.5	4.3	4.2	4.7	5	4.9	4.3
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	9.2	11.5	11.5	8.7	7.1	6.1	5.3	4.5
ΓΑΛΛΙΑ	3.4	2.8	2.9	3.6	3.9	4	3.9	3.3
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	4.4	4.1	4.3	4.8	5.8	5.8	5.7	4.9
ΔΑΝΙΑ	1.1	1	1	1	1.3	1.2	0.9	0.7
ΕΛΛΑΔΑ	10.1	9	8.6	8.8	9.4	8.9	8.1	7
ΕΣΘΟΝΙΑ	5.7	5.6	4.8	4.3	4.4	4.2	2.6	1.7
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	0.9	0.8	0.7	0.7	0.7	0.7	0.8	0.9
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	1	0.8	0.8	0.9	1	0.9	0.9	0.9
ΙΣΛΑΝΔΙΑ				0.2	0.4	0.3	0.3	0.3
ΙΣΠΑΝΙΑ	8.1	6.1	6	5.9	5.2	3.3	2.7	2.4
ΙΤΑΛΙΑ	8.4	7.6	6.8	6.6	5.4	5.2	4.5	3.9
ΚΡΟΑΤΙΑ			11.1	9.6	9.1	8.7	8.1	7.2
ΚΥΠΡΟΣ	2.2	1.2	1	1.3	1.6	1.8	1.1	0.7
ΛΕΤΟΝΙΑ	7.8	6.8	5	5	4.9	4.1	2	1.3
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	6.4	7.9	6.8	6	6	4.6	2.6	1.3
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	0.5	0.6	0.8	0.9	1.3	1.2	1.5	1.1

ΜΑΛΤΑ	4.5	2.7	2.3	2.4	3	3.1	2.3	2.4
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	0.2	0.3	0.4	0.4	0.6	0.8	0.7	0.4
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	1.4	1.1	1.3	1.6	2.1	2.6	2.5	1.9
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	2.5	2.1	2.1	2.3	2.6	3.2	3.5	3.6
ΠΟΛΩΝΙΑ	9.1	10.8	12.4	11.8	11.2	11.5	8.7	5.4
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	2	2	2.2	2.7	3.5	4.3	4.5	4.5
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	3.7	3.5	4.4	4.5	3.8	3.3	3.5	2.6
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	10.3	11.4	12.6	11.8	12.5	12.4	11.3	9.4
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	4.2	4	3.6	3.6	3.4	3.3	3.5	2.7
ΣΟΥΗΔΙΑ	1	1	0.9	0.9	1.2	0.8	0.9	0.8
ΤΣΕΧΙΑ	5.3	5.2	4.6	5	5.3	5.3	4.9	3.6
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	2.7	2.3	2	2	2	2	1.8	1.4

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ28)	2.8	3.1	3.8	4.1	4.7	5.1	5.1
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ27)	2.8	3.1	3.7	4.1	4.6	5.1	5
ΕΥΡΩΖΩΝΗ	3.3	3.7	4.4	4.7	5.4	6	6.2
ΑΥΣΤΡΙΑ	1	1.1	1	1.1	1.1	1.2	1.4
ΒΕΛΓΙΟ	3.7	3.6	4.1	3.6	3.2	3.7	3.8
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	3.1	3.1	4.5	5.5	5.7	6.6	6
ΓΑΛΛΙΑ	2.8	3.2	3.6	3.9	3.8	4.1	4.1
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	3.9	3.4	3	2.6	2.3	2.2	1.9
ΔΑΝΙΑ	0.5	0.5	1.2	1.7	2.1	2	1.7
ΕΛΛΑΔΑ	5.9	6	8.2	11.6	17.4	21.4	22.4
ΕΣΘΟΝΙΑ	1.3	2.9	5.8	6.2	4.9	3.4	2.7
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	0.9	1.4	1.8	2	2.2	2.2	1.8
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	1	1.8	3.8	5.1	5.4	5.3	4.6
ΙΣΛΑΝΔΙΑ	0.1	0.4	1.1	1.6	1.5	0.9	0.6
ΙΣΠΑΝΙΑ	2.8	4.9	7.6	9.3	11.4	13.5	13.7
ΙΤΑΛΙΑ	4	4.3	4.8	5	6.5	7.5	8.7
ΚΡΟΑΤΙΑ	6.7	6.5	7.3	8.5	10.2	10.6	10.7
ΚΥΠΡΟΣ	0.5	0.6	1.3	1.5	3.1	5.6	7
ΛΕΤΟΝΙΑ	1.8	3.6	6.7	6.7	7	4.9	4
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	1.5	2.8	5.9	6.7	5.7	4.6	4.2
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	2.1	1.6	1.4	1.5	1.8	1.9	1.7
ΜΑΛΤΑ	2.4	2.4	2.5	2.5	2.7	2.4	2
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	0.3	0.5	0.5	0.7	0.5	0.7	0.7
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	1.4	1.3	1.5	1.7	2.1	2.6	3
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	3.6	4.1	5.2	5.3	4.8	4.9	3.7

ΠΟΛΩΝΙΑ	2.8	2.8	3.2	4	4.6	4.8	4.1
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	4.2	4.9	6.4	6.4	7.6	9.1	8.5
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	1.7	1.7	1.9	2.6	2.7	3	2.4
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	7.7	7.4	9.6	9.1	9.5	9.9	9.1
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	2.1	1.9	2.9	3.5	4.4	5.5	5.7
ΣΟΥΗΔΙΑ	0.7	1	1.4	1.3	1.3	1.3	1.3
ΤΣΕΧΙΑ	2.8	2.5	3.5	3.2	3.6	3.7	3.2
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	1.1	1.1	1.5	1.2	1.2	1.3	1.6

Πηγή: Eurostat (2015). Ανακτήθηκε 20 Ιανουαρίου 2016, από

<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=tsdsc330&language=en>

Πίνακας 27: Ποσοστό αποθαρρυσμένων εργαζόμενων

ΧΩΡΑ/ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	2009	2010	2011	2012	2013
ΑΥΣΤΡΙΑ	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
ΒΕΛΓΙΟ	0.2	0.2		0.2	0.5
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	4.9	6.2	6.9	6.7	5.9
ΓΑΛΛΙΑ	0.1	0.1	0.1	0.1	0.3
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0.3	0.2	0.2	0.2	0.2
ΔΑΝΙΑ	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
ΕΛΛΑΔΑ	0.2	0.2	0.3	0.4	0.5
ΕΣΘΟΝΙΑ	1.2	1.3	1.4	1.1	0.9
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	0.1	0.2	0.2	0.2	0.1
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	1	1.1	1.3	1.3	1
ΙΣΠΑΝΙΑ	1.5	1.8	1.8	2	2.2
ΚΡΟΑΤΙΑ	1.7	1.8	2.1	2.4	3.5
ΚΥΠΡΟΣ	0.2	0.6	1.1	1.3	1.3
ΛΕΤΟΝΙΑ	2.4	3.4	2.9	2.2	2.2
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	0.9	0.6	0.4	0.3	0.2
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	0.3	0.2	0.2	0.2	0.3
ΜΑΛΤΑ	0.1	0.1	0.3	0.2	0.1
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	0.6	0.7	0.6	0.7	1
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	2.5	2.7	3	2.8	2.8
ΠΟΛΩΝΙΑ	1.3	1.3	1.4	1.5	1.7
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	0.3	0.3	1.1	1.8	2.1
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	0.9	1.3	2.2	2	1.8
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	0.8	0.6	0.6	0.7	1

ΣΟΥΗΔΙΑ		0.5	0.4	0.5	0.5
ΤΣΕΧΙΑ	0.2	0.2	0.2	0.4	0.2
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	0.9	1	0.8	0.9	1.2

Πηγή: ΟΟΣΑ (OECD) (2014). Ανακτήθηκε 5 Φεβρουαρίου 2016, από <http://stats.oecd.org/>